

„Zpráva o plnění Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“ za rok 2017

Praha, červen 2018

Obsah

I.	Úvod	3
II.	Plnění opatření „Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“ za rok 2017, na základě indikátorů.....	4
	Tabulka č. 1 – Celkové plnění NAP	4
	Tabulka č. 2 – Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	5
	Tabulka č. 3 – Úřad práce ČR.....	7
	Tabulka č. 4 – Český statistický úřad	8
	Tabulka č. 5 – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	8
	Tabulka č. 6 – Ministerstvo vnitra	11
	Tabulka č. 7 – Ministerstvo zdravotnictví.....	12
	Tabulka č. 8 – Ministerstvo spravedlnosti.....	15
	Tabulka č. 9 – Ministerstvo dopravy	15
	Tabulka č. 10 – Ministerstvo kultury	16
	Tabulka č. 11 – Úřad vlády ČR	17
	Tabulka č. 12 – Ministerstvo životního prostředí.....	17
	Tabulka č. 13 – Ministerstvo pro místní rozvoj	18
	Tabulka č. 14 – Ministerstvo zemědělství	18
	Tabulka č. 15 – Ministerstvo obrany	19
	Tabulka č. 16 – Ministerstvo průmyslu a obchodu	19
III.	Příloha č. 1, Podrobné hodnocení NAP podle kapitol	20
	Oblast A – Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice.....	20
	Oblast B – Zajištění a ochrana lidských práv starších osob	28
	Oblast C – Celoživotní učení	38
	Oblast D – Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů.....	41
	Oblast E – Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce	50
	Oblast F – Kvalitní prostředí pro život seniorů	62
	Oblast G – Zdravé stárnutí.....	75
	Oblast H – Péče o seniory s omezenou soběstačností	81
IV.	Příloha č. 2, Plnění NAP krajskými úřady a magistráty statutárních měst Prahy, Brna, Plzně a Ostravy	88
VI.	Příloha č. 3, Plnění NAP seniorskými a proseniorskými organizacemi	102
VII.	Seznam zkratk.....	112

I. Úvod

Předkládaná hodnotící zpráva obsahuje informace o implementaci politiky stárnutí v ČR v roce 2017. Tato implementace plně vychází z plnění opatření „Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“ (dále jen „NAP“), konkrétně jeho aktualizované verze z 31. 12. 2014, která byla schválena usnesením Vlády ČR ze dne 30. března 2015, č. 218. V tomtéž usnesení je zanesena povinnost každoročně do 30. června tuto zprávu předkládat Vládě ČR pro informaci. Pro informaci je zpráva rovněž pravidelně předkládána Radě vlády pro seniory a stárnutí populace. Vzhledem k tomu, že programové období NAP končí rokem 2017, jedná se o poslední hodnotící zprávu tohoto dokumentu.

Na základě opatření NAP z kapitoly A, strategický cíl A1, specifický cíl 3., bod d), ve kterém bylo uloženo „Navrhnout mechanismus hodnocení NAP s tím, že budou vytvořeny měřitelné indikátory, které umožní efektivní hodnocení a evaluaci plnění opatření NAP“, byly v roce 2015 zahájeny práce na těchto indikátorech. V roce 2016 byly indikátory dokončeny, pilotně otestovány a následně poprvé použity k vyhodnocení NAP za rok 2016. Indikátory byly zpracovány externím dodavatelem vybraným na základě výběrového řízení prostřednictvím Technologické agentury ČR (TAČR). Tímto dodavatelem byla Mendelova univerzita v Brně. V předkládané zprávě je hodnocení prostřednictvím indikátorů použito podruhé a tvoří hlavní část této zprávy.

Největší a nejdůležitější přílohou zprávy o plnění NAP je první příloha, která obsahuje podrobný komentář k plnění jednotlivých opatření a je zároveň doplňkem hodnocení pomocí indikátorů. To se na jednu stranu může zdát příliš stručné, na druhou stranu však poskytuje okamžitý přehled o plnění NAP a čtenáři se zájmem o bližší informace mohou vždy nahlédnout právě do přílohy č. 1.

Příloha č. 2 tradičně obsahuje hodnocení plnění NAP z pozice krajů, případně vybraných statutárních měst (Brno, Plzeň, Ostrava). Rok 2017 je z pozice krajů hodnocen odlišně než v předchozích letech, a to specifickým systémem indikátorů, které vypracovala i v tomto případě Mendelova univerzita v Brně, opět na základě výběrového řízení prostřednictvím Technologické agentury ČR (TAČR). Oproti předchozím hodnotícím zprávám nabízí tento nový způsob mj. přehledné porovnání aktivit jednotlivých krajů.

Třetí a poslední příloha je vyhrazena pro neziskové organizace, které mají zájem prezentovat svoji činnost související s naplňováním opatření NAP. Z oslovených organizací nabídku prezentovat svoji činnost využily organizace Rada seniorů České republiky, z. s. s., Senioři České republiky z.s. a Život 90, z. ú.

II. Plnění opatření „Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“ za rok 2017, na základě indikátorů

Indikátorové hodnocení NAP bylo navrženo týmem Mendelovy univerzity tak, aby znázorňovalo, jak jsou opatření plněna jednotlivými resorty. Proto byla každému resortu/organizaci věnována samostatná tabulka. Jednotlivá opatření dle indikátorů byla hodnocena pověřenými zástupci příslušných resortů, kteří byli o způsobu hodnocení proškoleni. Sloučení hodnotících tabulek všech angažovaných resortů poté umožnilo získat celkový náhled na plnění NAP v roce 2017. Údaj „stav plnění“ v níže uvedených tabulkách znázorňuje, kolik procent opatření, za která je daný resort odpovědný, bylo *nějak* plněno. V celkové tabulce tato hodnota ukazuje plnění všech opatření za všechny resorty. Hodnota „procentuální vyjádření“ ukazuje, na kolik procent byla plněna opatření splněna - implementována. **NAP byl v roce 2017 plněn z 93 %, plněno bylo 139 z celkových 150 opatření¹. 139 plněných opatření bylo plněno průměrně na 86 %.** Protože do indikátorového hodnocení nebyla zahrnuta všechna opatření NAP a protože resorty zároveň ve stručném indikátorovém hodnocení zpravidla neuvádějí podrobně důvody tohoto hodnocení, odkazujeme čtenáře, kteří by se chtěli o hodnocení dozvědět bližší informace, na přílohu č. 1, kde je hodnocení jednotlivých opatření podrobně slovně vysvětleno, a to podle kapitol NAP.

Tabulka č. 1 – Celkové plnění NAP

Útvar	Stav plnění (kolik opatření bylo plněno)	Procentuální vyjádření (na kolik % bylo plněno)
Ministerstvo práce a sociálních věcí	97 %	86 %
Úřad práce ČR	86 %	74 %
Český statistický úřad	100 %	100 %
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	91 %	73 %
Ministerstvo vnitra	92 %	92 %
Ministerstvo zdravotnictví	100 %	98 %
Ministerstvo spravedlnosti	100 %	100 %
Ministerstvo dopravy	86 %	86 %
Ministerstvo kultury	100 %	100 %
Úřad vlády	80 %	56 %
Ministerstvo životního prostředí	80 %	72 %
Ministerstvo pro místní rozvoj	83 %	73 %
Ministerstvo zemědělství	100 %	100 %
Ministerstvo průmyslu a obchodu	80 %	80 %
Ministerstvo obrany	100 %	100 %
Celkový souhrn	93 %	86 %

¹ Jedná se o 150 opatření, která byla zpracovatelem indikátorů zahrnuta do indikátorového hodnocení. Skutečný počet opatření NAP je 185. 150 vybraných opatření však podle zpracovatele indikátorů vypovídá a je relevantní pro hodnocení celého NAP za daný rok.

Tabulka č. 2 – Ministerstvo práce a sociálních věcí

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100 %	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100 %	
A: 1- 3 e)	Spolupracuje ministerstvo s akademickou sférou a zohledňuje další související výzkumné potřeby, které povedou ke zkvalitnění naplňování politiky přípravy na stárnutí?	ANO	100 %	
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GR ÚP, ČSÚ)	ANO	100 %	
B:1 -1 b)	Realizuje ministerstvo vzdělávací kurzy pro soudce nebo úředníky, policisty, zdravotní a sociální pracovníky, pečující osoby, advokáty a další odborníky v problematice práv seniorů? (počet kurzů)	ANO	100 %	
B: 1 -1 a)	Vydalo ministerstvo informační a vzdělávací materiály zaměřené na ochranu práv starších osob? (počet kusů, popř. počet stran, kopie exempláře)	ANO	60 %	
B: 1 – 1 f)	Byla zřízena webová stránka s legislativou upravující život a práva starších osob? Byl vydán sborník s touto legislativou? (počet kusů)	ANO	40 %	
B: 2 – 1 e)	Byl realizován výzkum o seniorském abusu?	NE	0 %	
B: 2 – 1 b)	Podporuje ministerstvo vzdělávací aktivity zaměřené na předcházení věkové diskriminaci? /Jakým způsobem?	ANO	100 %	
B: 2 – 1 c)	Byla připravena výzva z OP Zaměstnanost na poradenství pro seniory?	ANO	100 %	
B: 2 – 1 f)	Byly zjištěny neregistrované sociální služby?	ANO	100 %	
B: 2- 2a + 2b)	Spolupracuje ministerstvo v oblasti lidských práv seniorů v otevřené pracovní skupině OSN a podílí se ministerstvo v rámci skupiny EHK pro stárnutí na zpracování „Zprávy o plnění Regionální implementace strategie Evropského hospodářského prostoru k Madridskému mezinárodnímu plánu aktivního stárnutí pro léta 2012 – 2016?	ANO	100 %	

D: 2- 2 a)	Pokračuje ministerstvo v činnosti pracovní skupiny pro rozvoj Age managementu, vzniklé při Radě vlády pro seniory a stárnutí populace, složené ze zástupců státní správy, expertů a zaměstnavatelů?	ANO	20 %	
D: 1 – 1 d)	Byly na základě výsledků odborných analýz o kvalitě života seniorů v ČR a Odborné komise formulovány návrhy, které by vedly ke zkvalitnění života českých seniorů?	ANO	100 %	
D: 2 – 2 f)	Podporuje ministerstvo vznik informačních a vzdělávacích materiálů týkajících se nástrojů Age managementu? /Jakým způsobem?	ANO	100 %	
D: 2 – 3 c)	Zapojilo se ministerstvo do mezinárodních projektů o Age managementu? (počet projektů)	ANO	40 %	
D: 2 – 3 d)	Podpořilo ministerstvo starší uchazeče o zaměstnání v návaznosti na OP Zaměstnanost?	ANO	100 %	
E: 1 – 1 a)	Byly vydány materiály (publikace, brožury apod.) týkající se potenciálu a přínosu starších pracovníků pro společnost?	ANO	60 %	
E: 1 – 2 e)	Podporuje ministerstvo mezigenerační subjektivní ústní předávání historie 20. století žákům základních a středních škol?	ANO	100 %	
E: 1 – 3 a)	Podporuje ministerstvo rozvoj mezigenerační center pro neformální setkávání, Family Pointy, Senior Pointy, senior kluby nebo centra pro setkávání generací apod. poskytujících zázemí pro setkávání napříč věkovými a sociálními skupinami?	ANO	100 %	
E: 2 – 1 d)	Podporuje ministerstvo zapojení seniorů do sousedské a širší komunity se vzájemnou výpomocí mezi seniory (např. časové banky)?	ANO	100 %	
E: 1 - 1 b)	Vytváří ministerstvo podmínky pro veřejnou diskusi zaměřenou na destigmatizaci seniorů, proces stárnutí a postavení seniorů ve společnosti, detabuizace smrti, šíření příkladů dobré praxe mezigenerační spolupráce aj?	ANO	100 %	
E: 1 - 2 d)	Zohledňuje ministerstvo při realizaci aktivit vedoucích ke zvyšování úcty ke stáří, rozvíjení dialogu a spolupráci znevýhodněné a zranitelné skupiny (např. oběti totalitních režimů, osamocенých seniorů aj.)?	ANO	100 %	
E: 2 – 1c)	Podporuje ministerstvo zapojení seniorů do projektů podporujících dobrovolnické aktivity ve veřejných službách a institucích (pěší doprovod dětí do škol, hlídání přechodů, doučování atp.)?	ANO	100 %	
F: 1 – 1a +b)	Podporuje ministerstvo spolupráci krajské a místními samosprávy se seniorskými organizacemi ve prospěch života seniorů a sbírá podněty pro nové koncepce	ANO	100 %	

	práce se seniory a podporuje jejich přenos do praxe na místní a krajské úrovni?			
F: 1 – 3 a)	Připravilo ministerstvo výzvu na podporu víceoborových komunitních programů (tzv. ageing in place) a Systému integrovaných podpůrných služeb (SIPS)?	ANO	40 %	
F: 1 -3 b)	Byla otevřena diskuze o podpoře a rozvoji komunitních center a senior cohousingu?	ANO	100 %	
F: 2 – 2 d)	Podporuje ministerstvo aktivity vedoucí ke zvýšení dostupnosti bydlení seniorů včetně návrhů změn v legislativě?	ANO	100 %	
G: 2 – 3 a)	Podporuje ministerstvo témata se zaměřením na zdravé stárnutí prostřednictvím akreditace kurzů celoživotního vzdělávání zdravotnických a sociálních pracovníků?	ANO	100 %	
G: 2 – 2 a)	Podporuje ministerstvo realizace dotačních programů na podporu zdraví a zdravého životního stylu pro seniory?	ANO	100 %	
H: 1 – 1 a)	Připravila mezirezortní pracovní skupina legislativní návrh k řešení problematiky dlouhodobé péče?	ANO	100 %	
H: 1 -3 b)	Realizuje ministerstvo Konceptci rozvoje technologií a služeb asistovaného života pro seniory?	ANO	100 %	
H: 1 – 5 a)	Monitoruje ministerstvo příklady dobré praxe poskytovatelů sociálních služeb?	ANO	60 %	
H: 2 – 1 b)	Zabývá se ministerstvo koncepčně podporou neformálně pečujících o osobu blízkou v domácím prostředí, pokud spolu nežijí ve společné domácnosti?	ANO	100 %	
Souhrn		97 %	86 %	

Tabulka č. 3 – Úřad práce ČR

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
D: 2 -1 a)	Vyrobilo ministerstvo za ÚP ČR informační materiály pro veřejnost o možnostech uplatnění starších pracovníků na trhu práce? (počet kusů)	NE	0 %	
D: 2 -1 b)	Monitoruje ministerstvo za ÚP ČR u osob 50+ problematiku návratu na trh práce? Kolik osob bylo podpořeno, nepodpořeno, úspěšnost a neúspěšnost navrácení na trh práce?	ANO	60 %	

D: 2 – 1c)	Byly otevřeny nové rekvalifikační kurzy pro starší pracovníky? (počet kurzů)	ANO	100 %	V případě rekvalifikací činily starší osoby (nad 50 let) 27,8 % všech podpořených osob. Více informací na str. 44-45.
D: 2 – 4 c)	Byl pilotním výzkumem ověřen koncept Age managementu jako modul poradenských programů pro cílovou skupinu 50 a více let?	ANO	100 %	
D: 2 – 4 a)	Proškolil ÚP své vedoucí pracovníky a poradce pro práci s věkově staršími uchazeči o zaměstnání a zaměstnavateli pro vytvoření věkově příznivé atmosféry?	ANO	60 %	
D: 2 – 4 b)	Vyhodnocuje ÚP pravidelně projekty na podporu rozvoje Age managementu na svých úřadech?	ANO	100 %	
D: 2 – 4 d)	Hledá ÚP možnosti zapojení starších pracovníků na pozici mentorů ve firmách při vedení absolventů škol a na pozicích vedoucích kroužků apod.?	ANO	100 %	
Souhrn		86 %	74 %	

Tabulka č. 4 – Český statistický úřad

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
G: 1 – 2 a)	Zpracovává ČSÚ z dostupných statistických dat statistický přehled o seniorech?	ANO	100 %	
Souhrn		100 %	100 %	

Tabulka č. 5 – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100 %	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	80 %	
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GR ÚP, ČSÚ)	ANO	100 %	

C: 1 – 1 a)	Byly vydány podpůrné materiály pro pedagogické pracovníky k tématice úcta ke stáří a posílení mezigenerační solidarity? (počet kusů)	ANO	100 %	
C: 2 – 1 b)	Podporuje ministerstvo vznik center celoživotního vzdělání v rámci U3V?	ANO	80 %	
C: 2 – 1 c)	Vyhodnocuje ministerstvo více zdrojové financování pro kurzy U3V?	ANO	100 %	
C: 2 – 1 d)	Vyhodnocuje ministerstvo poptávku a nabídku po nabízených kurzech U3V?	ANO	80 %	
C: 2 – 1 e)	Informuje ministerstvo obce a regiony o přínosech virtuální U3V?	ANO	80 %	
C: 2 – 1 g)	Byly realizovány seniorské aktivity v návaznosti na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020?	ANO	60 %	
C: 3 – 1 a)	Byly realizovány propagační aktivity (např. semináře cílené na seniorské organizace, vydány publikace s příklady projektů, propagační články v časopisech určených seniorům) a byl tak podpořen zájem seniorských organizací o zapojení se do aktivit programu Erasmus +?	ANO	100 %	
E: 1 – 2 a)	Vyhlašuje ministerstvo ve Věstníku MŠMT den otevřených dveří pro seniory ve školských zařízeních?	NE	0 %	Školy a školská zařízení nejsou povinna hlásit MŠMT aktivity podobného charakteru a MŠMT nedisponuje prostředky, jež by umožňovaly informace o podobných aktivitách škol a školských aktivitách sbírat, tudíž je nelze ani zveřejňovat ve věstníku MŠMT.
E: 1 – 2 b)	Motivuje ministerstvo instituce předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání prostřednictvím své záštity nad soutěžemi a akcemi k mezigenerační spolupráci?	ANO	60 %	
E: 1 – 2 c)	Podporuje ministerstvo projekty zaměřené na mezigenerační učení ve školách prostřednictvím kurzů se zapojením žáků ve spolupráci s knihovnami?	ANO	80 %	
E: 2 – 1 c)	Podporuje ministerstvo zapojení seniorů do projektů podporujících dobrovolnické aktivity ve veřejných službách a institucích (pěší doprovod dětí do škol, hlídání přechodů, doučování atp.)?	NE	0 %	
G: 1 – 1 d)	Spolupracuje ministerstvo se vzdělávacími institucemi (včetně U3V) k rozvinutí tématu zdravého životního stylu a jeho dopadu na zdraví populace?	ANO	80 %	

G: 2 – 3 b)	Zahrnulo ministerstvo oblast stárnutí do rámcového vzdělávacího programu pro střední odborné vzdělávání ve zdravotnických oborech?	ANO	100 %	
H: 1 – 3 d)	Podporuje ministerstvo zapojení do mezinárodních programů pro rozvoj asistivních technologií pro seniory ve spolupráci s akademickou a soukromou sférou?	ANO	100 %	
H: 1 – 3 e)	Byla projednána možnost zapojení ČR do Společného programu aktivního a asistovaného žití?	ANO	40 %	
Doplňující indikátor a)	Vydalo ministerstvo souhlasná stanoviska ke vzdělávacím programům nelékařského personálu pro VOŠ a VŠ? (počet souhlasných stanovisek za rok)	ANO	60 %	
Doplňující indikátor b)	Podporuje ministerstvo nestátní neziskové organizace, které se věnují neformálnímu vzdělávání seniorů (v rámci CŽU), zájmovým aktivitám seniorů a mezigeneračnímu dialogu?	ANO	40 %	
Doplňující indikátor c)	Podporuje ministerstvo nestátní neziskové organizace, které vyvářejí příležitosti pro dobrovolnictví seniorů v organizacích pracujících s dětmi a mládeží?	ANO	20 %	
Doplňující indikátor d)	Podporuje ministerstvo informovanost ověřování a uznávání dalšího vzdělávání i prostřednictvím dobrovolnictví?	ANO	80 %	
Souhrn		91 %	73 %	

Komentář ke čtyřem doplňujícím indikátorům MŠMT:

- a) MŠMT nevydává souhlasná stanoviska ke vzdělávacím programům oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání, ale uděluje jim (těmto programům) akreditaci, na jejímž základě mohou (vyšší odborné) školy uskutečňovat vzdělávání. MŠMT průběžně akredituje studijní programy VŠ a vzdělávací programy VOŠ připravující zdravotnické nelékařské pracovníky v souladu se zákonem č. 69/2005 Sb. a vyhláškou č. 39/2005 Sb. Předpokladem pro projednání žádosti o akreditaci programu poskytujícího vzdělání pro výkon nelékařských zdravotnických povolání je právě souhlas Ministerstva zdravotnictví s programem. Uvádět plnění v % považujeme za nerelevantní (není plán akreditací na rok, školy žádají podle potřeby.) V roce 2017 bylo pro oblast vyššího odborného vzdělávání uděleno 27 akreditací (+ 1krát akreditace změny a prodloužení platnosti akreditace programu), tedy celkem 28 a dále byla 19krát prodloužena platnost akreditace vzdělávacího programu. V oblasti vysokého školství nebyla v r. 2017 udělena žádná akreditace.
- b) Školská zařízení pro zájmové vzdělávání - školní družiny, střediska volného času pořádají různé akce v oblasti smysluplného využití volného času, na nichž dochází k mezigenerační spolupráci. Jedná se společné akce dětí, rodičů, prarodičů i široké veřejnosti, ať příležitostného či pravidelného

charakteru -maškarní, pohádkové průvody, cvičení rodičů a prarodičů s dětmi, společné čtenářská setkání, vánoční a velikonoční akce, rukodělné aktivity, tradiční řemesla apod., kde jsou senioři cenným zdrojem zkušeností a předávají je mladé generaci. Podpora vzdělávání seniorů také probíhá prostřednictvím Informačních center pro mládež (ICM). Z 24 certifikovaných ICM poskytují aktuálně čtyři ICM kurzy informatiky pro seniory. Jedná se o doplňkovou činnost ICM, protože ICM nebyla zřízena k primárnímu poskytování příležitostí pro celoživotní vzdělávání seniorů.

- c) V rámci „Programů státní podpory práce s dětmi a mládeží pro NNO v roce 2018“ aktivity pro seniory přímo nepodporujeme, neboť senioři nejsou cílovou skupinou, ale může k tomu v námi podporovaných projektech docházet nepřímo (např. dobrovolníci, kteří pomáhají v organizacích, mohou být senioři, bývalí členové organizace – časté např. u Junáka – Českého skauta, Asociace TOM). Naši žadatelé totiž musí naplnit podmínku, že práce s dětmi a mládeží je jednou z hlavních činností jejich organizace (ne práce se seniory) a z naší dotace se hradí práce s dětmi a mládeží do 26 let. Proto tyto aktivity nesledujeme a ani se o nich většinou nedozvíme ze závěrečných zpráv.
- d) Na takto formulovanou otázku není možné odpovědět, protože není zřejmé, co je jejím předmětem. Pokud otázka zní, zda využíváme dobrovolníky pro informování o problematice ověřování a uznávání dalšího vzdělávání, tak pro agendu uznávání a ověřování DV dobrovolníky nijak nevyužíváme. MŠMT však podporuje rozvoj kvalifikací pro dobrovolnictví, a to v rámci Národní soustavy kvalifikací. Jednou z možností rozvoje dobrovolníků je ověření jejich kompetencí a získání osvědčení o profesní kvalifikace Koordinátor dobrovolníků. Dalšími profesními kvalifikacemi, které jsou navázány na oblast dobrovolnictví, jsou pak profesní kvalifikace Hlavní vedoucí zotavovací akce dětí a mládeže, Vedoucí volnočasových aktivit dětí a mládeže a Samostatný vedoucí volnočasových aktivit dětí a mládeže. MŠMT tak nabízí nástroj, který umožňuje ověření kompetencí pro vykonávání dobrovolnické práce.

Tabulka č. 6 – Ministerstvo vnitra

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	NE	0 %	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100 %	
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100 %	
B:1 -1 b)	Realizuje ministerstvo vzdělávací kurzy pro soudce nebo úředníky, policisty, zdravotní a sociální pracovníky, pečující osoby, advokáty a další odborníky v problematice práv seniorů? (počet kurzů)	ANO	100 %	

B: 2 -1 g)	Vede ministerstvo statistiku případů domácího násilí pro osoby 65 let a více? (počet případů, PČR)	ANO	100 %	
E: 2 – 1 b)	Zaneslo ministerstvo do zákona o dobrovolnické službě podmínky k získávání certifikátu ověřených pracovních zkušeností získaných v průběhu dobrovolnických činností?	ANO	100 %	
F: 2 – 4 a)	Organizuje ministerstvo semináře, besedy a další aktivity (lokální a rozhlasové stanice, periodika, webové stránky) s tematikou ochrana člověka v seniorském věku? (počet přednášek, seminářů)	ANO	100 %	
F: 2 – 5 a)	Organizuje ministerstvo semináře a přednášky zaměřené na prevenci kriminálních útoků, zabezpečení majetku, poškozování spotřebitele apod. ve spolupráci s Policií ČR? Kolik přednášek, seminářů se uskutečnilo?	ANO	100 %	
F: 2 – 5 b)	Zohledňuje ministerstvo seniory jako účastníky silničního provozu a posiluje vzájemnou spolupráci ze strany Policie ČR a městské policie?	ANO	100 %	
F: 2 – 5 c)	Pořádá ministerstvo semináře a přednášky pro seniory o nekalých obchodních praktikách? (počet přednášek, seminářů)	ANO	100 %	
F: 2 – 6 a)	Byla problematika stárnutí a seniorů zapracována do vzdělávacích osnov policejních škol?	ANO	100 %	
E: 2 – 1 a)	Byly v nové legislativní úpravě o dobrovolnické službě jasně definovány a uzákoněny benefity pro dobrovolnickou činnost?	ANO	100 %	
Souhrn		92 %	92 %	

Tabulka č. 7 – Ministerstvo zdravotnictví

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	80 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100 %	Fin. prostředky alokovány v rámci dotačních programů MZ.
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100 %	Ano, např. očkování seniorů proti meningokovi - viz Zák. č. 48/1997 Sb. o veřejném

				zdravotním pojištění.
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GR ŰP, ČSÚ)	ANO	100 %	Členem RV pro seniory a stárnutí pověřen náměstek ministra pro zdravotní péči, resortní koordinátor pro problematiku seniorů ustaven.
B:1 -1 b)	Realizuje ministerstvo vzdělávací kurzy pro soudce nebo úředníky, policisty, zdravotní a sociální pracovníky, pečující osoby, advokáty a další odborníky v problematice práv seniorů? Počet kurzů?	ANO	100 %	Od roku 2017 je realizován aktualizovaný kurz zaměřený na lepší komunikaci s pacienty (včetně osob v seniorském věku) povinný pro lékaře, zubní lékaře a farmaceuty.
D: 2 – 5 b)	Podporuje ministerstvo statistická šetření a výzkumy ve vývoji pracovní schopnosti a produktivity a případně návrhy na změnu platné legislativy, která by vedla k posílení možnosti zaměstnávat starší pracovníky? Jakým způsobem?	ANO	100 %	Spolupráce se SZÚ a ÚZIS.
D: 2- 5 a)	Podporuje ministerstvo realizaci školení lékařů pracovních lékařské péče a ochrany zdraví při práci o nástrojích Age managementu a jeho využití u věkové kategorie 50+ ? Jakým způsobem?	ANO	80 %	
G: 1 -1 a)	Podporuje ministerstvo realizaci cílených informačních kampaní o pozitivních dopadech zdraví pro seniory za využití sociálního marketingu?	ANO	100 %	Projekty realizuje SZÚ.
G: 1 – 1 b)	Podporuje ministerstvo rehabilitaci a následnou péči u osob 50+?	ANO	100 %	Ano, hrazena z veřejného zdravotního pojištění.
G: 1 – 1 c)	Je zajištěna finanční dostupnost očkování pro dospělé jako nejjednodušší formy zdravotní prevence? (50+)?	ANO	100 %	Ano, očkování hrazeno z veřejného zdravotního pojištění.
G: 1 – 2 b)	Navázalo ministerstvo spolupráci s ČSÚ a Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR za účelem vytvoření sady dostupných indikátorů k následnému porovnání zdravotního stavu seniorů dle územních celků?	ANO	100 %	Ano, data dostupná prostřednictvím ÚZIS.
G: 2 – 1 a)	Prohlubuje ministerstvo spolupráci s místními samosprávami a Národní sítě Zdravých měst ČR?	ANO	100 %	
G: 2 – 2 a)	Podporuje ministerstvo realizace dotačních programů na podporu zdraví	ANO	100 %	Prostřednictvím dotačních

	a zdravého životního stylu pro seniory?			programů MZ.
G: 2 – 2 b)	Implementovalo ministerstvo strategii Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí v oblasti zdravého stárnutí se zaměřením na primární prevenci nejzávažnějších nemocí seniorů vč. podpory a ochrany jejich zdraví?	ANO	100 %	Prostřednictvím dotačních programů MZ.
G: 2 – 2 c)	Udělilo ministerstvo ocenění za nejlepší aktivitu v oblasti péče o seniory v daném roce?	ANO	100 %	Ano, v roce 2017 udělena Cena Makropulos.
G:	Zajišťuje ministerstvo certifikované kurzy k problematice seniorů pro nelékařský personál? (počet kurzů)	ANO	100 %	Problematika seniorů a stárnutí populace je zahrnuta jak při kvalifikačním studiu zdravotnických nelékařských povolání, tak také při různých vzdělávacích akcích, kurzech a vzdělávání, které jsou uskutečňovány v dostatečné míře pro osvětu této problematiky.
H: 1 – 1 b + c)	Spolupracuje ministerstvo s odbornými společnostmi (ČLS JEP, ČSPM) při vytváření koncepce rozvoje geriatrické a paliativní péče?	ANO	100 %	Odborné společnosti jsou součástí pracovních skupin např. Pracovní skupiny pro koncepční řešení následné a dlouhodobé zdravotní péče.
H: 1 -2 a + b)	Realizuje ministerstvo úkoly a opatření uložené příslušným strategickým materiálem? (Národní akční plán pro Alzheimerovu nemoc (tzv. Plán Alzheimer) a další obdobná onemocnění na období 2016–2019)	ANO	100 %	Plán Alzheimer je na MZ realizován.
H:	Podporuje ministerstvo rozvoj paliativní péče?	ANO	100 %	MZ jsou podporovány dva významné projekty zaměřené na paliativní péči.
Souhrn		100 %	98 %	

Tabulka č. 8 – Ministerstvo spravedlnosti

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1-1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100 %	
A: 1-3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	80 %	
A: 1-3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100 %	
A: 1-3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100 %	
B: 1-1 b)	Realizuje ministerstvo vzdělávací kurzy pro soudce nebo úředníky, policisty, zdravotní a sociální pracovníky, pečující osoby, advokáty a další odborníky v problematice práv seniorů? (počet kurzů)	ANO	100 %	
Souhrn		100 %	100 %	

Tabulka č. 9 – Ministerstvo dopravy

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	NE	0 %	Rozpočet není sestavován s ohledem na NAP.
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100 %	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100 %	
F: 2 – 1 a)	Vytvořilo oddělení BESIP publikace (brožury, letáky, elektronické verze) s problematikou seniorů? (počet kusů)	ANO	100 %	
F: 2 -1 b)	Jsou ve strategických dokumentech ministerstva zdůrazněny potřeby seniorů ve veřejné dopravě?	ANO	100 %	

F: 2 – 1 c)	Zvyšuje ministerstvo povědomí seniorů o alternativních způsobech dopravy, které jsou bezpečnější než využívání automobilu a které zároveň vedou ke zvýšení jejich mobility?	ANO	100 %	
Souhrn		86 %	86 %	

Tabulka č. 10 – Ministerstvo kultury

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100 %	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100 %	
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100 %	
C: 2 – 1 a)	Monitoruje ministerstvo realizaci U3V v síti veřejných knihoven? Případně někde jinde? (MŠMT, knihovny)	ANO	100 %	
E: 1 – 3 b)	Připravila Národní knihovna metodiku pro práci městských a obecních knihoven zaměřenou na posilování sociálních vazeb a na rozvíjení mezigeneračního dialogu dětí, mládeže a seniorů?	ANO	100 %	
E: 1 – 1 c)	Zavedlo ministerstvo dotační titul Výchova k mediální gramotnosti, který by byl i pro rostoucí populaci seniorů a pro jejich lepší porozumění médiím?	ANO	100 %	
F: 1 – 2 a)	Podporuje ministerstvo dostupnost kulturních památek starším osobám ohrožených izolací a motivuje vlastní příspěvkové organizace k poskytování slev ze vstupného?	ANO	100 %	
F: 1 -2 b)	Realizuje ministerstvo prostřednictvím výběrových dotačních řízení kulturní aktivity, které nabízejí hodnotné využití volného času seniorů a přispívají tím k prevenci sociálního vyloučení?	ANO	100 %	
Souhrn		100 %	100 %	

Tabulka č. 11 – Úřad vlády ČR

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	60 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	NE	0 %	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	40 %	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100 %	
B: 2- 1 a)	Byla zpracována analýza dopadu antidiskriminačního zákona na ochranu a prevenci věkové diskriminace?	ANO	80 %	
Souhrn		80 %	56 %	

Tabulka č. 12 – Ministerstvo životního prostředí

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	NE	0 %	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	80 %	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100 %	
E: 1- 1b)	Vytváří ministerstvo prostor pro veřejnou diskusi zaměřenou na destigmatizaci seniorů, proces stárnutí a postavení seniorů ve společnosti, detabuizaci smrti, šíření příkladů dobré praxe mezigenerační spolupráce aj.?	ANO	80 %	
Souhrn		80 %	72 %	

Tabulka č. 13 – Ministerstvo pro místní rozvoj

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100 %	Každoroční požadavek na finanční krytí Programu podpory bydlení.
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	NE	0 %	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100 %	
F: 1 -3 b)	Byla otevřena diskuze o podpoře a rozvoji komunitních center a senior cohousingu?	ANO	100 %	
F: 2 – 2 a)	Vytvořilo ministerstvo investiční nástroj na podporu výstavby domů pro bydlení seniorů - komunitní bydlení seniorů?	ANO	100 %	
F: 2 – 2 b)	Ověřilo si ministerstvo možnost bezbariérových úprav bytů v panelových domech?	ANO	40 %	
Souhrn		83 %	73 %	

Tabulka č. 14 – Ministerstvo zemědělství

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100 %	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100 %	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100 %	
F: 2- 3 a)	Podporuje ministerstvo realizaci domů projektu KLAS pro venkovské seniory?	ANO	100 %	
Souhrn		100 %	100 %	

Tabulka č. 15 – Ministerstvo obrany

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100 %	V rámci systemizace.
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100 %	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100 %	
E: 1- 1 b)	Vytváří ministerstvo prostor pro veřejnou diskusi zaměřenou na destigmatizaci seniorů, proces stárnutí a postavení seniorů ve společnosti, detabuizaci smrti, šíření příkladů dobré praxe mezigenerační spolupráce aj.?	ANO	100 %	
Souhrn		100 %	100 %	

Tabulka č. 16 – Ministerstvo průmyslu a obchodu

Opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Procentuální vyjádření	Odůvodnění, případně další poznámky
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100 %	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100 %	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100 %	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	NE	0 %	
F: 2 - 5 d)	Provádí ministerstvo analýzu legislativních nástrojů upravujících ochranu spotřebitelů a využívání kontrolních mechanismů ze strany ČOI?	ANO	100 %	MPO provádí uvedenou analýzu průběžně.
Souhrn		80 %	80 %	

III. Příloha č. 1, Podrobné hodnocení NAP podle kapitol

Oblast A – Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

Strategický cíl A1: Zajistit naplňování opatření NAP

Specifický cíl A1.1: Posilovat na všech úrovních státní správy a samosprávy soudržnost rodin

Opatření:

A1.1a) Při implementaci opatření NAP klást důraz na významnou roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti.

Gestor: MPSV, MV, MŠMT a další gestoři opatření NAP

MPSV: Důraz na roli rodiny byl kladen mimo jiné propojením seniorské a rodinné politiky v odborem 21 připravené Koncepti rodinné politiky. Důraz na roli rodiny byl rovněž kladen při přípravě nové dávky nemocenského pojištění, tzv. dlouhodobého ošetřovného, která byla schválena a bude platit od 1. června 2018. Většina neformální péče se totiž v ČR odehrává v rodinách. Lze očekávat, že toto opatření pomůže kromě podpory péče v rodině také posílit mezigenerační a rodinné vazby.

V roce 2017 probíhala realizace novelizace zákona o sociálních službách, novela byla předložena vládě ČR, která ji schválila v březnu 2017. Poté, co byla novela postoupena do PsP ČR, nebyl již za působnosti předchozí vlády legislativní proces dokončen. V rámci novelizace zákona byl připraven vznik sociální služby pro rodinu. Součástí návrhu bylo i zvýšení příspěvku na péči pro osoby ve IV. stupni závislosti, které pobývají v domácím prostředí. Dále prodloužení doby zachování nároku na výplatu příspěvku na péči i po dobu hospitalizace. Tyto návrhy měli za cíl podpořit setrvání osob v domácím prostředí, fungování rodiny a mít také pozitivní dopad na osoby pečující. V novele se dále navrhovalo rozšířit poskytování sociálních služeb i o cílovou skupinu pečujících osob (např. odborné sociální poradenství). Toto vymezení je klíčové pro komplexní podporu neformálních pečovatelských, tj. rodinných příslušníků. V době předložení této Zprávy vládě ČR již probíhaly práce na další novele zákona o sociálních službách.

Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 – 2025 obsahuje specifické cíle zaměřené na podporu pečujících osob:

Opatření D. 2. 1: Zajistit podpůrné činnosti pro neformální pečovatele.

Doba realizace: 2016–2025.

Opatření D. 2. 2: Vymezit kapacitu některých sociálních služeb pro výskyt nenadálé situace v rodině opečovávaných osob.

Doba realizace: 2016–2025.

Opatření D. 2. 3: Posílit podporu péče v domácím prostředí zdravotními službami.

Doba realizace: 2016–2025.

MPSV v roce 2017 pokračovalo s realizací projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003539, jehož cílem je zavést a rozvíjet systém sociálního bydlení v ČR včetně poskytování metodické podpory. Do projektu bylo na základě výběrového řízení zařazeno 16 měst a obcí: Brno, Chomutov, Jindřichův Hradec,

Kadaň, Křižánky, Most, Otrokovice, Pardubice, Plzeň, Štětí, Velké Hamry, Veselíčko, Vír, Ostrava, městská část Praha 7, městská část Praha 14. Sociální bydlení významným způsobem podporuje nejen soudržnost rodin a zamezuje jejich rozpadu; ale také v nejvyšší míře chrání především seniory a další ohrožené skupiny před ztrátou bydlení. V rámci projektu jsou připravována doporučení k realizaci sociálního bydlení, která zamezí sociální exkluzi, diskriminaci i vyloučení z řízení osob bez domova nebo v nejistém bydlení. Výsledky budou analyzovány a následně zohledněny v pravidlech hodnocení bytové nouze či přidělování sociálního bytu - praktickém nástroji, který bude součástí Metodiky sociální práce v sociálním bydlení pro účely aplikace při poskytování sociálního bydlení. Projekt MPSV striktně podporuje tzv. „housing led“ přístupy (tedy přístup zaměřený na bydlení v bytech, nikoli nestandardních formách bydlení). Jde o co nejrychlejší zajištění bydlení bez podmínky připravenosti na bydlení, přičemž posilování kompetencí k samostatnému bydlení probíhá přímo v bytech. Akcentuje se poskytování sociální práce, sociálních služeb, případně multidisciplinární podpory, která se vždy koncipuje s ohledem na konkrétní osoby.

MSp: MSp v roce 2017 kladlo důraz při implementaci opatření NAP na významnou roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti především prostřednictvím sladování rodinného a osobního života zaměstnanců resortu.

MŠMT: Naplňováním opatření je příprava a zavádění legislativních změn zdůvodňovaných sladováním rodinného a pracovního života (zejména v oblasti předškolního vzdělávání). Rodinná a vztahová výchova je v předškolním, základním a středním vzdělávání realizována zejména prostřednictvím rámcových vzdělávacích programů, jejichž obsah je povinným základem pro tvorbu školních vzdělávacích programů. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

MV: V rámci rezortní strategie přípravy na stárnutí je jednou ze strategických oblastí také problematika sladování pracovního, rodinného a osobního života zaměstnanců MV.

ÚV ČR: Zohlednění práv rodin a jejich členů se děje v závislosti na povaze daného dokumentu či politiky.

MMR: Státní fond rozvoje bydlení v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj poskytuje mladým rodinám s malými dětmi do 6 let nízkoúročené doplňkové úvěry na pořízení bydlení.

MD: Ve středu pozornosti dopravní politiky stojí konečný uživatel – ať už konkrétní zákazník dopravy, tak celá společnost, jejímž základem je rodina. Díky realizaci dopravních systémů mohou rodiny zabezpečovat své potřeby a zájmy: segment přeprav obligatorních, fakultativních, individuální i hromadná osobní doprava umožňuje rodinám mimo jiné udržovat vzájemné osobní kontakty a kvalitně trávit volný čas.

MK: Na základě § 116 a násl. zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, a Služebního předpisu náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 12/2015 ze dne 7. prosince 2015 a §§ 80, 85, 241 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, jsou v Ministerstvu kultury aplikovány tyto atributy: Work-life balance (dále také jako „WLB“), pružná služební/pracovní doba, částečný služební/pracovní úvazek, kratší služební/pracovní doba, neplacené

pracovní/služební volno z důvodu péče o dítě do 4 let věku, možnost čerpání 1 týdne neplaceného pracovního volna pro rodiče dětí ve věku do ukončení povinné školní docházky, výkon státní služby z jiného místa, čerpání až 5 dnů indispozičního volna v kalendářním roce, možnost vzdělávat se během mateřské a rodičovské dovolené, vydávání Informačního zpravodaje (4x do roka), přístup na ministerstvo v době mateřské a rodičovské dovolené.

V roce 2017 bylo smluvně zajištěno umístění dětí zaměstnanců Ministerstva kultury do dětské skupiny Ministerstva financí a do Mateřské školy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Ve dnech pololetních, velikonočních a podzimních prázdnin se koná již třetím rokem družina pro děti zaměstnanců a státních zaměstnanců. Pro děti školního věku je pravidelně zajišťována návštěva kulturní instituce (prohlídka Národního divadla, Národní knihovny, opakovaně Národního muzea, Náprstkova muzea, Českého muzea hudby, Národního technického muzea, Letohrádku Hvězda, Leteckého muzea, Nosticova paláce) a různé kreativní činnosti, vždy s pedagogickým dozorem.

V roce 2017 byl finálně dopracován materiál s názvem Metodika sladování pracovního, soukromého a rodinného života a sladování rodinného a osobního života státních zaměstnanců s výkonem služby (Metodika WLB), kterou schválila porada vedení dne 31. ledna 2018, a která obsahuje další návrhy možných sladovacích opatření.

V souladu s přijatou Konceptí rovnosti žen a mužů v Ministerstvu kultury na léta 2017 – 2020 jsou v tematické řadě (O)hlasý žen v české kultuře vydávány s finanční podporou Ministerstva kultury publikace věnované ženám, které zanechaly významný otisk ve světě české kultury, přestože byly také manželkami a matkami, tedy že dokázaly skloubit své působení na poli kultury s péčí o rodinu.

Příspěvková organizace MK Národní ústav lidové kultury ve Strážnici podporuje naplňování tohoto cíle v rámci kulturně výchovných programů a speciálních prohlídek v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy pro rodiny s dětmi každoročně v období návštěvnické sezóny.

Moravské zemské muzeum (MZM) poskytuje rodinné vstupné, Muzejně edukační programy pořádané pravidelně Dětským muzeem. Moravská galerie v Praze (MG) organizuje speciální mezigenerační kulturní akce určené pro rodiny s dětmi (rodinná odpoledne, dětské vernisáže, dětské dny, program Výživa apod.). Muzeum Umění Olomouc (MUO) v roce 2017 rozjelo v rámci výzkumného projektu NAKI hravou aplikaci v tabletech – průvodce s biskupem Karlem. Aplikace slouží v Arcidiecézním Muzeu Olomouc a Arcidiecézním muzeu Kroměříž jako interaktivní průvodce pro rodiny – rodiče s dětmi, ale hojně ji využívají senioři s vnoučaty.

Součástí programové nabídky Lektorského odd. Muzea umění Olomouc byly v roce 2017 programy rodinného typu, které podporovaly vzájemnou mezigenerační spolupráci. Sem spadaly měsíční cykly výtvarných dílen pro předškoláky (Co umění umí, Ateliér 6+, Ateliér Tizian) a víkendové tvořivé dílny rodinného typu k vybraným výstavám. V roce 2017 proběhlo celkem 51 těchto programů. K setkávání mezi generacemi docházelo také u akcí pořádaných u příležitosti mimořádných dnů, např. Dnů evropského dědictví nebo Muzejní noci.

K jednotlivým výstavním projektům byly dále vytvářeny aktivní a kontextuální zóny. Tyto prostory sloužily k aktivnímu vnímání výtvarného umění a byly určeny pro návštěvníky všech generací.

Technické muzeum v Brně (TMB) v celé své činnosti klade důraz na významnou roli rodiny. Svými programy oslovuje více generací v rámci jednoho rodinného svazku. Vytváří např. zábavné edukační programy, do nichž se zapojují celé rodiny, jako je projekt S Matičkou a Šroubkem za poznáním putujem.

Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (VMP) realizuje programy Valašského roku, jejichž cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi (v případě seniorů se jedná o prarodiče s vnoučaty).

V Moravském zemském muzeu (MZM) dle příkazu č. 9/2011 Vstupné v objektech MZM je pověřeno oddělení Komunikace a marketingu stanovením výše vstupného. Výše vstupného je stanovena na každou výstavu, do každého objektu MZM na stálou expozici tímto oddělením jednotlivě.

Edukační programy jsou náplní pracovní činnosti Dětského muzea MZM.

Ve všech areálech Slezského zemského muzea (SZM) je rodinám s dětmi poskytováno zvýhodněné vstupné a jsou pro ně připravovány speciální akce. V Národním památníku druhé světové války (NPDSV) se jedná především o oslavy Dne dětí, Dne matek či Dne otců, kdy rodiče přicházejí se svými dětmi. V SZM je to dále FAJNE LÉTO, která je určena výhradně pro rodiny s dětmi.

Arboretum Nový Dvůr (AND) již několik let pravidelně připravuje pro širokou veřejnost tradiční víkendové akce s aktivitami, které kladou důraz na podporu role rodiny ve společnosti, jedná se především o tyto akce: Jaro v arboretu, Slezská muzejní noc, Indiánské léto, Vyřež/š si svou dýni.

V Památníku Petra Bezruče se jednalo o tyto akce: Noc s Andersenem, Slezská muzejní noc, Mezinárodní den dětí.

V Historické výstavní budově se jedná především o akce: Noc s Andersenem, Den Země, Den dětí, Mezinárodní noc pro netopýry, Slezská muzejní no, Halloween, Mikulášská nadílka, Odhalování slůněte.

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou (MSBJ) nabízí zvýhodněné rodinné vstupné využitelné skupinami dětí v doprovodu dospělých, tedy i prarodičů. Muzeum trvale nabízí kvíz do expozic zaměřený na rodiny s dětmi (často využívají prarodiče s vnoučaty). V muzeu probíhá od prosince 2016 do dubna 2018 interaktivní výstava: Já ozdoba, cíleně zaměřená na děti v doprovodu dospělých příslušníků rodiny, často využívána dětmi v doprovodu prarodičů. V květnu 2017 byl po rekonstrukci otevřen objekt muzea na Kristiánově (Jizerské hory, katastr obce Bedřichov), koncipovaný nově jako výletní místo rodin s dětmi, včetně aktivních prarodičů.

Památník Lidice (PL) poskytuje zvýhodněné rodinné vstupné do všech výstavních prostor Památníku Lidice.

Muzeum loutkářských kultur (MLK) poskytuje rodinné vstupné 200 Kč (2 dospělí + až 5 dětí do 15 let) a pořádá výstavy se zaměřením na rodiny (Velká cesta malého pána). K dispozici návštěvníkům jsou interaktivní prvky stálé expozice, herna pro děti, workshopy pro děti a jejich rodiče, rodinná loutková představení, speciální akce pro rodiny s dětmi.

Husitské muzeum v Táboře (HMT) poskytuje rodinné vstupné do všech expozic Husitského muzea v Táboře. Dále pořádá programy pro rodiny s dětmi (divadelní festival, programy v rámci muzejní noci).

Národní ústav lidové kultury ve Strážnici podporuje naplňování tohoto cíle v rámci kulturně výchovných programů a speciálních prohlídek v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy pro rodiny s dětmi každoročně v období návštěvnické sezóny.

MZ: Podpora rodin je tématem, které patří mezi nejdůležitější celospolečenské priority. MZ má svého zástupce v Odborné komisi pro rodinnou politiku (dále jen „Komise“), která je expertní skupinou pod záštitou ministryně práce a sociálních věcí. Komise má za cíl zhodnotit současný stav rodin se závislými členy v České republice z hlediska jejich demografické, sociální a ekonomické situace a na základě analýz a dalších věcných podkladů navrhnout rámeček pro rodinnou politiku v ČR a postupy pro prosazení relevantních opatření ve prospěch rodin. Cílem podpory rodin v České republice je vytvářet jim takové prostředí, v kterém mohou svobodně volit formy rodinného života a odpovědně naplňovat svá rozhodnutí týkající se rodinných hodnot, cílů, funkcí a péče o závislé členy. Komise intenzivně pracovala na Konceptu rodinné politiky, která byla přijata usnesením vlády

dne 18. září 2017 č. 654. MZ se aktivně podílí na plnění opatření navržených v koncepci, kde je gestorem.

MZe: Ministerstvo zemědělství podporuje na českém venkově principy tzv. sociálního zemědělství. Jeho cílovou skupinou jsou mimo jiné i venkovští senioři.

Specifický cíl A1.3: Zajištění efektivní realizace politiky přípravy na stárnutí na úrovni celostátní

Opatření:

A1.3a) Naplňovat roli rezortních koordinátorů (Age Focal Point) na jednotlivých ministerstvech - spolupracovat s mezirezortním koordinátorem (MPSV), krajskou samosprávou a dalšími gestory jednotlivých opatření.

Gestor: MPSV, další ministerstva, další orgány státní správy, GŘ ÚP, ČSÚ

MPSV: Komunikace a spolupráce s rezortními koordinátory na ministerstvech probíhala v roce 2017 bez komplikací. Rovněž tak spolupráce s dalšími gestory opatření.

MZ: Zástupce MZ je členem mezirezortní pracovní skupiny MPSV, politiky přípravy na stárnutí a NAP, náměstek MZ je členem Rady vlády pro seniory a stárnutí populace. Zadané úkoly mezirezortní spolupráce v kontextu Realizace politiky stárnutí v ČR jsou plněny.

MV: Kromě rezortního koordinátora byla na MV pokynem ministra vnitra ze dne 30. 12. 2016 č. 3/2017 zřízena pracovní skupina k problematice stárnutí.

MSp: Roli resortního koordinátora (Age Focal Point) v resortu MSp zajišťuje odbor rozvoje lidských zdrojů.

ČSÚ: ČSÚ je připraven spolupracovat s mezirezortním koordinátorem (MPSV).

MPO: MPO dosud nemá rezortního koordinátora, ale jeho agendu naplňuje oddělení mezirezortních záležitostí, které má ve své gesci rezortní koordinátory pro sociální problematiku.

MF: Stejně jako v předchozích letech sdělujeme, že na Ministerstvu financí pozice resortního koordinátora (Age Focal Point) nebyla zřízena vzhledem ke specifčnosti úkolů pro MF v oblasti rozpočtu.

MŠMT: Na MŠMT byl ustanoven rezortní koordinátor pro agendu stárnutí populace. Spolupráce MŠMT s MPSV probíhala jak prostřednictvím Rady vlády pro seniory, tak v dalších platformách.

Opatření:

A1.3b) Zajistit prostřednictvím rezortních koordinátorů implementaci opatření NAP do koncepčních materiálů a strategií.

Gestor: Ministerstva, další orgány státní správy

MPSV: Opatření NAP byla dle možností implementována do koncepčních materiálů a strategií. Příkladem může být Koncepce rodinné politiky, kam byla vnesena například problematika neformální

péče v rodině, a další témata politiky stárnutí. Rodinnou politiku a politiku stárnutí reflektuje například také Strategický rámec Česká republika 2030.

V roce 2016 byl schválen usnesením vlády ČR č. 245/2016 ze dne 21. března 2016 strategický materiál Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025, který uceleným způsobem navrhuje konkrétní kroky ke změně jednotlivých částí systému sociálních služeb. Jako jednu z oblastí této strategie, které mají, a v budoucnu ještě budou mít pozitivní dopad na seniory využívající sociální služby, lze zmínit například oblast deinstitucionalizace sociálních služeb.

Strategie sociálního začleňování 2014–2020 (dále jen Strategie) obsahuje opatření 3.1.1, které se váže k rozvoji konceptu age managementu. Toto opatření MPSV průběžně plní včetně roku 2017. Dále je to opatření 4.3.c Strategie, které má zajistit v rámci probíhající důchodové reformy zohlednění udržení mezigenerační spravedlnosti. MPSV ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) a ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu vypracovalo a v r. 2017 finalizovalo návrh zákona o sociálním bydlení a příspěvku na bydlení, a dále návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení. Návrh zákona byl diskutován s klíčovými partnery z oblasti státní správy (spolugestoři, Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra), Asociací krajů, Svazem měst a obcí ČR, Sdružením místních samospráv, nestátními neziskovými organizacemi a dalšími aktéry. Oba návrhy zákonů prošly meziresortním připomínkovým řízením a řadou vypořádacích jednání, včetně jednání na úrovni koaličních stran. Vládní návrh zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení byl 8. 3. 2017 schválen vládou ČR usnesením č. 163 a 21. 3. 2017 předložen do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (dále jen „PS PČR“) jako tisk 1065. Vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení byl 21. 3. 2017 předložen do PS PČR jako tisk 1066. Projednávání těchto sněmovních tisků bylo ukončeno v rámci 1. čtení s koncem volebního období. V návrhu Plánu legislativních prací vlády na rok 2018 je úkol pro MMR zpracovat věcný záměr zákona o sociálním bydlení. Cílem navrhovaného legislativního opatření je vytvořit právní rámec pro zajištění bydlení osob v bytové nouzi. V opatření 5.1.2c, které cílí na zajišťování skutečných potřeb osob ohrožených ztrátou bydlení nebo bezdomovců v místě/regionu v souvislosti s prevencí a řešením bezdomovectví v rámci strategií sociálního začleňování obce nebo kraje, je realizován projekt MPSV „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ (viz též výše, plnění opatření D 2.3). V souladu s Konceptí sociálního bydlení ČR 2015 – 2025 se projekt krom jiného zaměřuje na genderové aspekty sociálního bydlení, tedy na specifické problémy žen ohrožených bytovou nouzí. Mezi ně patří např. ženy samoživitelky, osaměle žijící seniorky či rodiny s dětmi. V rámci opatření 5.3.2f Koncepce, které řeší osvětu a vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, v oblasti vzdělávání lékařských pracovníků je obsahem specializačního vzdělávání, kromě jiného, i kurz Specifika edukace dětí, seniorů, cizinců a zvláštních skupin nemocných.

MZ: Problematikou podpory stárnutí se také zabývá Akční plán č. 8a Zvýšení kvality, dostupnosti a efektivity následné, dlouhodobé a domácí péče, který se soustředí na zdravotní část následné, dlouhodobé zdravotní péče. Cílem realizace akčního plánu je řešit systémové nedokonalosti v poskytování uvedených druhů péče za pomoci odborníků z oblasti zdravotnictví a sociálních věcí. Dále je cílem řešit oblasti dostupnosti identifikované péče, kontinuální zvyšování kvality uvedené péče a zvýšení efektivity poskytovaných služeb. Následná a dlouhodobá péče je určena pro celé věkové spektrum pacientů, ale nejvíce se dotýká seniorského a proseniorského věku.

V roce 2016 MZ plnilo uvedený AP prostřednictvím sběru a analýzy dat v oblasti následné a dlouhodobé péče formou rozsáhlého průzkumu a kompletního zmapování problematiky uvedené péče v České republice. Rozsah sběru dat obsahoval informace o vývoji lůžkového fondu a dále souhrnnou analýzu hospitalizací ve zdravotnických zařízeních, které poskytují následnou a dlouhodobou péči. Nyní jsou výsledky zpřístupněny odborníkům a veřejnosti na internetových stránkách ÚZIS <http://www.uzis.cz/akce/Zprava-z-workshopu-dlouhodoba-nasledna-paliativni-pece>.

V roce 2017 byl stanoven jako hlavní cíl tvorba metodického doporučení, které přesně vymezí pravidla pro přijetí a setrvání pacienta v uvedeném systému. Vytvořené metodické doporučení by mohlo sloužit i jako manuál pro lékaře, kdy je či není určitý pacient indikován do následné a dlouhodobé péče. Následně bude uveřejněn ve Věstníku MZ v roce 2018.

V roce 2016 byl vládou schválen Národní akční plán pro Alzheimerovu nemoc a další obdobná onemocnění na léta 2016 – 2019 (Usnesení vlády ČR č. 85). Národní akční plán (NAPAN) řeší problematické okruhy týkající se osob trpících Alzheimerovou nemocí nebo dalšími demencemi. Mimo jiné se zabývá včasnou a správnou diagnostikou syndromu demence a zlepšením přístupu k vhodné péči a zajištěním vhodné péče o tyto osoby. Gestory NAPAN jsou MZ ČR, MPSV, MŠMT, SÚKL a GAČR. Implementace dílčích cílů NAPAN probíhá za spolupráce odborných společností.

MŠMT: Ve strategických dokumentech MŠMT jsou obsaženy prvky související s rozvojem celoživotního učení a mezigenerační spolupráce. Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 klade důraz na rozvoj celoživotního učení a považuje za důležité rozvíjet opatření s cílem podpory a rozvoje práce škol, školských zařízení a knihoven jako center celoživotního učení, která mají poskytovat jak počáteční vzdělávání, tak také širokou nabídku dalšího vzdělávání, a to i zájmového a občanského, zaměřeného na dospělou populaci včetně seniorů. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020 tento cíl rozpracovává v dalších opatřeních, konkrétně v poskytování metodické podpory školám, popř. školským i mimoškolním zařízením, která bude směřovat do oblasti dalšího vzdělávání. Konceptce podpory mládeže na období 2014-2020 se hlásí k podpoře mezigeneračního dialogu v zájmu udržitelného rozvoje a naplňování potřeb různých věkových skupin obyvatelstva.

MD: Předmětná problematika je obsažena v „Dopravní politice pro období 2014-2020 s výhledem do roku 2050“ schválena usnesením vlády České republiky ze dne 12. června 2013 č. 449. Tento materiál zdůrazňuje význam bezbariérové veřejné dopravy, jejíž budování je velmi důležité s ohledem na zajištění rovných příležitostí všech skupin obyvatelstva včetně rodičů s dětmi, seniorů a osob se sníženou schopností pohybu a orientace. Problematika je dále rozpracovávána v návazném dokumentu „Dopravní politika pro období 2014-2020 s výhledem do roku 2050“, a to v „Akčním plánu rozvoje inteligentních dopravních systému (ITS) v ČR do roku 2020 (s výhledem do roku 2050), (Usnesení Vlády ČR ze dne 15. 4. 2015 č. 268) v rámci Rozhodného specifického cíle č. 5.7: Podpora rozvoje autonomních (robotických) vozidel a dále pak strategického cíle č. 6: Podpora rozvoje společensky žádoucích technologií a služeb (zpřístupňování informací a dat).

MSp: Resortní koordinátor informuje útvary MSp a resortní složky o potřebě implementovat opatření NAP do koncepčních materiálů a strategií.

MK: Státní kulturní politika na léta 2015-2020 (s výhledem do roku 2025), schválená usnesením vlády č. 266 ze dne 15. dubna 2015, zároveň se některé úkoly prolínají do Plánu hlavních úkolů MK na příslušný kalendářní rok.

MV: "Opatření NAP jsou začleněna do: 1. Rezortní strategie přípravy na stárnutí a prosazování rovnosti starších osob a seniorů na období let 2016 až 2017. 2. Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 - 2020."

MMR: Splněno v roce 2016: Koncepce bydlení ČR do roku 2020 (revidovaná), usnesení vlády č. 673/2016.

ÚV ČR: Zohlednění práv rodin a jejich členů se děje v závislosti na povaze daného dokumentu či politiky.

ČSÚ: ČSÚ je připraven spolupracovat s meziresortním koordinátorem (MPSV).

MO: Koncepce péče o válečné veterány v letech 2017 – 2021; Kolektivní dohoda vyššího stupně (STS), Kolektivní smlouva.

MZe: Směrnice ministra zemědělství: Poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím; Dokument Sociální zemědělství, ISBN 978-80-7434-213-4.

Opatření:

A1.3c) Vyjádřit a uplatnit požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření v rozpočtech příslušných ministerstev a dalších úřadech státní správy.

Gestor: Ministerstva, další orgány státní správy

MPSV: Finanční zdroje na realizaci NAP byly v roce 2017 uplatněny ve stejné výši jako v roce 2016. Bylo vyčleněno 5 mil. Kč k zajištění plnění úkolů uložených NAP v rámci schválených výdajových ukazatelů v rámci kapitoly MPSV. Dále bylo vyčleněno 18 mil. Kč na dotační program „podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. Byla vypsána soutěž „obec přátelská seniorům 2017“ a podruhé rozběhnout dotační titul pro oblast podpory přípravy na stárnutí na místní úrovni, na obě tyto aktivity bylo vyčleněno celkem 20 mil. Kč.

MZ: Finanční jistění uvedeného AP č. 8a je většinou z interních zdrojů MZ, odboru zdravotních služeb. V roce 2016 byl proveden uvedený průzkum (viz bod A3b)), který byl financován prostřednictvím dvouleté smlouvy WHO-BCA. Poradou vedení MZ byly schváleny finanční prostředky pro dotační program MZ Národní program zdraví – projekty podpory zdraví pro rok 2017 ve výši 13 mil. Kč. Finanční prostředky byly využity na podporu preventivních aktivit vybraných cílových skupin, mezi které patří i senioři, a to ve výši 820 000 Kč na projekty např. Cvičení na židlích, Senioři v pohybu a v pohybu: pohyb a osvěta jako účinná prevence, jejichž předkladatelé jsou nestátní neziskové organizace.

MV: Zatím nebylo nutné, dosud byla realizace opatření NAP financována z jiných finančních zdrojů (např. dotační programy, ESF).

MSp: Opatření NAP jsou realizována z rozpočtových prostředků kapitoly resortu ministerstva.

MŠMT: Opatření NAP jsou v rámci MŠMT a jeho přímo řízených organizací realizována z rozpočtových prostředků kapitoly resortu, aktuálně nejsou vyčleněny dodatečné finanční zdroje.

MK: Aktivity příspěvkových organizací Ministerstva kultury jsou financovány z prostředků PO na provoz. V programech MK, které jsou zaměřeny na danou oblast, jsou vyčleněny finanční prostředky na program na podporu kulturních aktivit zdravotně postižených a seniorů. V roce 2017 byl tento program financován ve výši 6 558 000 Kč. A vyčleněny jsou i prostředky na dotační titul Výchova k mediální gramotnosti. V roce 2017 v něm byly podpořeny projekty ve výši 410 000 Kč.

MZe: Finanční prostředky na realizaci opatření NAP jsou uplatňovány a využívány dlouhodobě.

ÚV: Opatření žádné další zdroje nevyžadují.

Opatření:

A1.3e) Spolupracovat s akademickou sférou, zohledňovat další související výzkumné potřeby, které povedou ke zkvalitnění a naplňování politiky přípravy na stárnutí.

Gestor: MPSV

MPSV : Spolupráce s akademickou sférou probíhala na několika úrovních. Jak při tvorbě indikátorů k hodnocení NAP na krajích, tak v rámci započatí příprav navazujícího dokumentu politiky stárnutí pro období 2018 - 2022, tak také v rámci setkání pracovních skupin Rady vlády pro seniory a stárnutí populace i setkání samotné rady. Spolupráce s akademickou sférou probíhala také v průběhu Mezinárodní konference pořádané MPSV k mezinárodnímu dni seniorů dne 25. září 2017 v Praze, s názvem „Stárnutí a veřejný prostor“.

Oblast B – Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

Strategický cíl B1: Zajistit informovanost společnosti o potřebách starších lidí a zvýšit její otevřenost vůči jejich potřebám za účelem jejich lepšího naplňování

Specifický cíl B1.1: Zvýšit povědomí ve společnosti o právech starších osob a seniorů

Opatření:

B1.1a) Podporovat a šířit informační a vzdělávací materiály zaměřené na ochranu starších osob.

Gestor: MPSV, MZ, MV, MPO ve spolupráci s Radou vlády pro seniory a stárnutí populace, MSp, Veřejnou ochránkyní práv, Svazem měst a obcí.

MPSV: Téma přípravy na stárnutí obecně je součástí internetových stránek MPSV (<http://www.mpsv.cz/cs/2856>). Další informační materiály tohoto typu byly v roce 2017 šířeny v rámci projektů podpořených z dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. Jednalo se například o projekt „Poradenství a podpora seniorů v oblasti ochrany jejich lidských práv“ od Asociace občanských poraden, a o některé další.

V roce 2017 pracovníci odboru 22 (oddělení 222 a 224) participovali na cyklu akcí „Den seniorů (tzv. Senior RoadShow)“, který byl organizován ze strany odboru 21. Participace spočívala v jejich aktivní účasti na jednotlivých akcích (celkem se jednalo o 8 akcí ve městech napříč celou ČR), informování

na akcích se účastnících seniorů o možnostech pomoci prostřednictvím systému sociálních služeb a distribuci řady osvětových materiálů.

MPO: MPO se podílí na plnění zmíněného opatření informacemi pro spotřebitele na svých webových stránkách, prostřednictvím informační, poradenské a další činnosti ČOI a rovněž dlouhodobou podporou projektů nestátních neziskových organizací zaměřených na ochranu spotřebitelů (poradenství, osvětové kampaně, brožury, letáky, časopisy). K uvedeným organizacím patří mimo jiné dTest, o. p. s., Sdružení českých spotřebitelů, Asociace občanských poraden, GLE, o. p. s., Generation Europe, Spotřebitel net a Sdružení obrany spotřebitelů – Asociace.

Poradenské a informační služby ČOI mají pro informování spotřebitelů seniorského věku nezastupitelnou roli. Na webových stránkách ČOI je k dispozici také veřejně přístupný formulář pro podání podnětu či dotazu, který mohou senioři rovněž využít.

ČOI spolupracuje též s městskými a obecními úřady a s dalšími institucemi a pořádá rovněž přednášky. Senioři se na těchto přednáškách mohli seznámit s nekorektními praktikami některých prodejců a současně být informováni, jak se proti nim účinně bránit, jaká jsou jejich spotřebitelská práva a jaké povinnosti musí podnikatelé – obchodníci plnit. Přednášky a besedy, úzce zaměřené právě na seniory, zrealizovaly všechny inspektoráty ČOI. Celkem bylo v roce 2017 zrealizováno 19 přednášek zaměřených na seniory, z nichž bylo 8 přednášek realizováno v průběhu září a října 2017 v rámci projektu „Den seniorů“ organizovaným Ministerstvem práce a sociálních věcí.

MV: 1. V rámci dotačního programu „Prevence sociálně patologických jevů“, tentokrát však se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami neovládajícími agresi ve vztazích, v rámci kterého bylo částkou

2 mil. Kč podpořeno 8 NNO pracujících s násilnými osobami, z nichž organizace Život 90 se zaměřila na prevenci násilí páchaného v domácím prostředí na seniorech. Projekt obsahoval kromě přímé podpory neformálních pečujících v poradenství a podpůrné skupině také edukační program zaměřený na pracovníky v přímé péči a ostatní pracovníky, kteří se setkávají s neformálními pečujícími a mohou jim poskytnout podporu a předejít tak situaci, v níž se z neformálního pečujícího stává agresor páchající domácí násilí na seniorovi.

2. Prostřednictvím dotačního titulu Program prevence kriminality 2017 byly podpořeny projekty krajů, měst a obcí se zaměřením na prevenci trestné činnosti páchané na seniorech, v jejichž rámci probíhá mimo jiné také podpora a šíření informací a vzdělávacích materiálů. Na tyto projekty byla z dotace MV poskytnutá částka ve výši 429 000 Kč.

3. Pravidelná vzdělávání manažerů prevence kriminality (minimálně 2x ročně).

MZ: MZ na svých webových stránkách má uveřejněné přepracované vydání Rádce pacienta.

V rámci dotačních programů MZ jsou opakovaně podporovány organizace, které se zaměřují na ochranu práv starších osob, např. Život 90.

MSp: MSp a podřízené resorty šíří informační a vzdělávací materiály zaměřené na ochranu práv starších osob pomocí besed, osvětových akcí, přednášek, účastí na konferencích, distribucí propagačních materiálů všem věkovým kategoriím vč. seniorů (senioři jsou kvalifikováni jako zvláště zranitelné oběti). 74 středisek Probační a mediační služby (dále jen „PMS“) poskytuje bezplatnou podporu a pomoc obětem trestných činů po stránce právní, psychosociální, náhrady škody a odškodnění, atd.

Pracovníci PMS pořádají besedy a přednášky v Domovech důchodců, Klubech seniorů, Kulturních zařízeních, školách, atd. Informace o těchto besedách jsou šířeny v součinnosti s obecními či městskými úřady na vývěsních deskách, webových stránkách místních samospráv a organizací, v lokálním i regionálním tisku. Z těchto akcí bývají zpracovány výstupy v podobě článků v místních či regionálních denících, rozhovorů a reportáží například v regionálních rádiích či TV. Všem účastníkům jsou předávány tištěné propagační materiály, kontakty na střediska PMS a poradce pro oběti trestných činů. Rovněž v této oblasti probíhá spolupráce s Policií ČR, státními zastupitelstvími, soudy, ale také neziskovým sektorem.

Na celorepublikové úrovni pořádá tiskové oddělení PMS několik akcí ročně, např. Dny restorativní justice, Den mediace nebo Evropský den obětí trestných činů, který je doprovázen tiskovou konferencí, sérií článků v novinách, reportáží v TV a rozhlase. Informace směřuje PMS na oběti trestných činů vč. seniorů. V rámci Dnů mediace v roce 2017 proběhla série osvětových akcí a panelových diskusí, které se zaměřovaly mj. na seniory jako oběti trestných činů a jejich účast na mediaci.

Opatření:

B1.1b) Podporovat průběžné vzdělávání soudců, státních zástupců, úředníků, policistů, zdravotníků a sociálních pracovníků, pečujících osob (členů domácnosti), advokátů a dalších odborníků v problematice práv seniorů jako skupiny se specifickými problémy a potřebami a podporovat s tím související aktivity.

Gestor: MPSV, MZ, MV

MPSV: MPSV zajišťuje agendu akreditací vzdělávacích programů určených k dalšímu vzdělávání sociálních pracovníků, dalšímu a kvalifikačnímu vzdělávání pracovníků v sociálních službách a dalšímu vzdělávání vedoucích pracovníků zaměstnanců uvedených v § 115 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a pro účely odborné podpory fyzických osob, které poskytují pomoc příjemci příspěvku na péči. V rámci agendy jsou podpořena také témata související s problematikou práv senior. V roce 2017 akreditací disponovalo 5 vzdělávacích programů se zaměřením na tuto konkrétní tematiku.

MZ: V rámci vzdělávacích programů všech oborů specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů byl od roku 2005 zaveden kurz „Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace“, v jehož rámci jsou tito zdravotníci edukováni pro komunikaci a jednání s pacientem. Tento kurz tedy zahrnuje získávání znalostí a dovedností pro práci se všemi pacienty. K 1. 1. 2016 byl obsah kurzu aktualizován a od roku 2017 je tento kurz zaměřený především na lepší komunikaci s pacienty (včetně osob v seniorském věku) povinný pro lékaře, zubní lékaře a farmaceuty. V návaznosti na Zdraví 2020 – Národní strategii ochrany a podpory zdraví a prevenci nemocí a její Akční plán rozvoj zdravotní gramotnosti pro léta 2015 – 2020 byla ustanovena Pracovní skupina pro rozvoj zdravotní gramotnosti, která se pravidelně schází a aktivně řeší danou oblast.

MV: Policie ČR pořádala v průběhu roku 2017 nejrůznější instrukčně metodická zaměstnání, workshopy a odborné přednášky (např. s tématy nástrahy tržních mechanismů zacílených na seniory, triky podomních a předváděcích prodejců, vývoj kriminality na seniorech za posledních 5 let, nejčastější legendy pachatelů).

MSp: Součástí povinného vzdělávání probačních úředníků a asistentů je blok práce s obětí trestného činu vč. seniorů a blok věnovaný zákonu o obětech trestných činů. V roce 2017 prošlo těmito bloky

60 osob. Do vzdělávání dalšího, specializačního, je zahrnut modul: Podpora oběti při prohlášení oběti. Případová práce s oběťmi trestného činu v rozsahu 24 hodin, realizováno podle potřeby.

Probační úředníci a asistenti jsou v rámci povinného vzdělávání seznamováni s lidskými právy a svobodami obecně, dále jsou školeni v oblasti práce s oběťmi, která zahrnuje i seniory coby oběti trestné činnosti.

Justiční akademie uspořádala v roce 2017 tři sebereflexní semináře s názvem „Sebereflexe v pozdním věku“ věnované problematice stárnutí. Proškoleny byly 45 osob. Obsahem semináře jsou obecné faktory stárnutí z pohledu fyziologického, klinické důsledky stárnutí, ale především pojetí stárnutí jako procesu učení a přehodnocení priorit. Samostatná pozornost je věnována problematice syndromu vyhoření.

Akademie Vězeňské služby ČR (dále jen „Akademie VS ČR“) podle učebních plánů základní odborné přípravy typu A i B průběžně vzdělává příslušníky a zaměstnance Vězeňské služby ČR (dále jen „VS ČR“) v oblasti práv a potřeb specifické skupiny seniorů ve vyučovacích předmětech Penologie, Právo, Psychologie a Pedagogika.

Opatření:

B1.1f) Zajistit zřízení a provozování web stránek, na kterých by byla k dispozici legislativa (OSN, EU, mezinárodní, česká), která upravuje život a práva starších osob. Zajistit vydání sborníku s touto legislativou.

Gestor: MPSV

MPSV: V rámci rezortu MPSV jsou provozovány webové stránky, rubrika Senioři a příprava na stárnutí: <http://www.mpsv.cz/cs/2856>. Stránky byly rozšířeny o rubriky, obsahující informace o vnitrostátní a mezinárodní legislativě a dalších dokumentech z oblasti politiky přípravy na stárnutí. Jedná se o následující rubriky:

Vnitrostátní dokumenty: <http://www.mpsv.cz/cs/2857>

Mezinárodní dokumenty a legislativa: <https://www.mpsv.cz/cs/22714>

Splněno částečně.

Strategický cíl B2: Zajistit ochranu starších osob před diskriminací a všemi projevy nedůstojného zacházení, týrání a zneužívání

Specifický cíl B2.1: Zvýšit ochranu práv starších osob a seniorů (před diskriminací a jinými zásahy do jejich práv, před zneužíváním, špatným zacházením, týráním a zanedbáváním, posílení jejich samostatnosti a možnosti ochrany a vymahatelnosti jejich práv, zvýšení prevence před nabídkami např. nebankovních půjček a současně zvýšení postížitelnosti podvodných prodejců).

Opatření:

B2.1b) Podporovat osvětové, vzdělávací a další aktivity zaměřené na předcházení věkové diskriminaci, zajistit veřejnou diskusi, vzdělávací a osvětové akce o analyzovaných případech věkové diskriminace; formalizovat výstupy z nich pro účely novelizace legislativy.

Gestor: MPSV, MZ ve spolupráci s Veřejnou ochránkyní práv, Svazem měst a obcí.

MPSV: Významnou osvětovou aktivitou byla v roce 2017 mezinárodní konference pořádaná MPSV k mezinárodnímu dni seniorů s názvem „Stárnutí a veřejný prostor“. Proběhla 25. září v Praze v Černínském paláci, obsahovala dva hlavní bloky, 3 workshopy a byla rovněž spojená s předáváním

Ceny Rady vlády pro seniory a stárnutí populace. Z hlediska předcházení věkové diskriminace se hovořilo zejména o možnostech přizpůsobení veřejného prostoru starším osobám tak, aby pro ně byl snadno přístupný a bezpečný.

V roce 2017 proběhlo také 8 tzv. dnů seniorů v osmi různých krajích ČR. Jednalo se o odpoledne s kulturním programem a mnoha důležitými informacemi určenými zejména cílové skupině seniorů. Návštěvníci si mohli nechat změřit tlak a dostali tipy, jak lze díky sportu a zdravému životnímu stylu předcházet například cukrovce a dalším civilizačním nemocím. Dozvěděli se informace z oblasti sociálních dávek, o možnostech pomoci prostřednictvím systému sociálních služeb nebo o způsobu výpočtu důchodu. Akci provázely tematické přednášky, mimo jiné od Policie ČR nebo od Hasičské záchranné služby, o otázkách bezpečnosti, o tom, jak se vypořádat s diskriminačním jednáním, apod.

V roce 2017 byla dále uspořádána série kulatých stolů zvaných „Národní konvent ke stárnutí populace“ na různá témata vztahující se ke stárnutí populace. Jednalo se o osvětové akce, jejichž cílem bylo zároveň přinést nové poznatky pro koncepční činnost MPSV. Účast dosahovala pravidelně přibližně 70 osob. Jedním z témat byl trh práce, které zejména souviselo s diskriminačním jednáním na základě věku. Webová stránka konventu: <https://www.mpsv.cz/cs/29896>.

Osvětové akce zaměřené na předcházení věkové diskriminace byly podpořeny také prostřednictvím dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. Jednalo se například o projekt „Poradenství a podpora seniorů v oblasti ochrany jejich lidských práv“ od Asociace občanských poraden, a o některé další.

MPSV v rámci projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ (viz též výše – opatření A1.1a), který je uskutečňován od roku 2016, začalo v r. 2017 realizovat informační kampaně zaměřující se na právo na bydlení a jeho potřebnost pro ohrožené skupiny včetně seniorů – materiály jsou postupně tvořeny jak pro širokou veřejnost v podobě plakátů, brožur a dalších nástrojů, tak pro veřejnost odbornou v podobě Zpravodaje, metodických a strategických dokumentů.

MZ: MZ je v kontaktu s neziskovým sektorem prostřednictvím podpory nestátních neziskových organizací - v rámci dotačních programů a Státního zdravotního ústavu (dále SZÚ). Posláním SZÚ, je ochrana a podpora zdraví. Aktivity SZÚ se mimo jiné zaměřují na podporu zdraví seniorů.

Opatření:

B2.1c) Podporovat dostupnost různých forem pomoci, podpory a poradenství pro seniory (zejména právní, psychologické, sociální, zdravotní, finanční apod.). Připravit výzvy z Operačního programu Zaměstnanost na zajištění odborného a sociálního poradenství pro seniory různými formami s využitím různých informačních nástrojů.

Gestor: MPSV, MZ ve spolupráci s Veřejnou ochránkyní práv, Svazem měst a obcí.

MPSV: Podpora a poradenství pro seniory, ať již se jedná o poradenství právní, dluhové, bytové, apod., byla poskytována prostřednictvím řady projektů, které byly spolufinancovány MPSV v rámci dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. Jmenujme například projekty „Informační a poradenská podpora

seniorů prostřednictvím portálu www.seniorum.cz“ organizace Život 90 nebo „Mobilní advokátní poradna pro seniory v oblasti dluhů a exekucí“ organizace Iuridicum Remedium, z. s.

V rámci projektu financovaného z ESF, „Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň“, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006207, bylo zřízeno na každém kraji místo koordinátora politiky stárnutí. Těchto 14 koordinátorů mimo svoji ostatní činnost nabízí také poradenství seniorům a jejich rodinám, případně místní a krajské samosprávě.

Podporu a rozvoj služeb asistovaného života pro seniory v ČR (a jejich prostřednictvím i rozvoj informačních a komunikačních technologií využívaných v dané oblasti) realizuje MPSV především v rámci registrovaných služeb tísňové péče, kterých je v ČR celkem 15. Jednou z forem podpory je dotace, o kterou si poskytovatelé této registrované služby mohou zažádat. Pro rok 2017 byl v rámci národního investičního programu 013 310 „Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb 2016-2020“ zařazen nový cíl: Pořízení prostředků asistivních a asistenčních technologií pro poskytovatele služeb sociální péče.

"Sociální pracovníci poskytují zejména základní i odborné sociální poradenství všem potřebným osobám, podporují vzájemnou spolupráci všech zainteresovaných institucí za účelem koordinace jejich aktivit ve prospěch potřebného občana s cílem jeho plné či částečné socializace. MPSV koncepčně a metodicky vede výkon sociální práce realizovaný obecními a krajskými úřady. V rámci novely zákona o sociálních službách bylo navrženo nové ustanovení, které ukotví povinnost poskytování činností sociální práce nejenom podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, ale také podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. V souladu s § 103 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů poskytuje MPSV příspěvek formou účelové dotace na zajištění činností sociální práce (mimo agendy sociálně-právní ochrany dětí). Cílem je podpořit výkon sociální práce finančními prostředky, které jsou přidělovány nad rámec příspěvku na výkon státní správy v přenesené působnosti. V roce 2017 byla pro tyto účely alokována částka 400 mil Kč.

Podpora je realizována také prostřednictvím aktivit projektu Ministerstva práce a sociálních věcí s názvem Systémová podpora sociální práce v obcích. Tento projekt je zaměřen na zvyšování odborných kompetencí sociálních pracovníků, zvýšení personálního zajištění výkonu sociální práce a na pilotní ověření typových pozic sociálních pracovníků. V roce 2017 byly v rámci projektu realizovány dva odborné workshopy pro sociální pracovníky veřejné správy (obecní a krajské úřady, Úřad práce ČR) na témata: „Příklady dobré praxe spolupráce sociálních pracovníků obecních úřadů a Úřadu práce ČR“ (Praha, 15. 6. 2017) a „Sociální šetření“ (Olomouc, 2. 10. 2017). Výstupy z workshopů jsou zpracovávány do publikace Zpravodaj sociální práce. V rámci projektu působí na třech místech ČR oblastní kanceláře, které poskytují metodickou podporu obecním úřadům obcí spolupracujících s projektem MPSV. Dalším projektem MPSV podporujícím výkon sociální práce je projekt Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II, v jehož rámci je mimo jiné realizována aktivita směřující k pozitivní propagaci a osvětě sociální práce za účelem rozšíření povědomí o možnostech podpory/pomoci sociální práce. "

MPSV v rámci projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ (viz též výše – opatření A1. 1a) podporuje dostupnost pomoci s bydlením pro seniory prostřednictvím implementace sociálního bydlení a informačních kampaní.

MV: Psychologické pracoviště odboru personálního MV poskytuje konzultační, poradenskou a psychologickou péči zaměstnancům MV, policistům, případně i jejich rodinným příslušníkům. Individuální poradenství zahrnuje oblast osobních i pracovních záležitostí a je zaměřeno na zorientování se v problémové situaci a hledání vhodných způsobů řešení.

Odbor sociálního zabezpečení MV v roce 2017 v rámci výkonu působnosti Ministerstva vnitra zabezpečoval zejména řízení, kontrolu a provádění důchodového pojištění a plnění funkcí orgánu sociálního zabezpečení pro příslušníky Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru České republiky, Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace, Generální inspekce bezpečnostních sborů a pro osoby, kterým je poskytována zvláštní ochrana a pomoc na základě zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a pozůstalým po těchto osobách.

V rámci poradenské a konzultační činnosti bylo vyřízeno celkem 844 osobních konzultací s klienty. Prostřednictvím speciální telefonní informační a reklamační linky bylo realizováno celkem 7 473 konzultací s klienty.

Odbor sociálního zabezpečení v roce 2017 vyřizoval 49 nových (opakovaných) žádostí o jednorázový příspěvek podle nařízení vlády č. 135/2009 Sb., ve znění nařízení vlády č. 51/2013 Sb. a nařízení vlády č. 205/2014 Sb. Zejména na základě nových právních názorů soudů ve správním soudnictví byla vydána nová rozhodnutí a přiznáno 12 jednorázových příspěvků.

Odbor zdravotnického zabezpečení MV připravil návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 393/2006 Sb., o zdravotní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů, ve které se navrhuje přistupovat k posuzování zdravotní způsobilosti uchazečů o přijetí k bezpečnostním sborům a příslušníků bezpečnostních sborů méně plošně, aby bylo možné využít individuální pracovní potenciál těchto osob bez rozdílu věku.

Současně navrhovaná právní úprava nemá bezprostřední ani sekundární dopady na rovnost různých skupin obyvatel a nevede k diskriminaci, neboť nijak nerozlišuje, ani nezvýhodňuje a nestanoví pro žádnou skupinu obyvatel odlišné podmínky. Navrhovaná úprava nijak nediskriminuje starší osoby, muže ani ženy.

MZ: MZ podporovala v rámci dotačního titulu Program grantové podpory v roce 2017 např. organizační zázemí organizace Život 90, která zajišťuje tísňovou péči v krizových situacích, senior telefon a další.

V roce 2017 byla realizována přednáška na téma „Podpora pozitivního stárnutí – programy a aktivity Ministerstva zdravotnictví ČR zaměřené na seniory“, která byla prezentována na konferenci „Šíření dobré praxe v oblasti péče o seniory v České republice“. Konference byla pořádána k uzavření Programu švýcarsko-české spolupráce založené na vyrovnávání rozdílů v poskytované péči pro seniory. Účastníci konference byli zejména poskytovatelé služeb, starostové a zástupci místní veřejné správy z oblasti Zlínského a Moravskoslezského kraje. Přednáška byla zaměřena na aktivity MZ, které jsou orientovány na podporu programů a činností v oblasti zdravého stárnutí a udržení aktivního života seniorů.

MSp: Podporujeme dostupnost různých forem pomoci a podpory, např.: Projekt EU (Proč zrovna já? II financováno z OPZ), který má ve své gesci PMS;
- probíhající aktivity:

- poradny pro oběti po celé ČR – 56 lokalit (v rámci skupiny zvlášť zranitelných obětí zaměřeno i na seniory) - poskytování komplexního programu podpory zvlášť zranitelným obětem (včetně seniorů) – právní informace, psychosociální podpora, sociální poradenství, doprovázení, podpora rodinných systémů, instruktáže, vzdělávání, psychoterapie.

Pro příslušníky a zaměstnance Akademie VS ČR byla zřízena psychologická poradna, která podle potřeby poskytuje bezplatně dostupnou pomoc a podporu ve všech oblastech, včetně problémů seniorů. V roce 2017 proběhlo v rámci „Norských fondů“ v Akademii VS ČR proškolení sociálních pracovníků VS ČR v oblasti finanční gramotnosti, přitom se probírala i problematika všestranné podpory znevýhodněných skupin, tedy i seniorů.

Opatření:

B2.1d) Realizovat výzkum o důvodech exekucí proti seniorům, navrhnout opatření, následně realizovat závěrečnou dopadovou obhajobu v grémiu sociologů, sociálních pracovníků, policistů, právníků a státních zástupců, soudců.

Gestor: MPSV, MSp – IKSP, MV, Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu – ÚV ČR

MPSV: Výzkum s názvem „Senioři – ohrožená sociální skupina exekucemi“ byl v roce 2016 realizován Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí. Výzkum je dostupný na webových stránkách ministerstva zde: <http://www.mpsv.cz/cs/2857>.

MSp: Problematika exekucí vůči seniorům byla nadto zařazena i do projektu výzkumu „Senioři – pachatelé i oběti trestné činnosti“, který je zařazen ve Střednědobém plánu výzkumných úkolů Institutu pro kriminologii a sociální prevenci a je realizován v období let 2016 - 2019. Cílem výzkumu je zejména zmapovat problematiku seniorského abúzu z hlediska zasažení obyvatel seniorského věku vybranými trestnými činy, pokračovat ve zjišťování důvodů exekucí vůči seniorům a navrhnout možná preventivní opatření. Výzkum bude uzavřen do konce rok 2019.

Opatření:

B2.1e) Zpracovat analýzu právního rámce a zacházení se staršími osobami z hlediska prevence a ochrany starších osob před nedůstojným zacházením, týráním a zanedbáváním, realizovat výzkum o seniorském abusu.

Gestor: MPSV, MSp - IKSP, MV, Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu - ÚV ČR

Termín plnění: 2016/2017

MPSV: Neplněno ze strany MPSV. Předpokládá se posunutí úkolu na další strategické období.

MV: V roce 2017 neproběhla analýza právního rámce ze strany OPK MV. Naposledy byla zpracována analýza právního rámce trestné činnosti páchané na seniorech ve vybraných zemích EU v roce 2016 v rámci projektu ESF „Mezioborovým vzděláváním ke zvýšení bezpečnosti seniorů“.

Opatření:

B2.1f) Aktivně mapovat neregistrované sociální služby a preventivní a represivní opatření (stíhání správního deliktu) s cílem ochrany práv uživatelů.

Gestor opatření: MPSV

MPSV: MPSV čtvrtletně sleduje a vyhodnocuje počty podezřelých zařízení v celorepublikové úrovni a počty zahájených vedených správních řízení v zařízeních poskytujících služby bez oprávnění. Dále poskytuje součinnost při vyhledávání takových služeb a při jejich kontrolách.

V rámci systémového projektu financovaného z OP Z „Rozvoj systému sociálních služeb“ je realizována klíčová aktivita č. 5, jejímž cílem (resp. jedním z cílů) je navržení řešení pro snížení počtu nelegálně poskytovaných sociálních služeb v ČR. Úvodní aktivitou je realizace veřejné zakázky – mezinárodní komparativní studie zaměřené na analýzu opatření, které vybrané evropské státy přijaly v rámci boje s nelegálně poskytovanými sociálními službami, s důrazem na hledisko přenositelnosti systému/jeho části do prostředí ČR. Dodavatel bude komparovat šest evropských zemí a stanoví tři evropské státy, jejichž systém boje s nelegálními sociálními službami je využitelný v podmínkách ČR. V průběhu roku 2017 došlo ke zpracování zadávací dokumentace této VZ a k jejímu vyhlášení. Na veřejnou zakázku naváže v roce 2018 práce expertního týmu, jehož úkolem bude zpracování Návrhů opatření pro efektivnější řešení výskytu nelegálně poskytovaných sociálních služeb.

Opatření:

B2.1g) Vést a vyhodnocovat statistiku případů domácího násilí pro věkovou kategorii senior (65 let a více).

Gestor: MV, P ČR

MV: Statistika kriminality Policie ČR neregistruje ""domácí násilí"" jako celek nebo vybrané TSK. Registruje trestný čin ""Týrání osoby ve společném obydlí"" § 199 TZ, TSK 186, kdy za rok 2017 bylo registrováno celkem 43 trestných činů, v nich bylo 50 objektů napadení (mužů a žen) starších 65 let. Statistiku ""domácího násilí"" vede pořádková policie, kde v položce Typ ohrožené osoby - senior (nad 65 let) uvádí za rok 2017 počet 194.

Opatření:

B2.1h) Otevřít debatu ohledně toho, zda je současná právní úprava z hlediska ochrany seniorů dostatečná či nikoliv. Bude-li výsledkem této debaty závěr, že je třeba zvýšit ochranu seniorů, pak zvážit preventivní a případně represivní opatření, prostřednictvím kterých je možné tohoto cíle dosáhnout.

Gestor: MPSV, MSp, MV, PČR

MV: V dubnu roku 2017 nabyla účinnosti novela zákona č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů, na jejíž přípravě se MV podílelo. Na základě této novely byla do kategorie zvlášť zranitelných obětí zařazena i osoba vysokého věku, čímž došlo k posílení postavení seniorů.

Opatření:

B2.1ch) Navázat spolupráci s neziskovým sektorem za účelem zvýšení informovanosti odborné i široké veřejnosti o nepřijatelnosti špatného zacházení, zanedbávání a všech forem zneužívání zranitelnosti starších osob a seniorů, prevenci a možnostech řešení a zlepšení spolupráce.

Gestor: MPSV, MZ, MV

MPSV: V roce 2017, v rámci plnění Koncepce sociálního bydlení (opatření 5.12f), MPSV zahájilo sérii jednání se zástupci participativních skupin lidí bez domova (zejm. ASLIDO, Chceme bydlet, Jako doma) na téma snižování prahů sociálních služeb pro lidi bez domova včetně cílové skupiny seniorů. V uplynulém roce proběhla celkem tři setkání. První setkání se konalo se zástupci participativních lidí bez domova, na němž bylo upozorňováno na otázky komunikace, zapojování uživatelů do služeb, nastavení služeb, otázka závislostí, snižování hierarchičnosti, prosazování participace, gender

mainstreaming. Následné setkání proběhlo s významnými poskytovateli sociálních služeb pro lidi bez domova a zároveň členy Mezirezortní pracovní skupiny a zástupci MPSV (odbor inspekce sociálních služeb a odbor sociálních služeb). Třetí setkání se uskutečnilo v závěru roku a byly na něm zastoupeny všechny dotčené skupiny (participativní skupiny, zástupci poskytovatelů, členů Mezirezortní pracovní skupiny a zástupců MPSV). Byly zde probírány otázky komunikace, nastavení služeb a pravidel, využívání zpětné vazby od klientů, zapojování uživatelů do služeb (problematika peer pracovníků), byla zmíněna i otázka závislosti a jako jeden z dalších podkladů k diskusi i zásluhovost. Všechna setkání byla velmi podnětná pro všechny skupiny zúčastněných a bude sloužit k další reflexi a zároveň i jako podnět k opětovným setkáváním, plánovaným na rok 2018.

MV: Od roku 2012 probíhá každoroční podpora neziskového sektoru v rámci dotačního programu „Prevence sociálně patologických jevů“, tentokrát však se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nezvládajícími agresivitu ve vztazích.

Organizace Život 90 se zaměřila na prevenci násilí páchaného v domácím prostředí na seniorech. V rámci tohoto projektu bylo realizováno poradenství v oblasti mezigeneračních vztahů (preventivní podpora neformálních pečujících a identifikace konfliktních vztahových situací), probíhaly workshopy a semináře pro odbornou veřejnost a také podpůrná skupina (sdílení zkušeností a dobré praxe).

MZ: MZ je v kontaktu s neziskovým sektorem prostřednictvím podpory nestátních neziskových organizací v rámci dotačních programů a prostřednictvím podpory Státního zdravotního ústavu, jehož posláním je ochrana a podpora zdraví a jehož aktivity se mimo jiné zaměřují na podporu zdraví seniorů.

Specifický cíl B2.2: Participace na veřejných/politických záležitostech v oblasti lidských práv v souvislosti se seniorskou problematikou v mezinárodní oblasti

Opatření:

B2.2a) Podílet se v rámci Pracovní skupiny EHK pro stárnutí (UNECE Working Group on Ageing) na zpracování "Zprávy o plnění Regionální implementace strategie Evropského hospodářského prostoru k Madridskému mezinárodnímu plánu aktivního stárnutí (MIPAA) pro léta 2012 - 2016 a projednat možnost finanční spoluúčasti pro činnost UNECE Working Group on Ageing.

Gestor: MPSV

MPSV: Uvedená Zpráva o plnění byla zpracována již v roce 2016. V rámci hodnotícího cyklu 2012 – 2017 se česká delegace složená ze zástupců MPSV účastnila ministerské konference ke stárnutí, konané 21-22 září 2017 v Lisabonu. Výstupem konference byla ministerská deklarace. Zástupci MPSV se v roce 2017 rovněž účastnili pravidelného zasedání pracovní skupiny ke stárnutí v Ženevě, kde se podařilo nominovat se do tzv. bureau (pracovní skupiny ke stárnutí), a získat tím možnost více se podílet na utváření politiky stárnutí v rámci států sdružených pod EHK OSN.

MZ: Zástupce MZ je aktivním členem Rady vlády pro seniory a stárnutí V případě výzvy gestora opatření je MZ připraveno se podílet na uvedeném opatření.

Opatření:

B2.2b) Spolupracovat v oblasti lidských práv týkajících se seniorů v rámci činnosti Otevřené pracovní skupiny OSN ke stárnutí v New Yorku.

Gestor: MPSV, ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu – ÚV ČR

MPSV: I v roce 2017 se MPSV aktivně podílelo na činnosti Otevřené pracovní skupiny OSN ke stárnutí v New Yorku. Tentokrát zástupce MPSV na pracovní skupině vystoupil s příspěvkem týkajícím se možností participace seniorů ve společnosti.

Opatření:

B2.2c) Posoudit možnost ratifikace článku týkajícího se posílení ochrany práv seniorů revidované Evropské sociální charty z roku 1996 v návaznosti na výsledky analýzy jednotlivých článků ESCh a z nich vyplývajících závazků pro ČR.

Gestor: MPSV, MZV, Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu - ÚV ČR

MPSV: Úkol je fakticky splněn (a to už od roku 2000). Ustanovení (do písmene) totožné s textem čl. 23 revidované Evropské sociální charty již je součástí českého právního řádu. Toto ustanovení totiž obsahuje i článek 4 Dodatkového protokolu k Evropské sociální chartě z roku 1988 (vyhlášen pod č. 15/2000 Sb.m.s.).

Možno ověřit zde (v AJ či FJ):

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/128> (odkaz na Dodatkový protokol z roku 1988)

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/163> (odkaz na revidovanou Chartu)

Ratifikace čl. 23 revidované Evropské sociální charty by byla duplicitním krokem, a s ohledem na splnění úkolu, není nutná.

Oblast C – Celoživotní učení

Strategický cíl C.1: Podpora všech možností učení v dětství i v dospělosti, v tradičních vzdělávacích institucích v rámci vzdělávacího systému i mimo ně

Specifický cíl C1.1: Rámcové vzdělávací programy i pedagogické postupy upravit tak, aby žáci měli dostatek informací o měnících se potřebách v rámci celoživotního cyklu, byli vychováváni k úctě ke stáří a došlo k posilování mezigenerační solidarity a spolupráce

Opatření:

C1.1a) Zpracovat a uveřejnit podpůrné materiály pro pedagogické pracovníky, které jim usnadní výuku žáků a studentů v jednotlivých stupních vzdělávání v oblastech uvedených v tomto cíli.

Gestor: MŠMT

MŠMT: Bylo připraveno tzv. digifolio s názvem Stáří a mezigenerační dialog. V tomto digifoliu jsou odkazy na připravené nebo sdílené materiály. Tyto materiály byly vydány v elektronické podobě na Metodickém portálu www.rvp.cz.

Strategický cíl C2: Zvýšit podíl seniorů zapojených do vzdělávání zejména prostřednictvím U3V a akademie seniorů, a to s ohledem na místní dostupnost

Specifický cíl C2.1: Rozvíjet programy středních škol, U3V a další vzdělávací aktivity pro seniory, a to jak formou kontaktní výuky, tak způsobem vhodným pro zajištění dostupnosti i v menších městech a obcích

Opatření:

C2.1a) Průběžně monitorovat realizaci U3V mimo stávající místa poskytování této formy vzdělávání, zvláště v síti veřejných knihoven ČR.

Gestor: MK

MK: Realizaci U3V v systému knihoven monitoruje Národní knihovna ČR (Knihovnický institut) a Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR: Přehled U3V v knihovnách - <http://www.skipcr.cz/odborne-organy/60/metodika>.

Opatření:

C2.1b) V rámci U3V podporovat vznik center celoživotního vzdělávání, případně jiné podobné aktivity

Gestor: MŠMT

MŠMT: Ministerstvo tím, že realizuje adresnou finanční podporu seniorského vzdělávání prostřednictvím U3V, podporuje systém celoživotního vzdělávání na veřejných vysokých školách, které na základě prokázaných výkonů žádost o tuto podporu uplatní.

Opatření:

C2.1c) Vyhodnotit současný systém více zdrojového financování, které zlepšuje podmínky pro možné rozšiřování nabídky vzdělávacích kurzů v rámci U3V, a na základě výsledků navrhnout případnou úpravu.

Gestor: MŠMT

MŠMT: Na základě zřízeného přístupu do informačního systému U3V ministerstvo sleduje a vyhodnocuje strukturu krytí nákladů na realizaci kurzů.

Opatření:

C2.1d) Každoročně vyhodnocovat fungování U3V včetně virtuálních U3V, poptávku a nabídku po nabízených kurzech a navrhovat plán rozvoje na další období.

Gestor: MŠMT, Asociace U3V

MŠMT: Ministerstvo zohledňuje poptávku po jednotlivých kurzech prostřednictvím algoritmu výpočtu výše podpory U3V na jednotlivých veřejných vysokých školách.

Asociace U3V: Provozně ekonomická fakulta ČZU v Praze je jediným garantem a organizátorem Virtuální U3V v České republice - distanční formy studia U3V, jejímž mottem je: „Výuka přichází za seniory“. Výuka, organizovaná prostřednictvím konzultačních středisek, je koncipována především pro seniory v regionech, ve kterých se – především z důvodu předpokládaných malých výukových kolektivů – nepředpokládá možnost prezenční zájmové vysokoškolské výuky. Virtuální U3V tak naplňuje zdůrazňovaný princip rovného přístupu k U3V, ale poskytuje též prostředí pro sociální kontakt seniorů v lokalitách.

Počet konzultačních středisek (KS) meziročně, v zimním semestru v akademickém roce 2017 /2018 vzrostl o 35 (z 208 KS v lednu 2017 na 243 KS v lednu 2018) a do studia bylo zapsáno o 1 144 posluchačů více (4 482 posluchačů v lednu 2017 na 5 626 posluchačů v lednu 2018).

V květnu 2018 byl ukončen 10. akademický rok Virtuální U3V. Při příležitosti výročí byla zpracována publikace „10 let Virtuální Univerzity třetího věku, zájmového vysokoškolského vzdělávání pro seniory v regionech“, která poskytuje jednak základní informace o výuce, ale především vyjádření tutorů konzultačních středisek a ohlasy posluchačů na výuku. Publikaci je možné objednávat na veřejné stránce portálu <https://e-senior.czu.cz/>.

Opatření:

C2.1e) Informovat obce a regiony prostřednictvím osvěty a příkladů dobré praxe o přínosech virtuální U3V.

Gestor: MŠMT

MŠMT: Opatření je uplatňováno. Propagaci virtuální U3V zajišťují přímo veřejné vysoké školy - poskytovatelé této formy vzdělávání seniorů.

Opatření:

C2.1f) Podporovat zaměření místních organizací na vzdělávání seniorů, podpora využití pro vzdělávání městských a obecních knihoven a dalších společenských center.

Gestor: MPSV, místní a krajské samosprávy, Asociace krajů, Svaz měst a obcí ČR, krajské knihovny, SKIP, Asociace U3V

MPSV: V roce 2017 bylo vzdělávání seniorů podpořeno v rámci dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. V tomto programu bylo k dispozici 18 mil. Kč. Podpořeny byly mimo jiné projekty orientující se na zlepšení občanských kompetencí či na zásady zdravého životního stylu. Zároveň byl v roce 2017 vypsán dotační titul MPSV zaměřený na podporu politiky stárnutí na úrovni samospráv, ve kterém si mohly kraje žádat dotace mj. na podporu vzdělávání seniorů.

MK: Realizaci U3V v systému knihoven monitoruje Národní knihovna ČR (Knihovnický institut) a Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR:

Přehled U3V v knihovnách - <http://www.skipcr.cz/odborne-organy/60/metodika>

financováno především z provozních prostředků knihoven;

Projekty knihoven jsou též podporovány z dotačního řízení MK Knihovna 21. století, např. Setkání knihovnických seniorů, Psychologické hry při práci se seniory, Hrátky s pamětí.

Národní památkový ústav obsahově garantuje vzdělávání U3V se zaměřením na péči o kulturní dědictví a památkovou péči ve spolupráci v Telči (6 let) a v Brně (4 roky) ve spolupráci s Masarykovou univerzitou. Od roku 2018 běží první ročník U3V v Praze ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UK v Praze.

Většina územních odborných pracovišť Národního památkového ústavu nabízí i přednáškové cykly pro veřejnost, většinou v měsíčních intervalech, které jsou zaměřeny na péči o kulturní dědictví. I o tyto přednášky je mezi seniory mimořádný zájem.

Technické muzeum v Brně se aktivně zapojilo do systému celoživotního vzdělávání seniorů a průběžně připravuje témata pro přednášky na U3V Mendelovy univerzity v Brně a Vysokého učení technického v Brně.

Moravská galerie v Praze se dlouhodobě podílí na vzdělávacích programech Kulturních akademií třetího věku a programech pro různé kluby seniorů z Brna a okolí. Dále nabízí pravidelný cyklus vzdělávacích a tvůrčích programů Creative 60+. Senioři jsou také zapojováni jako dobrovolníci a lektoři – nově např. cyklus programů Předčítání v Herně Pražákova paláce.

Knihovna Slezského zemského muzea je specializovanou knihovnou a je přístupna všem generacím včetně seniorské odborné veřejnosti, a to v rámci připomínek provozování veřejných knihovnických a informačních služeb.

Opatření:

C2.1g) g) V návaznosti na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020 podporovat dostupnost a kvalitu dalšího vzdělávání (např. vytvářet podmínky pro rozvoj dostatečně pestré nabídky dalšího vzdělávání; vytvářet informované prostředí stimulující poptávku po dalším vzdělávání především s ohledem na nízko kvalifikované a sociálně znevýhodněné občany; podporovat a rozvíjet práci škol jako center celoživotního učení, která poskytují nejen počáteční vzdělávání pro žáky a studenty, ale i širokou nabídku dalšího vzdělávání (profesního, zájmového, občanského, rekvalifikačního) zaměřeného na dospělou populaci, včetně seniorů, a podílejí se na systému uznávání založeném na Národní soustavě kvalifikací pro nejrůznější skupiny dospělých).

Gestor: MŠMT

MŠMT: Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 vnímá důležitost rozvoje celoživotního učení, přímou vazbu na seniorské aktivity ovšem nemá. MŠMT podporuje celoživotní učení zejména prostřednictvím dílčích aktivit (viz ostatní odpovědi MŠMT v této zprávě).

Strategický cíl C3: Umožnit seniorům využití mezinárodních zkušeností a zapojení se do projektů mezinárodní spolupráce s jinou organizací

Specifický cíl C3.1: Zvýšit podíl seniorů (seniorských organizací) zapojených do projektových aktivit programu Erasmus+

Opatření

C3.1a) Pomocí propagačních aktivit (např. seminářů cílených na seniorské organizace, vydáním publikace s příklady projektů zaměřených na seniorské aktivity, článků v časopisech určených seniorům) podpořit zájem seniorských organizací o zapojení se do aktivit programu Erasmus+.

Gestor: MŠMT, Dům zahraniční spolupráce – národní agentura programu (DZS)

MŠMT: 1. na všech seminářích realizovaných týmem DZS Erasmus+ vzdělávání dospělých v roce 2017 pracovníci DZS propagovali aktivity programu Erasmus+ pro cílovou skupinu dospělých a zdůrazňovali, že jsou tyto aktivity otevřené i pro seniorské organizace vzdělávající dospělé
2. byl publikován článek v Revue 50+ „Erasmus+ a senioři?“

Oblast D – Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů

Strategický cíl D1: Zajistit kvalitní informovanost veřejnosti o důchodové reformě a možnostech pracovní činnosti v kombinaci s dávkou v důchodovém systému

Specifický cíl D1. 1: Revidovat systém důchodového pojištění za účelem zvýšení motivace osob v předdůchodovém věku k delšímu setrvání na trhu práce, a to s ohledem na pojistně-matematickou neutrálnost a vyváženost systému pro průměrného pojistěnce a s ohledem na všechny způsoby odchodu do důchodu

Opatření:

D1.1b) Na základě provedené analýzy otevřít diskusi a případně v rámci Odborné komise pro důchodovou reformu navrhnout změny nastavení parametrů výše starobního důchodu vedoucí ke zvýšení motivace osob v předdůchodovém věku k delšímu setrvání na trhu práce.

Gestor: MPSV

MPSV: V rámci Odborné komise pro důchodovou reformu (při jednáních i na speciálních seminářích, poradách pracovních skupin Odborné komise a dalších souvisejících akcích), docházelo průběžně k diskusi o potřebě a možnostech změny nastavení parametrů pro výpočet výše starobních důchodů, a to i z pohledu zvýšení motivace a možnosti setrvání osob v předdůchodovém věku na trhu práce. Na základě uvedených diskusí nedospěla Odborná komise pro důchodovou reformu k názoru, že by bylo třeba nastavení parametrů výše starobního důchodu ve vztahu ke zvýšení motivace osob v předdůchodovém věku k delšímu setrvání na trhu práce měnit a žádný návrh v tomto směru do ukončení své činnosti nepředložila.

Opatření:

D1.1d) Na základě výsledků analýzy o kvalitě života seniorů v České republice a závěrů Odborné komise pro důchodovou reformu formulovat návrhy, které povedou ke zkvalitnění života českých seniorů (v souvislosti s Memorandem Rady seniorů ČR).

Gestor: MPSV

MPSV: Data z proběhlé analýzy o kvalitě života seniorů byla v roce 2017 využita pro zpracování navazující strategie přípravy na stárnutí populace pro období 2018 – 2022, včetně návrhu opatření.

Opatření:

D1.1e) Zkvalitňovat informační servis poskytující občanům přehledné a včasné informace v oblasti důchodového a nemocenského pojištění.

Gestor: ČSSZ

ČSSZ: ČSSZ v roce 2017 v oblasti důchodového a nemocenského pojištění aktualizovala a opětovně využívala osvědčené nástroje informování občanů z předchozích období. Obsah, forma a efektivita jednotlivých nástrojů informování 2015 – 2016 byly před aktualizací vyhodnoceny a po úpravách provedených na základě získaných praktických poznatků tak byly následně používány mj. ve vyšší obsahové kvalitě.

- ČSSZ dále rozvíjela v roce 2017 služby poskytované veřejnosti prostřednictvím ePortálu ČSSZ. V návaznosti na nařízení vlády č. 343/2017 Sb. byla aktualizována služba Informativní výpočet důchodu, která přihlášeným klientům zajistí provedení informativního výpočtu starobního důchodu včetně predikce až na 5 roků dopředu na základě údajů o pojištěných dobách a vyměřovacích základech, které má ČSSZ ve své evidenci.

- Pro klienty, kteří nemají datovou schránku, byla rovněž o nové výpočtové prvky aktualizována důchodová a věková kalkulačka na webu ČSSZ, která poskytuje obdobnou službu poté, co klient údaje

o svém pojištění do nástroje vyplní. Samozřejmostí je možnost provedení aktuálního informativního výpočtu důchodu též na klientských centrech OSSZ nebo ČSSZ, pro tuto službu se využívá samostatný modul v rámci aplikace používané při rozhodování o důchodových nárocích.

- Z důvodu zájmu veřejnosti a s přihlédnutím k pozitivnímu efektu doplnění či oprav údajů v evidencích ČSSZ ještě před důchodovým řízením byly pojištěncům v předdůchodovém věku (mužům ročníku narození 1956 a ženám ročníku narození 1959) i v roce 2017 rozesílány v rámci zvýšení informovanosti o jejich budoucích důchodových nárocích tzv. Přehledy dob důchodového pojištění, které adresátům umožňují kontrolu jejich nárokových podkladů v evidencích ČSSZ a nápravu případných nesrovnalostí, a tím i urychlení a bezproblémový průběh následného důchodového řízení.
- Obdobně jako v předchozích letech ČSSZ v roce 2017 s velmi kladným ohlasem u veřejnosti poskytovala specifické poradenství o budoucích důchodových nárocích, které se koná ve spolupráci s nositeli pojištění okolních států (Slovensko, Německo, Rakousko) pro občany pojištěné jak v ČR, tak v dalším z těchto států.
- Pro nejširší informovanost veřejnosti ČSSZ průběžně zajišťovala aktualizaci informací na internetových stránkách ČSSZ, a to včetně interaktivních formulářů. Činnost call center pro nemocenské a důchodové pojištění byla podpořena zřízením bezplatné linky v polovině roku 2017. Pokračovala informační činnost zaměstnanců ČSSZ v rámci setkávání s veřejností či vystupování v médiích (v roce 2017 byla mj. zorganizována v říjnu 2017 i velká speciální telefonní poradna ve spolupráci s deníkem Blesk), prostřednictvím příspěvků na sociálních sítích atd.
- Informace pro klienty byly doplněny řadou aktualizovaných či nově vydaných informačních materiálů (např. tematické letáky, Příručka budoucího důchodce, tiskové zprávy s informačně-osvětovým zaměřením na dávky DP a NP atd.).

Strategický cíl D2: Prodloužit pracovní kariéru pracovníků a motivovat je k odkladu odchodu do důchodu prostřednictvím úpravy legislativních podmínek, podporovat zaměstnavatele k akcentování konceptu Age Managementu na pracovištích a bojovat proti výskytu věkové diskriminace

Specifický cíl D2.1: Zvýšit informovanost starších osob o možnostech uplatnění na trhu práce, využít celoživotních zkušeností starších pracovníků, případná podpora jejich samostatného podnikání

Opatření:

D2.1a) Zlepšit informovanost veřejnosti o možnostech uplatnění starších pracovníků na trhu práce.

Gestor: ÚP ČR ve spolupráci s MPSV

MPSV: • Opatření spadá do působnosti UP ČR, jehož prostřednictvím jsou uchazeči o zaměstnání a zájemci o zaměstnání informováni o možnostech uplatnění na trhu práce. UP ČR dále realizuje poradenské aktivity, rovněž pro starší osoby, a regionální individuální projekty komplexní povahy (kombinace různých nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti, včetně poradenských a informačních aktivit).

- O možnostech uplatnění na trhu práce jsou informováni uchazeči o zaměstnání prostřednictvím poradenské činnosti ÚP ČR (viz např. níže uvedené projekty).
- Fyzické osoby nad 50 let věku jsou zařazovány do poradenského programu Job club PLUS nebo do jiných poradenských programů zaměřených na tuto tematiku, kde získávají nejen informace o možnostech uplatnění na trhu práce, ale i dovednosti potřebné při vyhledávání práce, v oblasti sebe prezentace a podporu při změně a přizpůsobování se aktuálním požadavkům trhu práce. Zvýšení

informovanosti starších osob o možnostech uplatnění na trhu práce probíhá dále prostřednictvím individuálního a skupinového poradenství a prostřednictvím Informačních a poradenských středisek ÚP ČR.

- Zaměstnavatelé jsou v rámci monitorovacích kontaktů a seminářů pro zaměstnavatele informováni o možnosti podpory zaměstnávání osob ve věku 50+, kdy je pracovní místo takového zaměstnance podpořeno vyšší částkou na mzdové náklady zaměstnavatele.

ÚP ČR: ÚP ČR komunikuje tuto problematiku prostřednictvím médií, především v podobě pravidelných tiskových zpráv.

Opatření:

D2.1b) Každoročně monitorovat počet podpořených i nepodpořených osob 50+ a vyhodnocovat úspěšnost a neúspěšnost navrácení se na trh práce.

Gestor: ÚP ČR ve spolupráci s MPSV

MPSV: • v rámci statistického zjišťování je sledován počet podpořených osob nástroji a opatřeními aktivní politiky zaměstnanosti (APZ), včetně počtu a podílu podpořených osob starších 50 let. V roce 2017 byla Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí zahájena realizace projektu „Vyhodnocování účinnosti a efektivity realizace APZ“, jehož cílem je analyzovat dopady APZ na podporované osoby, včetně osob starších 50 let. První oficiální výstupy by měly být známy v průběhu roku 2018.

- U projektu „KVASAR“ byla dokončena dokumentace VZ na KA 2-4 a předána řídicímu orgánu MPSV, který by měl do poloviny dubna zakázku uzavřít, aby mohla být zveřejněna.
- Rezortní rada odsouhlasila podstatné změny v dokumentaci k VZ, dále odsouhlasila prodloužení projektu, aby dodavatel měl čas na realizaci poptávaných klíčových aktivit.
- KA 1 (analýza vhodných kvalifikací pro projekt) je realizována.
- Každoročně pololetně je sledována statistika počtu účastníků v poradenském programu Job club PLUS, tzn. fyzických osob nad 50 let věku, a počtu účastníků, kteří absolvovali tento poradenský program, umístěných na trhu práce do 6 měsíců po ukončení programu. Ve 2. pol. 2017 bylo do poradenského programu Job club PLUS zařazeno celkem 166 účastníků a 10 účastníků se umístilo na trhu práce do 6 měsíců po ukončení programu.

ÚP ČR: Statisticky se sleduje počet UoZ 50+ podpořených v rámci jednotlivých nástrojů APZ, nepodpoření UoZ 50+ sledování nejsou.

Opatření:

D2.1c) Rozšířit nabídku vhodných rekvalifikací pro starší pracovníky, po jejichž absolvování získají požadované dovednosti a kompetence potřebné pro uplatnění na trhu práce.

Gestor: ÚP ČR

ÚP ČR: Rekvalifikace jsou součástí aktivní politiky zaměstnanosti, která se zaměřuje na dosažení maximální úrovně zaměstnanosti v ČR. Nástroje a opatření aktivní politiky zaměstnanosti realizuje Úřad práce ČR v závislosti na aktuální situaci na trhu práce. Příspěvky poskytované v rámci aktivní politiky zaměstnanosti jsou nenárokové. Úřad práce ČR při rozhodování o jejich poskytování hodnotí stav nabídky a poptávky na trhu práce a možnosti pracovního uplatnění konkrétního uchazeče o zaměstnání. Osoby starší 50 let jsou jednou z preferovaných skupin uchazečů o zaměstnání, pokud jde o realizaci rekvalifikací. V případě rekvalifikací činily starší osoby (nad 50 let) 27,8 % všech

podpořených osob. Další odborné vzdělávání starších osob však není ze strany Úřadu práce ČR podporováno pouze pro uchazeče a zájemce o zaměstnání prostřednictvím rekvalifikací, ale rovněž prostřednictvím podpory vzdělávání zaměstnanců. Stěžejní je v tomto ohledu projekt Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců (POVEZ II). V tomto projektu jsou zvýhodňovány žádosti těch zaměstnavatelů, kteří do odborného rozvoje zařadí určité procento starších pracovníků, konkrétně tvoří-li více jak 20 % účastníků vzdělávání zaměstnanci starší 54 let.

MPSV: • Rekvalifikační kurzy jsou ze strany UP ČR poptávány a zabezpečovány na základě aktuálních potřeb trhu práce, tj. zaměstnavatelů. Zároveň zahájena realizace projektu KVASAR, jehož cílem je ve spolupráci se zaměstnavateli zvýšit efektivitu rekvalifikačních kurzů a pilotně ověřit možnosti jejich modularizace.

- Projekt Kompas vytváří udržitelný systém spolehlivých predikcí trhu práce. Obsahem projektu je monitoring, analýzy a prognózy trhu práce. Vytvořený propracovaný systém má fungovat jako „barometr“ pro včasnou identifikaci nových příležitostí a vznikajících rizik na trhu práce, a to za využití souhrnné datové základny, určitého předvídaní a monitoringu světových trhů a technologií. U projektu Kompas byly všemi regiony předány první pracovní verze Regionálního profilu.

- Jsou rozpracovány sektorové studie o zemědělství, stavebnictví, ubytování a pohostinství; v pokročilém stavu zpracování je studie sektoru strojírenství, výroby elektrotechnických a optických přístrojů a sektoru výroby pryžových a plastových výrobků a zdravotní a sociální péči. Chystají se expertní pracovní skupiny k jednotlivým studiím.

- Vzniká užší pracovní skupina, která se bude podrobně zabývat vznikem webové aplikace a jejímu fungování v rámci nového portálu MPSV.

- Je připraveno vyhlášení veřejné zakázky na rozšíření ISPV o šetření oborů vzdělání.

- V roce 2017 nebyly otevřeny speciální rekvalifikační kurzy pro starší pracovníky, navštěvují stejné kurzy jako ostatní věkové skupiny nezaměstnaných. Nabídku rekvalifikací přizpůsobuje ÚP ČR požadavkům trhu práce a struktuře volných pracovních míst. Starším uchazečům o zaměstnání a zájemcům o zaměstnání je věnována zvýšená péče, viz § 33, odst. 1, zák. č. 435/2004 Sb. Výjimku tvoří rekvalifikační kurzy uskutečněné v rámci externích projektů určených speciálně pro tuto skupinu, pro něž ÚP ČR provádí výběr vhodných účastníků z cílové skupiny 50+ . Ze statistického sledování je patrné, že pro změnu profese či její prohloubení v rámci rekvalifikací se nejčastěji rozhodují lidé po padesátém roku věku, což je však dáno též tím, že se jedná o rozsáhlý časový úsek sledování (ÚP ČR sleduje osoby od 20 let v pětiletých úsecích; úsek nad 50 let tak zahrnuje 4 kategorie po pěti letech a končí v 65 a více letech).

Specifický cíl D2. 2: Podporovat zavádění principů Age Managementu, zvýšit dostupnost kvalitativních a kvantitativních dat o možnostech Age Managementu a jeho využití, na jejichž základě dojde k rozvoji Age Managementu v České republice

Opatření:

D2.2a) Pokračovat v činnosti Pracovní skupiny pro rozvoj Age Managementu, vzniklé při Radě vlády pro seniory a stárnutí populace, složené ze zástupců státní správy a expertů a zaměstnavatelů.

Gestor: MPSV

MPSV: Činnost pracovní skupiny zanikla po odvolání jejího předsedy v lednu 2017. Po této události činnost nebyla obnovena mj. z důvodu končícího funkčního období vlády, a tedy i funkčního období Rady, které se dle statutu s funkčním obdobím vlády kryje (čl. 3, odst. 5).

Opatření:

D2.2f) Zvýšit informovanost o nabídce možných nástrojů Age Managementu včetně možnosti jejich implementace do vnitropodnikových nástrojů řízení a rozvoje lidských zdrojů – v souladu se Strategií zaměstnanosti do roku 2020 a naplňováním cílů Národního akčního plánu společenské odpovědnosti organizací ČR“ (Work Ability Index, bilanční diagnostika, společenská odpovědnost firem - CSR...).

Gestor: MPSV, MZ

MPSV: Možnosti podpory zavádění nástrojů age managementu jsou dány v OP Z IP 1.3, jejímž je MPSV (S4) věcným gestorem.

MZ: Státní zdravotní ústav se od února 2013 do května 2016 účastní mezinárodního projektu „Strengthening occupational health professionals’ capacities to improve the health of the ageing workforce“ (e-CAPACIT8; <http://e-capacit8.eu/>), podporovaného Evropskou komisí. Cílem projektu e-CAPACIT8 bylo vytvoření internetové platformy, která bude obsahovat kurz ke zvýšení kvalifikace všech odborníků pečujících o zdraví zaměstnanců na pracovišti. E-learningový kurz je určen odborníkům v ochraně zdraví na pracovišti (lékaři, zdravotní sestry, psychologové, ergonomové, technici BOZP), ale i zaměstnavatelům, personalistům i samotným zaměstnancům. Hlavním řešitelem projektu je NIOM, The Nofer Institute of Occupational Medicine v Lodži (Polsko). Podrobnější informace jsou uveřejněny na stránkách Státního zdravotního ústavu www.szu.cz.

Specifický cíl D2. 3: Změnit postoje ke stárnutí na základě informování společnosti o věkové diverzitě jakožto konkurenční výhodě pro firmy i společnost

Opatření:

D2.3b) Vyhodnotit úspěšnost projektu na zvýšení zaměstnatelnosti starších pracovníků, v jehož rámci bude pilotně ověřeno sdílené pracovní místo (starší a mladší pracovník sdílí jednu pracovní pozici).

Gestor: MPSV

MPSV: Projekt realizovaný ÚP ČR, jehož prostřednictvím je pilotně ověřován nástroj na podporu vytváření sdílených pracovních míst je realizován jako regionální individuální projekt, tedy v přímé působnosti dotčené krajské pobočky ÚP ČR. Realizováno je v rámci KrP ÚP ČR v Příbrami. Vyhodnocení realizace projektu je v kompetenci ÚP ČR.

Opatření:

D2.3c) Zapojit se do mezinárodních projektů za účelem přenosu dobré praxe a šíření Age Managementu v ČR.

Gestor: MPSV

MPSV: Splněno již v Hodnocení NAP za rok 2015 – MPSV (S4) je připraveno v případě potřeby a v případě nalezení vhodných mezinárodních sítí zapojit do jejich činnosti, jestliže účast v nich bude vyhodnocena jako přínosná pro politiku zaměstnanosti v České republice.

Opatření:

D2.3d) Podpořit starší uchazeče o zaměstnání v návaznosti na cíle a priority v rámci OP Zaměstnanost:

- Zvýšit podíl účasti starších lidí na trhu práce a jejich zaměstnatelnost,

- **podpořit flexibilní formy zaměstnání jako způsobu vytváření podmínek**
- **pro uplatnění starších osob na trhu práce (zkrácený úvazek, rotace na pracovním místě, sdílení pracovního místa, práce na dálku apod.),**
- **realizovat vzdělávání a poradenské aktivity pro osoby pečující o závislé osoby či ženy ve starším věku;**
- **vytvářet inovativní formy organizace práce příznivé zejména pro starší osoby za účelem dlouhodobějšího udržení starších pracovníků v zaměstnání.**

Gestor: MPSV

MPSV: V rámci nástrojů APZ je podporována tvorba zkrácených pracovních úvazků, podpora flexibilních organizací práce je pak součástí IP 1.1 a IP 1.3 OP Z. ÚP ČR realizuje regionální projekty specificky zaměřené na podporu starších osob na trhu práce. Jedná se o projekty: Generační tandem - podpora generační výměny ve Středočeském kraji II; Začínáme po 50 ve Středočeském kraji II; Šance pro padesátníky v Plzeňském kraji; Aktivní v padesáti v Královéhradeckém kraji; 50 PLUS v Jihomoravském kraji; Jdi dál! 50+ v MSK.

Výzvy č. 61 „Soutěžní projekty na podporu rovnosti žen a mužů v ČR mimo hl. město Prahu“ a č. 62 „Soutěžní projekty na podporu rovnosti žen a mužů v hl. městě Praze“ OPZ jsou kromě jiného zaměřeny na komplexní podporu vedoucí ke zlepšení postavení na trhu práce žen ve věku 55 – 64 let, a to prostřednictvím jejich vzdělávání, poradenství či zprostředkováním zaměstnání. Mezi úspěšné projekty patří např. „Posilování pozice ohrožených žen ve věku 55-64 let na trhu práce v Praze - Zdravotnické zařízení městské části Praha 4“, reg. č. CZ.03.1.51/0.0/0.0/16_062/0003090, nebo „Náhradní babička - Šance na vzdělání, o.p.s. „, reg. č. CZ.03.1.51/0.0/0.0/16_061/0003060. Oba projekty cílové skupině nabízí alternativu k předčasnému odchodu do důchodu poskytnutím odborné kvalifikace a zprostředkování pracovního uplatnění v oblasti péče o dítě, která je této věkové skupině žen poměrně blízká.

Za dílčí příspěvek k uvedenému cíli lze považovat vstup do realizace u dalších 14 projektů zaměřených na podporu zaměstnanosti cílové skupiny osob nad 50 let věku, které jsou nezaměstnané a znevýhodněné na trhu práce a jejich situace se komplikuje dalšími hendikepy (např. dlouhodobou nezaměstnaností, nízkou úrovní kvalifikace a zdravotním postižením). Podpora probíhá formou motivačních, poradenských a vzdělávacích aktivit, tréninkového a podporovaného zaměstnání. Nové projekty mají objem 70,8 mil Kč a byly zahájeny vedle již probíhajících 29 projektů o objemu 137 mil Kč (viz Zpráva za rok 2016). Projekty jsou realizovány zejména neziskovým sektorem, vzdělávacími a poradenskými organizacemi.

Na cílovou skupinu osob 50+ je primárně zaměřeno 7 regionálních projektů z výzvy č. 10 Realizace projektů zaměřených na řešení specifických problémů na regionální úrovni pomocí kombinace nástrojů APZ. Příjemcem projektů je ÚP ČR, přičemž projekty zaměřené na osoby 50+ jsou realizovány Krajskými pobočkami ÚP v Brně, Hradci Králové, Jihlavě, Karlových Varech, Ostravě, Plzni a Příbrami. Celkový objem finančních prostředků určených na tyto projekty byl ke konci roku 2017 cca 329,5 mil. Kč a plánovaný počet podpořených osob byl cca 2 590 osob. V září 2017 bylo schváleno navýšení alokace výzvy č. 10, díky čemuž bude možné navýšit rozpočty také u projektů zaměřených na CS 50+, prodloužit jejich realizaci až do června 2023 a nově je plánováno podpořit v těchto projektech pro CS 50+ až 3 980 osob.

Specifický cíl D2. 4: Podpořit zavádění konceptu Age Managementu na úřadech práce ČR

Opatření

D2.4a) Proškolení vedoucí pracovníky úřadů práce a poradců pro práci s věkově staršími uchazeči o zaměstnání a zaměstnavateli pro vytvoření věkově příznivé atmosféry.

Gestor: ÚP ČR

ÚP ČR: Realizace 7 běhů kurzu „Age management“ ve 4 vzdělávacích střediscích (Praha, Olomouc, Pardubice a Písek), kterých se zúčastnilo celkem 105 zaměstnanců (v roce 2015). Realizace „Workshopu k problematice diskriminace z důvodu věku“, kterého se formou videokonference zúčastnilo 163 zaměstnanců (v roce 2015).

MPSV: Veškerá školení v rámci NAP podporujícího pozitivního stárnutí proběhla v roce 2015 (realizace 7 běhů kurzu „Age management“ ve 4 vzdělávacích střediscích - Praha, Olomouc, Pardubice a Písek, kterých se zúčastnilo celkem 105 zaměstnanců a „Workshop k problematice diskriminace z důvodu věku“, kterého se formou videokonference zúčastnilo 163 zaměstnanců). V roce 2017 se již žádný kurz s touto tematikou neuskutečnil, přestože jsme při předkládání zhodnocení NAP podporujícího pozitivního stárnutí za rok 2016 nabízel, že v případě zájmu či potřeby tyto kurzy připravíme (o kurz nebyl velký zájem ani v tom roce 2015). V dalším období se počítalo s realizací těchto kurzů v rámci projektu „ZVYKSUP“, který by zatím odložen.

Opatření:

D2.4b) Pravidelně vyhodnocovat realizované projekty na podporu rozvoje Age Managementu na úřadech práce ČR a realizovat kroky vedoucí k přenosu zkušeností a případné aplikaci do praxe.

Gestor: ÚP ČR ve spolupráci s MPSV

ÚP ČR: V současném programovém období ÚP ČR realizuje prostřednictvím svých krajských poboček celkem 7 regionálních projektů přímého přidělení (RIP) v IP 1.1 Prioritní osa 1 - Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly zaměřených na zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti osob nad 50+, a to prostřednictvím komplexní nabídky opatření. Začátek doby realizace těchto projektů byl v r. 2016, předpoklad ukončení těchto projektů je 2019-2023. Projekty jsou pravidelně monitorovány (vyhodnocovány), aby finanční prostředky OPZ byly využity maximálně efektivně k naplnění cílů, které byly stanoveny. Příjemce o tom, jak probíhá realizace podpořeného projektu, informuje ŘO prostřednictvím zpráv o realizaci projektu. Zprávu o realizaci projektu má příjemce za povinnost předložit za každé monitorovací období, zpravidla za každých 6 měsíců. Povinnou přílohou závěrečné zprávy o realizaci projektu je vyplněný dotazník zaměřený na výsledky projektu (nad rámec indikátorů) a případné vyhodnocení postupu realizace, pro které není prostor ve zprávách o realizaci projektu. Příjemci jsou povinni poskytovat součinnost při evaluaci programu a projektů, kterou zajišťuje ŘO pro všechny projekty a dále je vybrán vzorek RIP, kde je počítáno se sebe-evaluací projektu. Do této kategorie spadá i RIP „50 PLUS v Jihomoravském kraji“. Sebe-evaluace představuje evaluaci projektu, jejíž provedení je zajištěno příjemcem. Jedná se o vyhodnocování v průběhu realizace za účelem zlepšení realizace projektu (procesní evaluace) a vyhodnocení dosažených výstupů a výsledků. V RIP „50 PLUS v Jihomoravském“ kraji bude sebe-evaluace zajištěna dodavatelsky a závěry sebe-evaluace jsou plánovány formou doporučení, která se zadávají do monitorovacího systému.

Opatření:

D2.4c) Pilotně ověřit a v případě pozitivních výsledků zařadit koncept Age Managementu jako modulu poradenských programů pro cílovou skupinu 50 a více let.

Gestor: ÚP ČR ve spolupráci s MPSV

ÚP ČR: Koncept Age managementu byl v rámci projektu, na kterém spolupracoval Úřad práce ČR – KrP Brno, pilotně odzkoušen. Pilotního ověření se zúčastnilo cca 70 osob starších 50 let z řad uchazečů o zaměstnání. Na základě pilotu byl zpracován poradenský program, který lze, v rámci interních poradenských skupinových aktivit, realizovat pro tuto cílovou skupinu z řad uchazečů o zaměstnání.

Opatření:

D2.4d) Hledat možnosti zapojení starších pracovníků na pozicích mentorů ve firmách, při vedení absolventů škol a na pozicích vedoucích kroužků v základních či středních školách pro posílení zájmu žáků o technické a přírodovědné obory, apod.

Gestor: ÚP ČR

ÚP ČR: V minulém programovém období (OP LZZ) byly v realizaci 3 RIP „ Generační tandem – podpora generační výměny“, zaměřené na zajištění generační výměny a podpory mezigenerační solidarity na trhu práce prostřednictvím udržení v zaměstnání pracovníků v předdůchodovém věku a posílení souladu mezi kvalifikační nabídkou

a poptávkou na trhu práce u osob na trh práce nově vstupujících. Projekty podporovaly přenos pracovních zkušeností na osoby vstupující na trh práce a to bez předchozích pracovních zkušeností. Dále se projekty zaměřovaly na podporu delší zaměstnatelnosti starších osob v předdůchodovém věku, kdy dochází ke snížení produktivity nebo aktivity v rámci pracovní činnosti.

Projekty „ Generační tandem – podpora generační výměny“ byly realizovány v období od 1. 4. 2014 do 30. 11. 2015, a to v Karlovarském kraji, ve Středočeském kraji a v Olomouckém kraji. Celkem tyto projekty podpořily 140 osob v předdůchodovém věku. Rozpočet těchto 3 RIP byl celkem 61 759 050,- Kč.

Ve Středočeském kraji byl uvedený RIP vyhodnocen jako velmi úspěšný (bylo vytvořeno 72 generačních tandemů) s předpokladem pokračování. V současném programovém období je v realizaci navazující projekt „Generační tandem – podpora generační výměny ve Středočeském kraji II“, reg. č. CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000025, doba realizace: 1. 1. 2016 – 30. 6. 2023, rozpočet projektu 71 738 586 Kč, cílová skupina: uchazeči o zaměstnání do 30 let věku a zájemci o zaměstnání - stávající zaměstnanci, kterým vznikne nárok na starobní důchod v období 36 měsíců a méně. Celkový počet účastníků: 108 osob.

Specifický cíl D2.5: Zvýšit znalosti Age Managementu především u lékařů pracujících v oblasti pracovních lékařské péče a ochrany zdraví při práci

Opatření:

D2.5a) Realizovat školení zaměřená na seznámení s možnými nástroji Age Managementu a jeho využití v personální politice firem a v oblasti ochrany zdraví při práci zejména u věkové kategorie 50+ (WAI, Kariérové poradenství, CSR,...).

Gestor: MZ, MPSV, externí relevantní subjekty

MZ: Ohledně oblasti ochrany zdraví při práci spolupracuje MZ se SZÚ. V roce 2017 nebyly realizovány MZ konkrétní aktivity k realizaci tohoto opatření.

Opatření:

D2.5b) Na základě výsledků statistických šetření a výzkumů ve vývoji pracovní schopnosti a produktivity případně iniciovat a formulovat návrhy pro změnu platné legislativy v této oblasti,

kteřá povede k posílení možností zaměstnávání starších pracovníků (uplatňování nástrojů Age Managementu, oblast BOZP, podpora pečujících o své blízké).

Gestor: MZ, spolupráce MPSV

MZ: MZ má dostupná data ohledně zdravotního stavu obyvatel různých věkových skupin v ČR. V roce 2017 MZ neiniciovalo a neformulovalo návrhy pro změnu legislativy ve směru posílení možností zaměstnávání starších pracovníků. V této problematice MZ na vyzvání bude kdykoliv spolupracovat s MPSV.

MPSV: Problematika Age managementu se jeví jako velmi důležitá ve vztahu k BOZP, jelikož je zřejmá proměna demografického rozložení pracovně aktivní populace také v ČR. VÚBP v danou chvíli zpracovává dílčí odborné podklady se zaměřením na kvalitu pracovního života u zaměstnanců 50+ s důrazem na prevenci pracovních rizik. Aktivně se VÚBP podílel na předchozí kampani EU-OSHA pod názvem Zdravé pracoviště bez rozdílů věku v letech 2016-2017. V danou chvíli se připravuje projektový námět, který přímo směřuje k problematice age managementu v kontextu nastavení systému BOZP ve firmách.

Oblast E – Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

Strategický cíl E1: Posilování stabilních mezigeneračních vztahů a spolupráce v rodině, komunitě i na celospolečenské úrovni

Specifický cíl E1.1: Posilování kvality sdělovacích prostředků s ohledem na profesionalitu, osobní zodpovědnost a serióznost

Opatření:

E1.1a) Zvyšovat povědomí veřejnosti o potenciálu a přínosech starších pracovníků a seniorů pro společnost.

Gestor: MPSV

MPSV: Povědomí veřejnosti o potenciálu a přínosech starších pracovníků a seniorů pro společnost pomáhalo v roce 2017 zvyšovat několik projektů podpořených v rámci dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“, na který bylo v roce 2017 alokováno 18 mil. Kč. Jmenujme například projekt organizace Hestia, „3G - tři generace: seniorský dobrovolnický program pro potřebné rodiny a děti“.

Druhou významnou podporou tohoto povědomí bylo vyhlášení soutěže Cena Rady vlády pro seniory a stárnutí populace, jejímž cílem bylo ocenit aktivní seniory a seniorské organizace, které se dobrovolně věnují obecně prospěšným činnostem, vedou seniorské organizace, organizují dobrovolnickou činnost, apod. Cena byla vyhlášena v rámci mezinárodní konference pořádané MPSV k mezinárodnímu dni seniorů v září 2017 v Praze. Cenu za rok 2017 z rukou ministryně práce a sociálních věcí Michaely Marksové převzala Dana Steinová, organizátorka Národního týdne trénování paměti, za zásluhy na celoživotním vzdělávání seniorů v České republice. Dalším oceněným byl František Prášek, místopředseda Svazu důchodců ČR, za propagaci a podporu zdravého životního stylu seniorů formou sportovních a volnočasových aktivit. Třetí převzala cenu Jaroslava Skleničková, jedna ze dvou posledních žijících lidických žen, za předávání historických zkušeností a snahu o mezigenerační solidaritu a komunikaci, kterou propaguje na besedách a ve svých knihách. Zvláštní ocenění si odnesl Jan Lorman, který se svojí manželkou založil v roce 1990 občanské sdružení Život

90, které nabízí a rozvíjí pomoc a služby seniorům a jejich blízkým. Cena mu byla udělena za dlouhodobou osvětu týkající se seniorů a problematiky stárnutí.

MK: V Moravském zemském muzeu existuje statut „emeritního zaměstnance“, který má k dispozici přístup na odborná pracoviště a k dispozici pracovní místo, počítač a je oprávněn podílet se na výzkumu a zabývat se vlastním výzkumem - Příkaz ředitele č. 4/2010.

Slezské zemské muzeum – Národní památník druhé světové války spolupracuje také s různými organizacemi sdružujícími převážně seniory, jedná se např. o Český svaz bojovníků za svobodu či Historickou skupinu Osvětim. O svých akcích rovněž informuje domovy důchodců, kluby důchodců aj. V Moravské galerii v Brně probíhá prezentace aktivit programu Předčítání na elektronických sítích MG = senioři čtou dětem v herně Pražákova paláce.

Lektorské odd. Muzea umění Olomouc uspořádalo pro studenty U3V speciální komentované prohlídky a galerijní animace. V roce 2017 se uskutečnily celkem 3 programy uvedeného charakteru. Technické muzeum v Brně umožňuje setkávání starších pracovníků s mladou generací přímo při prohlídkách muzea.

Památník Lidice v roce 2017 zahájil přípravu publikace Domov můj. Svědectví portrétu, která zachycuje přeživší tragédie Lidic a Ležáků ve fotografii Martina Homoly. Publikace a stejnojmenná výstava představují přeživší, kterým je dnes více jak 75 let, ukazují tíhu osudu, kterou museli snášet jak za druhé světové války, tak i v následujících obdobích. Přeživší jsou zde reprezentováni jako unikátní nositelé paměti světa a nehmotného kulturního dědictví.

Památník dále organizuje besedy s přeživšími pořádané pro mládež a poskytuje slevy 50 % ze vstupného pro seniory nad 65 let.

Ve Valašském muzeu v přírodě (VMP) jsou senioři zváni a zapojováni do programů Valašského roku. Pracovníci VMP spolupracují s místními spolky a spolky v regionu, jejichž základnu tvoří převážně senioři, a pravidelně zde pořádají přednášky na témata spjatá s tradiční lidovou kulturou (nejčastěji Svaz žen). VMP velmi úzce spolupracuje s Valašským muzejním a národopisným spolkem a několikrát ročně pro něj pořádá přednášky a komentované prohlídky výstav.

Husitské muzeum v Táboře pořádá přednášky (přednášející – senioři) a prezentuje práce starších pracovníků muzea (Den archeologie, komentované prohlídky expozic Táborský poklad a Život ve středověku, Pietní akt obětem holocaustu).

Národní ústav lidové kultury ve Strážnici (NÚLK) podporuje a aplikuje základní principy přípravy na stárnutí ve své činnosti tak, aby nedocházelo k diskriminaci na základě věku a byla zajištěna ochrana lidských práv. Je využíváno dobrých znalostí i potenciálu starších pracovníků v rámci rovných pracovních příležitostí pro starší občany. Národní ústav lidové kultury ve Strážnici zaměstnává k dnešnímu dni 5 pracujících důchodců a 26 osob nad 50 let.

V rámci výběrového dotačního řízení na podporu kulturních regionálních tradic jsou podporovány projekty zaměřené na připomenutí významných autorit. V roce 2017 to byly projekty: Antonín Gondolán 75 let – MEZI NÁMI (100 000 Kč) a 49. mezinárodní festival dechových hudeb Ratíškovice – festival se koná při příležitosti životního jubilea Antonína Pavluše (30 000 Kč).

Na základě nařízení vlády č. 5/2003 o oceněních v oblasti kultury, uděluje ministr kultury každoročně vybraným lidovým řemeslníkům titul „Nositel tradice lidových řemesel“. Titul je možné udělit v jednom roce maximálně 5 řemeslníkům. Jde o určitou trvalou veřejnou formu uznání a podpory těm, kdo se snaží udržet znalosti a dovednosti nutné k provozování tradičních lidových řemesel a předat je dalším generacím. Mezi oceněnými řemeslníky převažují právě senioři. Titul je předáván u příležitosti

Národního zahájení Dnů evropského dědictví. Tato akce vytváří velmi vhodnou příležitost představit osobnosti Nositelů tradice lidových řemesel kulturní veřejnosti a seznámit ji s krásou a jedinečností jejich výrobků. V roce 2017 titul obdrželi tito senioři:

- Jaroslav Lakomý, Štítý, obor pokrývačství tradičními krytinami
- František Zuska, Zlín, obor přírodní pletiva/pletení ze slámy
- Zdeňka Zábojová, Sebranice u Boskovic, obor ruční tkalcovství

Technické muzeum v Brně svými programy vytváří pozitivní pohled na seniory, ať už je to u návštěvníků, kteří se v rámci programů setkávají s prezentujícími studenty např. odborných škol anebo naopak (setkávání dětí a mládeže při ukázkách např. tradičních řemesel s lidmi z věkové kategorie seniorů).

Ve Slezském zemském muzeu v Národním památníku II. světové války je zaměstnána seniorka, která mj. jako pamětnice období II. světové války spolupracuje při edukačních aktivitách v Národním památníku II. světové války a některými skupinami je rovněž vyhledávanou průvodkyní stálou expozicí památníku.

Arboretum Nový Dvůr spolupracuje s bývalými pracovníky arboreta (nyní senioři) a využívá jejich vědomostí a praktických znalostí při průvodcovské činnosti (pro zákl. školy, studenty, odborníky, širokou veřejnost). V této praxi bude muzeum i nadále pokračovat.

Opatření:

E1.1b) Vytvářet prostor pro veřejnou diskusi zaměřenou na destigmatizaci seniorů, proces stárnutí a postavení seniorů ve společnosti, detabuizaci smrti, šíření příkladů dobré praxe mezigenerační spolupráce aj.

Gestor: MPSV, MZ, MV, MŠMT, MK, MSp, MZe

MPSV: Prostor pro veřejnou diskusi zaměřenou na destigmatizaci seniorů byl v roce 2017 vytvořen v rámci série kulatých stolů zvaných „Národní konvent ke stárnutí populace“, kterou MPSV uspořádalo na různá témata vztahující se ke stárnutí populace. Jednalo se o osvětové akce, jejichž cílem bylo zároveň přinést nové poznatky pro koncepční činnost MPSV. Účast dosahovala pravidelně přibližně 70 osob. Mezi témata bylo zařazeno: bydlení, socioekonomická situace seniorů, zdraví a péče, trh práce a aktivizace, dobrovolnictví a vzdělávání. Webová stránka konventu: <https://www.mpsv.cz/cs/29896>.

MK: V rámci SKIP ČR je velmi aktivní odborná Sekce knihovníků trenérů paměti - Trénování paměti probíhá v desítkách knihoven v ČR, viz <http://skip-treneri-pameti.webnode.cz/>

Problematice seniorů se cíleně věnuje odborná sekce SKIP s názvem 60+, viz <http://www.skipcr.cz/odborne-organy/60>

Prostor pro tuto veřejnou diskusi nabízí mnoho veřejných knihoven.

SKIP je účastníkem společného projektu ÚZS a odborových svazů: Společným postupem sociálních partnerů k přípravě odvětví na změny důchodového systému – etapa II.

Moravské zemské muzeum uspořádalo přednášku v rámci kurzu Základy muzejní pedagogiky „Vzdělávání dospělých a senioři v muzeu“. Dále poskytuje metodickou podporu, realizuje publikační činnost a účast na konferencích např. Active ageing jako výzva pro kulturu v ČR, v r. 2016.

Slezské zemské muzeum – Arboretum Nový Dvůr dlouhodobě spolupracuje s bývalými pracovníky (nyní senioři) a využívá jejich vědomostí a praktických znalostí při průvodcovské činnosti (pro ZŠ, studenty, odbornou i laickou veřejnost).

Moravská galerie prezentuje příklady dobré praxe z MG, např. na Kurzu muzejní pedagogiky (Slovenské národní muzeum, akreditováno MŠ SR) a fotodokumentaci z proběhlých mezigeneračních programů a programů se seniory na web, facebook MG.

Jednou za měsíc pořádá Muzeum umění Olomouc (MUO) odpolední přednášku pro seniory, ve spolupráci s Nadací pro srdce Hané. Popularizační přednáška nejen ke kardiologické problematice je vždy odborně vedená (zaštiťuje MUDr. Milada Škvařilová). Celoroční cyklus završuje pravidelně předvánoční setkání s vystoupením pěveckého sboru seniorů, amatérského divadla, komorního smyčcového tělesa aj.

MUO pořádá Cyklus koncertů Ley Vítkové, která převážně seniorskému publiku představuje svět operních, operetních a muzikálových melodií, ve spolupráci se sólisty opery a operety Moravského divadla Olomouc.

Památník Lidice pořádá besedy s přeživšími pořádané pro mládež.

Husitské muzeum v Táboře šíří příklady dobré praxe mezigenerační spolupráce formou prezentace společných projektů, na nichž spolupracují starší pracovníci muzea společně s mladými (Den archeologie, Muzejní noc, Pietní akt obětím holocaustu).

Národní ústav lidové kultury ve Strážnici v přiměřené míře napomáhá v rámci prohlídek v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy k detabuizaci smrti - jeden z prohlídkových okruhů v areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy „Život lidský“, je zaměřený na důležité okamžiky v lidském životě, mezi něž patří i smrt.

V pořádaných programech Národní ústav lidové kultury ve Strážnici nezapomíná ani na problematiku mezigeneračních vztahů, snaží se o výchovu dětí a mládeže, ale i ostatních vrstev obyvatelstva, k úctě ke stáří a rodině.

Národní ústav lidové kultury ve Strážnici podporuje pohled veřejnosti na stáří využíváním celoživotních zkušeností a znalostí seniorů v poradenské a lektorské praxi, přímým zapojením seniorů v pracovních vztazích (buď zaměstnanci jako pracující důchodci, nebo externí spolupracovníci).

MO: Zákon č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů; Vnitřní předpis – rozkaz ministra obrany č. 60/2010 Věstníku „Péče o důchodce v působnosti MO“; Kurzy třetího věku na Univerzitě obrany; Koncepce péče o válečné veterány v letech 2017 – 2021; Kolektivní smlouva MO; Kolektivní dohoda vyššího stupně; Vnitřní předpis – rozkaz ministra obrany č. 101/2014 Věstníku „Poskytování příspěvku na stravování a finanční podpory na lázeňskou léčebně rehabilitační péči a rekreační pobyty veteránům-důchodcům“.

MV: 1. Podpora neziskových organizací, které poskytují služby seniorům, je součástí aplikace zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o dobrovolnické službě). Zákon o dobrovolnické službě v § 2 odst. 1 písm. a) přímo uvádí pomoc seniorům jako jednu z oblastí, ve prospěch které je dobrovolnická služba vykonávána. Tzn., že nestátní neziskové organizace si mohou požádat o akreditaci svého projektu anebo programu ve prospěch seniorů, a to dle pravidel zákona o dobrovolnické službě. Tato akreditace konkrétního projektu anebo programu jim pak umožňuje požádat si Ministerstvo vnitra o poskytnutí dotace. Přehled akreditovaných projektů anebo programů, včetně oblastí pomoci seniorům, je na: <http://www.mvcr.cz/clanek/seznam-akreditovanych-projektu.aspx>

2. Pro oblast rozvoje dobrovolnické služby jsou každoročně, tedy i v roce 2017, poskytovány dotace. Tyto dotace jsou poskytovány v souladu s platnými právními předpisy a Zásadami poskytování dotací a hospodaření s neinvestičními dotacemi ze státního rozpočtu ČR

v akreditovaných projektech vysílajících organizací v oblasti dobrovolnické služby na rok 2017, dotační titul: rozvoj dobrovolnické služby. V roce 2017 bylo rozděleno celkem Kč 15 mil. Přehled organizací, kterým byla poskytnuta dotace, včetně přidělených částek je na: <http://www.mvcr.cz/clanek/dotace-na-akreditovane-projekty-642310.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>.

3. Uplatnění dobrovolníků v projektech zaměřených na seniory je velmi široké. Dobrovolníci v rámci své přímé pomoci seniorům působí ve skupinových aktivitách organizace (např. organizace přednášek, vzdělávacích klubů, pořádání výletů, koncertů, výstav, trénování paměti) nebo jsou zapojeni do individuálních dobrovolnických činností, kdy pomáhají konkrétnímu seniorovi (např. volnočasové aktivity dle zájmu seniora, jednorázové doprovody na úřad, k lékaři apod.). Cílem dobrovolnické služby je aktivizace seniorů, podpora udržení soběstačnosti a zvýšení kvality jejich života.

4. Senioři se v akreditovaných projektech nebo programech dobrovolnické služby zapojují také přímo jako dobrovolníci. Prostřednictvím dobrovolnické služby tak senioři působí ve veřejném životě, aktivně tráví volný čas a využívají svých nabytých zkušeností. Zejména se uplatňují v pomoci při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase (čtení v mateřských školkách, „náhradní“ babička apod.), dále pomáhají osobám se zdravotním postižením (doprovody na úřady, volnočasové aktivity), seniorům (např. přednášky, cvičení) a osobám sociálně znevýhodněným (doučování apod.).

5. Žáci 1. až 4. ročníku VPŠ a SPŠ MV v Holešově pravidelně 1x týdně docházejí a působí v Centru pro seniory v Holešově jako dobrovolníci. Mimo dobrovolnickou činnost pro Centrum jsou zajišťovány společenské a kulturní akce. Do dobrovolnické aktivity bylo v roce 2017 zapojeno 18 žáků. Dne 15. 6. 2017 se uskutečnila „Pouť pro méně mobilní seniory“; spolupráce s Charitou Holešov.

MZ: Naplňování spolupráce s Národní sítí zdravých měst (NSZM) probíhá v rámci zveřejňování dobrých praxí na portálu NSZM v souladu s průvodcem Globální města přátelská k seniorům.

Ministerstvo zdravotnictví v roce 2017 připravilo a vypsal pro rok 2018 dotační program „Program podpory péče

o duševní zdraví pro rok 2018“, v rámci kterého jsou mimo jiné podporovány projekty zaměřené na:

a) Zvýšení povědomí široké veřejnosti

o Alzheimerově nemoci a obdobných onemocněních.

b) Vytvoření a aplikace destigmatizačních programů v praxi.

c) Vytvoření metodiky na hodnocení míry stigmatizace u osob trpících demencí a následně pilotní a longitudinální hodnocení míry stigmatizace.

MSp: PMS zajišťuje přednášky, besedy, panelové diskuze pracovníků v různých institucích (základních školách, gymnáziích, Domovech či Klubech seniorů). V souvislosti se seniory se setkáváme s trestnými činy typu okradení, podvody, praktiky různých osob za účelem vzbudit důvěru a vylákat finanční či materiální prostředky, napadení, domácí násilí, psychické týrání, atd. V rámci diskuzí a besed vyvstává otázka, proč se tito pachatelé zaměřují právě na seniory, čím jsou senioři zranitelní, na koho se mohou obrátit o pomoc nebo na koho se může obrátit osoba, která má podezření na spáchání trestného činu. PMS také spolupracuje v rámci meziresortní pracovní skupiny, kterou vede MPSV a jejímž cílem je zpracovat meziresortní metodický pokyn/doporučení pro řešení a prevenci násilného jednání v sociálních službách.

MŠP má svého zástupce ve vládním Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách (nedílnou součástí je rovněž domácí násilí na seniorech).

MŠP podporuje v rámci dotačního řízení neziskový sektor na základě vybraných projektů zaměřených na poradenství obětem trestných činů (senioři jako součást skupiny zvláště zranitelných obětí).

MŠP i nadále v rámci zřízené Platformy spolupráce získává poznatky o fungování zákona o obětech trestných činů v praxi - pravidelná setkávání se zástupci NNO, jejichž cílem je zejména monitorování potřeb obětí i poskytovatelů pomoci, zkvalitnění aplikační praxe.

Akademie VS ČR pravidelně každý rok v říjnu, ve spolupráci s okresním výborem Českého svazu bojovníků za svobodu, podporuje setkání cca 60 účastníků II. světové války během Memoriálu Antonína Sochora.

Senioři, bývalí zaměstnanci Akademie VS ČR, jsou v průběhu kalendářního roku pravidelně zváni a zúčastňují se společných kulturně vzdělávacích akcí, v roce 2017 spojených s výročím vzniku VS ČR, a vánoční besídky zaměstnanců.

MŽP: V rámci aktivit souvisejících s péčí o životní prostředí dochází k mezigenerační spolupráci, k destigmatizaci seniorů a jejich zlepšování postavení ve společnosti.

Opatření:

E1.1c) Zavést dotační titul Výchova k mediální gramotnosti na podporu projektů zaměřených k mediální kultuře a porozumění médiím mimo jiné i pro stále rostoucí populaci seniorů – na podporu projektů napomáhajících lepšímu porozumění fungování médií, přípravy a tvorby obsahu, tj. kreativním dovednostem současně pochopení a výkladu mediálních sdělení, která média veřejnosti přináší.

Gestor: MK

MK: Dotační titul byl zaveden. V pod-okruhu „Výchova k mediální gramotnosti“ odbor médií a audiovizí v roce 2017 podpořil částkou 60 000 Kč projekt „Pocta dětským obětem holocaustu“, navazující na projekt „Zmizelí sousedé“, který vybízí mladé lidi (ve věku 12-18 let) k pátrání po sousedech, kteří z jejich nejbližšího okolí zmizeli převážně v období 2. světové války. Cílem dalšího podpořeného projektu s názvem „Stopy totality“, je vyzvat žáky a studenty ve věku 12 až 19 let, aby sami aktivně vyhledali pamětníky a zaznamenali jejich příběhy (150 000 Kč) – spolek Cesta tam a zase zpátky. Částkou 200 000 Kč byl podpořen projekt společnosti Post Bellum nazvaný „Příběhy našich sousedů“.

Specifický cíl E1.2: Zvyšovat respekt k životu starších lidí, podporovat dialog a spolupráci mezi žáky a seniory na základních a středních školách

Opatření:

E1.2a) Každoročně na školách otevřít jeden den seniorům a vyhlásit pro školy tento den ve Věstníku MŠMT

Gestor: MŠMT

MŠMT: MŠMT nemá pravomoc organizovat celostátní den otevřených dveří ve školách a školských zařízeních. Pokud školy nebo školská zařízení takovouto aktivitu podniknou, nejsou povinny ji MŠMT oznamovat, o takovéto aktivitě školy samy veřejnost informují (v obecním zpravodaji, na webu zřizovatele apod.) MŠMT nedisponuje prostředky, jež by umožňovaly informace o podobných aktivitách škol a školských aktivitách sbírat, tudíž je nelze ani zveřejňovat ve Věstníku MŠMT.

Opatření:

E1.2b) Vyhlašováním soutěží a udělováním záštít MŠMT nad akcemi motivovat instituce předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání k mezigenerační spolupráci.

Gestor: MŠMT

MŠMT: Mezinárodní konference Dobrovolnictví a mezigenerační vztahy - udělena záštita v roce 2016, jiné udělené záštity nebyly v evidenci 2013-2017 dohledány.

Opatření:

E1.2c) Podpořit realizaci projektů mezigeneračního učení ve školách (např. kurzy, do jejichž vedení budou zapojeni vedle odborných lektorů i žáci základních a středních škol) a prostřednictvím knihoven."

Gestor: MŠMT, MK

MŠMT: Podpora se realizuje prostřednictvím přímo řízených organizací (akreditované kurzy NIDV a vzdělávací aktivity Národního pedagogického muzea a knihovny Jana Ámose Komenského).

MK: Knihovny v obcích a městech běžně spolupracují se školami i zařízeními pro seniory, pořádají společné aktivity, např. senioři předčítají dětem, děti předčítají seniorům. Široce rozšířenou aktivitou jsou různé formy dobrovolnictví seniorů a jejich spolupráce s knihovnami – pomoc při provozu knihoven, lektorská činnost apod. Financováno z provozních prostředků knihoven, bez vazby na NAP. Moravské zemské muzeum realizuje projekt škola v muzeu.

V Slezském zemském muzeu při edukačních programech Národního památníku druhé světové války je využíváno také nahrávek s pamětníky. Tyto nahrávky doplňují tyto edukační programy – Holocaust a transporty židovského obyvatelstva a Některé stránky života v protektorátu Čechy a Morava, v minulosti to byl program Nucená práce v období II. světové války.

Technické muzeum v Brně realizuje projekty, na nichž se setkávají generace různých věkových kategorií.

Ve výtvarně-technické dílně TMB probíhají různé typy kurzů a ukázek řemeslné či výtvarné činnosti pro všechny věkové či minoritní skupiny.

Památník Lidice pořádá pro mládež besedy s přeživšími.

Muzeum J. A. Komenského má pro mateřské a základní školy tematicky zaměřené programy, jako jsou například „MALOVANÉ VAJÍČKO“ nebo „VOŇAVÉ ŘEMESLO“, kde děti a žáci společně se seniory malují velikonoční vajíčka nebo zdobí vánoční perníčky, vyrábí vánoční ozdoby atd.

Národní ústav lidové kultury podporuje mezigenerační učení v rámci projektu „Tady jsme doma – Regionální folklor do škol“, který se zabývá začleněním znalostí z oblasti tradiční lidové kultury a regionálního folkloru do školních osnov, jejich praktickou aplikací v rámci školní výuky včetně zapojení rodiny.

Opatření:

E1.2d) Při zvyšování úcty ke stáří, rozvíjení dialogu a spolupráce zohledňovat při realizaci jednotlivých aktivit znevýhodněné a zranitelné skupiny seniorů (např. oběti totalitních režimů, osamocené seniory aj.)

Gestor: MPSV, MŠMT

MPSV: Znevýhodněné a zranitelné skupiny seniorů byly zohledněny zejména v rámci dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací

s celostátní působností“. V roce 2017 byl například podpořen projekt, který je věnován prezentaci životních příběhů obětí nacismu a jejich aktuální životní situaci a potřebám.

MK: Národní muzeum v roce 2017 na základě rozvíjející se spolupráce s pamětníky poskytlo dvěma skupinám (senioři, oběti nacismu, celkem cca 30 osob) vstupné zdarma včetně komentované prohlídky výstavy Fenomén Masaryk.

Valašské muzeum v přírodě v roce 2017 uspořádalo již podruhé sérii besed s pamětníky 2. světové války Lidé, kteří byli přímo u toho. Žáci základních a středních škol se při těchto besedách setkali s lidmi, kteří prožili válku a mohou o ní vyprávět z perspektivy tehdejších dětí. Tento program má za cíl propojit generace a umožnit dětem uvědomit si, že se válka odehrávala ne ve vzdálené minulosti a na vzdáleném místě, ale přímo v jejich bydlišti a prožili ji lidé, kteří zde stále žijí.

V Muzeu Jana Amose Komenského v Uherském Brodě (MJAK) pracují senioři s dětmi z MŠ a žáky ZŠ - ukázky starých řemesel: Velikonoce – různé techniky malování kraslic a rozmanitých ozdob, Vánoce – výroba ozdob a výroba dřevěných betlémů.

V Památníku Terezín je dlouhodobě stálou součástí činnosti těsný styk s bývalými vězni nacistických represivních zařízení v Terezíně. Je jim věnována trvalá pozornost a jsou zváni na všechny vzpomínkové, muzejní a vzdělávací akce. V případě bývalých vězňů policejní věznice v terezínské Malé pevnosti nejsou již přeživší - až na jednu výjimku - fyzicky schopni účasti na uvedených činnostech, ale jsou o dění v instituci informováni.

Na programy či přednášky zve Technické muzeum v Brně seniory (mimo jiné databáze seniorpointů. Zde dochází k přímému setkávání seniorské generace s mladšími i mladými, kteří dané programy vytvářejí a realizují. Opět je umožněn dialog, při kterém si všechny skupiny vyměňují své zkušenosti, náhled na svět a život.

Opatření:

E1.2e) Podporovat mezigenerační subjektivní ústní předávání historie 20. Století žákům základních a středních škol, motivovat školy k pořádání diskuzí s významnými pamětníky.

Gestor: MPSV, MŠMT

MPSV: Tato aktivita byla v roce 2017 realizována prostřednictvím několika projektů, jež byly podpořeny v dotačním programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“, na který bylo v roce 2017 alokováno 18 mil. Kč. Projekty byly zaměřeny na mezigenerační setkávání, na návštěvy škol seniory – pamětníky, apod.

MK:

Knihovny se zapojují do některých projektů, např. Post Bellum a ve své činnosti se často orientují také na oblast místní historie a spolupráci s pamětníky.

Financováno z provozních prostředků knihoven, bez vazby na NAP.

Národní ústav lidové kultury zapojuje často do spolupráce při realizaci kulturně výchovných pořadů pro školy seniory jako lektory, kteří kromě předvádění tradičních postupů používaných při různých domácích a řemeslných pracích, předávají své znalosti a zkušenosti výkladem o životě, způsobu obživy, zvycích v čase jejich rodičů a prarodičů.

Národní muzeum a Slovenské národné múzeum pripravily v rámci chystané spoločné Česko-slovenské a Slovensko-české výstavy jedinečný soutěžní vzdělávací projekt "100 let Československa v naší škole". Projekt probíhal v období září 2017 až leden 2018 a byl určen žákům druhých stupňů základních škol a středních škol z České i Slovenské republiky. Projekt motivoval žáky

k mezigeneračním rozhovorům s příbuznými a známými lidmi s cílem odhalit zajímavé informace o tom, jak se žilo v Československu. Výstupem projektu byly školní výstavy.

V roce 2017 byl připravován projekt ve spolupráci s Kontaktním centrem pro oběti nacismu a mezigenerační dialog Praha, jehož výstupem je série besed s pamětníky, probíhající v prvním pololetí roku 2018.

Moravské zemské muzeum připravuje muzejní expozici v bývalé věznici v Uherském Hradišti. Metodickou podporou je používání oral historie a další využití pamětníků v prezentační činnosti sbírkotvorných institucí.

Slezské zemské muzeum v rámci edukačních programů Národního památníku druhé světové války předávají své zážitky návštěvníkům také senioři-pamětníci. Jedná se o videonahrávky či osobní doprovod jednotlivých školních skupin.

Národní galerie v Praze (NG) pořádá workshopy a dílny (akvarel, zahradní plenér, jednodenní dílny...), kde se setkává mládež od 13 let výše s lidmi nad 60 let. Toto, řekněme věkově polaritní rozvrstvení frekventantů různých dílen, je typické, na jedné straně mládež, převažující skupinu představují senioři (60+) a střední generace většinou zastoupena slabě.

Letní plenérové školy jsou vzorovým příkladem setkávání generací. Věkové rozvrstvení frekventantů je od 18 do 80 let. Za dobu konání týdenních plenérů (od roku 2005) již dorostla jedna generace do tzv. středního věku. Plenérové společenství je ukázkou vzájemně se obohacujícího soužití, kooperace rozdílných věkových kategorií a jdoucí napříč sociálním, společenským, profesním spektrem. A nepochybně i dokladem cíleného směřování k aktivnímu stáří.

V listopadu 2017 se realizovala speciálně koncipovaná prohlídka stálé expozice NG ve Šternberském paláci pro 20člennou skupinu seniorů, která spočívala nejen v odborném komentáři, ale i následné diskuzi u kávy. Jsou domluveny další návštěvy spojené s prohlídkou zahrady.

Technické muzeum v Brně v rámci svých programů podporuje mezigenerační ústní předávání historie. Školní návštěvy provázejí průvodci starší 50 let, kteří při svém výkladu využívají své životní zkušenosti a vzpomínky a odpovídají na dotazy, které by dětem mladší jedinci předat nemohli.

V Muzeu J. A. Komenského v Uherském Brodě již několik let jednou ročně probíhá mezigenerační subjektivní ústní předávání historie k výročí 2. světové války. Jsou to přednášky o holocaustu a o životě Židů žijících v regionu. Tyto přednášky jsou určeny nejen široké veřejnosti, ale hlavně žákům základních a středních škol. O tomto období hovoří pamětníci, kteří osobně zažili deportace do koncentračních táborů, nebo lidé z řad odborníků, kteří se věnují této historii.

Mezigenerační subjektivní předávání historie probíhá i ve vzdělávacích programech Památníku Terezie. Členové Tereziánské iniciativy, organizace bývalých vězňů tereziánského ghetta, kteří v době věznění byli dětmi a jsou dosud v dobrém zdravotním stavu, se účastní besed s žáky, studenty ale i pedagogy, a předávají jim své osobní zážitky z let nacistické okupace a perzekuce Židů.

Specifický cíl E1.3: Rozvíjet podmínky pro mezigenerační setkávání a spolupráci

Opatření:

E1.3a) Podpořit rozvoj mezigeneračních komunitních center poskytujících zázemí pro setkávání napříč věkovými a sociálními skupinami, které zprostředkovávají vzdělávací, zájmové a další aktivity a služby.

Gestor: MPSV, MŠMT, MZ, MK

MPSV: V rámci v dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“ byly podpořeny projekty mezigeneračního

centra TOTEM (Plzeň; „Setkání Evropské sítě Zeitbank 55+“ a „Podpora a zapojování seniorů v rámci ČR do aktivního společenského života“), a pak také řada projektů zabývajících se mezigeneračním dobrovolnictvím a setkáváním (například projekty organizací Adra, Gerontologický institut, Mezi námi, Hestia, Společně).

MK: Knihovny jsou ze své podstaty mezigeneračními komunitními centry; jejich nadstandardní kulturně výchovnou činnost podporuje MK v rámci dotačního řízení Knihovna 21. století; jinak tato činnost financována z provozních prostředků knihoven, bez vazby na NAP.

V pořádaných programech Národní ústav lidové kultury ve Strážnici nezapomíná ani na problematiku mezigeneračních vztahů, snaží se o výchovu dětí a mládeže, ale i ostatních vrstev obyvatelstva, k úctě ke stáří a rodině.

V Slezském zemském muzeu je každoročně v Národním památníku druhé světové války pořádán Den seniorů. Obvykle jej mimo jednotlivců z řad seniorů navštěvují hromadně také obyvatelé domovů pro seniory či klienti Rehabilitačního ústavu Hrabyně. V tento den je vstup pro všechny tyto návštěvníky symbolický – 10,- Kč.

Edukační programy Národního památníku II. světové války Slezského zemského muzea jsou nabízeny nejen školním kolektivům, ale také ostatním skupinám všech věkových kategorií. Hojně je využívají také senioři, kteří rovněž absolvují komentované prohlídky expozice památníku.

Areál čs. opevnění Hlučín - Darkovičky navštěvují každoročně také senioři. Ve všech areálech SZM mají senioři zvýhodněné vstupné.

Moravská galerie v Brně vytváří prostor pro pravidelné setkávání seniorů v rámci akcí, které jsou pro ně realizovány, např.:

- utvoření pravidelné komunity seniorů kolem cyklu Creativ 60+ (komentované prohlídky a dílny pro seniory, 1x měsíčně po celý rok)
- kurz dějin umění (1x 14 dní, pravidelní účastníci)
- KA3V (univerzita 3. věku)
- Předčítání (senioři čtou dětem v MG)
- Mezigenerační výměna mezi mladými lektory, hosty programu a seniory

Muzeum umění Olomouc podporuje Spolek přátel Muzea umění Olomouc, jehož většinou členskou základnu tvoří právě senioři. Pro tuto věkovou kategorii jsou pořádány ve spolupráci s lektorským oddělením komentované prohlídky, přednášky a tematické vycházky a zájezdy za uměním apod. V roce 2017 se realizovalo celkem 5 vycházek a zájezdů. Všechny tyto aktivity jsou seniory velmi oceňovány a hojně navštěvovány. Kromě seniorů se jich zúčastnily také další věkové kategorie zájemců, dochází tak k mezigenerační výměně zážitků a zkušeností.

Technické muzeum v Brně v rámci svých programů na mimobrněnských památkách i v hlavní budově podporuje mezigenerační dialogy. Na těchto platformách se zábavnou formou setkávají všechny věkové kategorie a vyměňují si informace či společně řeší edukační úkoly, při nichž senioři využívají své zkušenosti a mladí svou rychlost, pohotovost a znalost současných moderních vymožeností.

Památník národního písemnictví (PNP) podporuje Stacionář Řepy opakovaným představením loutkové hry Staré pověsti české v roce 2016, vstup zdarma, veřejné představení (PNP)

Muzeum J. A. Komenského umožňuje bádání a četbu přímo v prostředí knihovny, odborné konzultace pro seniory s odbornými muzejními pracovníky v rámci studia U3V v oblasti historie a etnografie, pořádá divadelní představení (účast prarodičů a vnoučat).

MZ: V rámci jednotlivých dotovaných aktivit v Programu vyrovnávání příležitostí a Programu grantové podpory může docházet k mezigeneračnímu setkávání osob se ZP a jejich rodinných příslušníků. Společně se tak jednotlivé generace setkávají na pobytových akcích, docházkových akcích, při cvičení, rehabilitačních aktivitách a přednáškách. Rovněž dobrovolníci působící v nemocnicích jsou všech věkových kategorií, a to včetně seniorů.

Opatření:

E1.3b) V návaznosti na doporučení Rady vlády pro seniory a stárnutí populace a za pomoci participujících subjektů připravit metodiku pro práci městských a obecních knihoven zaměřenou na posilování sociálních vazeb a snášlivost v místní komunitě a na rozvíjení mezigeneračního dialogu dětí, mládeže a seniorů. Doplnit vzdělávání knihovníků o příslušnou oblast.

Gestor: Národní knihovna ČR, krajské knihovny

MK: Byla vydána metodika mapující tyto aktivity v knihovnách „Knihovna přátelská k seniorům“; vydala Národní knihovna ČR s podporou Ministerstva kultury ČR, autorsky ji připravila Sekce 60+ SKIP, která sdružuje knihovníky hlouběji se zabývající problematikou služeb knihoven seniorům.

Vzdělávání knihovníků: SKIP a NK ČR každoročně organizuje seminář pro knihovníky k této problematice. Cílem seminářů bylo seznámit odbornou knihovnickou veřejnost se specifiky práce a komunikace se seniory se zaměřením na knihovnické prostředí a nastítnit možnosti nabídky služeb pro seniory, kteří jsou tradiční a početnou uživatelskou skupinou knihoven.

Strategický cíl E2: Podpořit zapojení seniorů do dobrovolnické činnosti a překonání mýtu, že senioři mohou být pouze „příjemci“ dobrovolných aktivit

Specifický cíl E2.1: Rozvoj dobrovolnictví na základě schválení nového zákona o dobrovolnictví a podpory dobrovolných činností

Opatření:

E2.1a) V nové legislativní úpravě o dobrovolnické službě jasně definovat a uzákonit benefity pro dobrovolnickou činnost.

Gestor: MV

MV: Nová legislativní úprava dobrovolnictví se neuskutečnila, vláda úkol zrušila. Ve stávající úpravě jsou benefity uzákoněny (daňové úlevy, zdravotní pojištění, v roce 2017 přispělo MV na výkon dobrovolnické služby ze svého dotačního programu).

Opatření:

E2.1b) Zakotvit v zákoně o dobrovolnické službě podmínky k získávání certifikátů ověřených pracovních zkušeností získaných v průběhu dobrovolnických činností – s cílem formalizovat dobrovolnické aktivity jako jednu z forem celoživotního učení.

Gestor: MV

MV: V zákonu je možnost získání certifikátu pro dobrovolníky uvedena, formulář je součástí přílohy k zákonu.

Opatření:

E2.1c) Podporovat zapojení seniorů do projektů podporujících dobrovolnické aktivity ve veřejných službách a institucích, jako například ve školství (pěší doprovod dětí do škol, hlídání přechodů před

školy, doučování, smysluplné využití volného času dětí), v knihovnách, v nemocnicích nebo v sociálních a zdravotních službách (domovy pro seniory, aj.).

Gestor: MPSV, MZ, MŠMT, MK (SKIP ČR)

MPSV: Jak již bylo zmíněno v bodě E – E1 – 3 a), dobrovolnické aktivity tohoto typu byly v roce 2017 podpořeny v rámci v dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. V tomto smyslu bylo podpořeno hned 5 projektů, týkajících se spolupráce seniorů s rodinami a dětmi, spolupráci v rámci škol, nemocnic, apod. Jednalo se o „Senioři komunitě. Rozvoj mezigeneračního dobrovolnictví“ (Gerontologický institut, o.p.s.), „Dobrovolnická centra ADRA aktivizují seniory prostřednictvím dobrovolníků“ (ADRA, o.p.s.), „3G - tři generace: seniorský dobrovolnický program pro potřebné rodiny a děti“ (Hestia - centrum pro dobrovolnictví, z. ú.), „Podpora a zapojování seniorů v rámci ČR do aktivního společenského života“ (Mezigenerační a dobrovolnické centrum TOTEM, z.s.), „Mezi námi Mezigeneračně“ (Mezi námi, o.p.s.), „Senioři a děti společně...nejen ve školách“ (Společně, o.p.s.).

MK: Široce rozšířenou aktivitou v knihovnách jsou různé formy dobrovolnictví seniorů a jejich spolupráce s knihovnami – pomoc při provozu knihoven, lektorská činnost apod.

V rámci dobrovolnického programu Národního muzea aktivně působí i senioři. V roce 2017 jich bylo celkem 19. Senioři tak činí celkem 16 % z celkového počtu dobrovolníků v Národním muzeu.

V roce 2017 začala Moravská galerie v Brně realizovat program Předčítání (čtení z knih umístěných v dětské Herně v Pražákově paláci). Čtou senioři – dobrovolníci dětem i celým kolektivům z mateřských školek.

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci n. N. aktivně spolupracuje se Spolkem přátel muzea, jehož členy jsou i senioři, kteří se zapojují jako dobrovolníci do organizace řady akcí pro veřejnost (muzejní noc, tvůrčí dílny, ...). Muzeum jim, stejně jako svým bývalým zaměstnancům – seniorům, nabízí zdarma nebo za zvýhodněných podmínek účast na přednáškách a poznávacích akcích pro muzejní pracovníky. V roce 2017 to byly 2 akce - prohlídka nově zrekonstruovaného objektu na Kristiánově (viz výše) nebo dvoudenní poznávací cesta zaměřená na sklárny a barokní památky na Vysočině.

Valašské muzeum v přírodě vede dobrovolnický program, který se soustřeďuje především na seniory, přičemž základnu tvoří Valašský muzejní a národopisný spolek. Senioři jsou zapojováni do různých druhů aktivit od zemědělských prací přes péči o sbírky (konzervaci), práci v archivu a fotoarchivu, organizační výpomoc až po prezentační aktivity v rámci programů Valašského roku. V roce 2017 odpracovali dohromady přes 600 dobrovolnických hodin.

Technické muzeum v Brně umožňuje seniorům v rámci svých programů zapojit se do jednotlivých aktivit.

Památník Lidice nabízí a pořádá pro organizované skupiny ve vzdělávací učečně vybavené počítači naučný program s názvem Příběh obce Lidice. Účastníci se zde seznámí s digitalizovanými materiály historické sbírky a naučí se využívat dobové materiály k interpretaci historického období. S využitím digitálních technologií v paměťové instituci účastníci programu zvyšují jak svou počítačovou gramotnost, tak si populárně naučným způsobem utvářejí hlubší vztah a postoj k danému tématu.

Významným projektem je pak Silver A – setkání tří generací. Jedná se o konferenci pořádanou vždy kolem 9. 1. u příležitosti připomenutí výsadku Silver A a zprovoznění vysílačky Libuše. Zváni jsou přímí pamětníci, jejich potomci i jejich pokračovatelé v oboru, dále žáci ze středních škol. Hlavním cílem je zajistit předání přímých vzpomínek pamětníků dalším generacím. Ročně se akce zúčastní kolem 120 osob. Součástí programu je pietní akt na popravě v Pardubicích, přednáška a doprovodný kulturní program.

Pro daný účel vydal generální ředitel Národního muzea Směrnici č. 1/2015 (schválená 23. 1. 2015) a byla vytvořena sada prováděcí úřední dokumentace, aby dobrovolnická činnost v Národním muzeu probíhala v legislativně správném prostředí.

Celý dobrovolnický systém pokrýval všechny odborné složky NM a ředitelství NM a podíl seniorů ve věkovém rozvrstvení studenti - lidé středního věku - senioři dosahoval k 20 % z celkového počtu dobrovolníků. Senioři prováděli činnosti související se správou sbírek a prací s veřejností.

MŠMT: MŠMT aktivity tohoto typu v přímé práci s mládeží v nastavení svých dotačních programů nepodporuje a ani nemůže podporovat. Tyto aktivity mohou být podpořeny v rámci Operačního programu zaměstnanost v gesci MPSV.

MZ: V rámci dotačního titulu Program vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením jsou každoročně podporovány organizace zajišťující dobrovolnické aktivity ve zdravotnických zařízeních na území ČR. Častými a aktivními dobrovolníky v nemocnicích jsou i senioři, a to nejen ve velkých pražských nemocnicích (v Nemocnici Motol, Thomayerově nemocnici, VFN, atd.), ale i například v Nemocnici Liberec, Rakovník, Čáslav, Kutná Hora, FN u sv. Anny v Brně atd.

Opatření:

E2.1d) Podpořit zapojení seniorů do sousedské i širší komunity a podpořit vzájemnou výpomoc mezi seniory (např. využívání tzv. časové banky).

Gestor: MPSV

MPSV: Toto opatření bylo plněno v rámci dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. Uvést lze například podpořený projekt „Senioři komunitě. Rozvoj mezigeneračního dobrovolnictví“ (Gerontologický institut, o.p.s.) nebo „Podpora a zapojování seniorů v rámci ČR do aktivního společenského života“ (Mezigenerační a dobrovolnické centrum TOTEM, z.s.).

Oblast F – Kvalitní prostředí pro život seniorů

Strategický cíl F1: Zvyšovat aktivní zapojení seniorů do komunitního života, usilovat o snižování sociálních a územních rozdílů v přístupu k veřejným službám

Specifický cíl F1.1: Zapojit seniory do diskuze nad důležitými opatřeními týkajícími se života obyvatel na místní a krajské úrovni

Opatření

F1.1a) Podporovat prohlubování spolupráce krajských a místních samospráv se seniorskými a proseniorskými organizacemi ve prospěch života seniorů – vzájemná výměna informací, zdroj validních dat o potřebách seniorů na území kraje, dostupnost zdravotních a sociálních služeb, podpora aktivního života seniorů.

Gestor: MPSV

MPSV: Tento typ podpory je od roku 2017 plně přenechán na projektu financovaném z ESF „Implementace politiky stárnutí na regionální úroveň“, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006207. Hlavním cílem projektu je implementace politiky přípravy na stárnutí na úroveň samosprávy. Na jednotlivých krajích byli zřízeni krajsí koordinátoři politiky stárnutí. Tito pracovníci plní funkci

kontaktních poradenských míst pro cílovou skupinu starších osob a seniorů. Zároveň poskytují metodickou podporu při vytváření krajských plánů přípravy na stárnutí a starají se o administraci krajských platforem. Jedná se o neformální mezioborové uskupení odborníků se zastoupením jak regionálních institucí, tak zástupců neziskového sektoru a také zástupců cílové skupiny seniorů. Tyto platformy již byly založeny a v roce 2017 proběhly jejich první schůze. Jejich cílem je spolu s krajskými koordinátory, realizačním týmem projektu a zástupci věcného odboru MPSV připravit krajské akční plány v oblasti politiky přípravy na stárnutí. V rámci projektu dojde také k porovnání přístupů vybraných zemí k politice přípravy na stárnutí a k přenosu příkladů dobré praxe do konkrétních opatření národních a krajských politik.

MPSV toto opatření také plní coby gestor znění zákona o sociálních službách, ze kterého vyplývají povinnosti krajů a obcí spolupracovat s poskytovateli sociálních služeb a cílovými skupinami na svém území při tvorbě plánů na pokrytí potřeb občanů na svém území. Novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů doplňuje a zpřesňuje kompetence pověřených obecních úřadů tak, aby odborná pomoc a informace o možnostech sociální pomoci, včetně sociálních služeb byla osobám dostupná co nejlíže, v místě jejich skutečného pobytu; za tím účelem se vymezuje i spolupráce jednotlivých subjektů. Dále se posiluje preventivní složka výkonu sociální práce na území obcí s pověřeným obecním úřadem tak, aby sociální pracovníci vyhledávali potřebné osoby a prostřednictvím sociální práce přispěli k předcházení nebo zabránění zhoršení situace těchto osob.

V roce 2017 byla také novelizována vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. S účinností od 1. ledna 2018 tak tato vyhláška mimo jiné stanovuje podmínky pro zpracování a strukturu střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje (krajská síť soc. služeb je součástí střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje), dále stanovuje minimální obsah střednědobého plánu a způsob projednání návrhu plánu, a to zvláště ve vztahu k financování sociálních služeb, kde je střednědobý plán rozvoje sociálních služeb povinnou přílohou žádosti kraje o dotaci.

Stálými členy Komise pro sociální začleňování, která je stálým poradním a koordinačním orgánem ministryně práce a sociálních věcí v oblasti sociální politiky se zaměřením na boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení jsou zástupci, kromě zástupců ostatních rezortů, zástupců SMO, SMS, dalších významných NNO, Rady seniorů České republiky JUDr. Václav Roubal (místopředseda) a ing. Milan Taraba (statutární místopředseda). MPSV v roce 2017 v rámci projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ uskutečnilo celkem sedm workshopů k tématům sociálního bydlení, kterých se zúčastnilo více než 260 zájemců z řad odborníků (zástupci obcí, neziskových organizací a dalších klíčových aktérů zabývajících se sociálním bydlením). Všem zájemcům byly poskytnuty informace a podklady od předních českých i zahraničních odborníků k tématům jako jsou role bytových družstev v sociálním bydlení, energetická chudoba, i k inovativním tématům jako jsou sociální realitní agentury či zahraniční dobrá praxe v sociálním bydlení v Nizozemsku a Finsku. Získané informace a náměty budou zástupci obcí aplikovat na lokální úrovni prostřednictvím vlastních dílčích projektů podpory sociálního bydlení. V rámci workshopu k energetické chudobě jim byly poskytnuty i konkrétní nástroje ke snížení energetické chudoby, které mohou využít na úrovni obcí. Série workshopů bude pokračovat i v dalším roce.

Opatření:

F1.1b) Sbírat a oceňovat podněty pro nové koncepce práce se seniory a podporovat jejich přenos do praxe na místní a krajské úrovni.

Gestor: MPSV

MPSV: Podněty pro nové koncepce práce se seniory byly v průběhu roku 2017 sbírány na pravidelných zasedáních Rady vlády pro seniory a stárnutí populace. Dále byly tyto podněty získávány na Mezinárodní konferenci pořádané MPSV k Mezinárodnímu dni seniorů dne 25. září 2017 v Praze v Černínském paláci na téma „Stárnutí a veřejný prostor“. V rámci této konference proběhly dva velké panely s odbornými přednáškami a tři menší workshopy. Důležitou událostí pro sbírání podnětů byla v roce 2017 uspořádaná série kulatých stolů zvaných „Národní konvent ke stárnutí populace“ na různá témata vztahující se ke stárnutí populace. Jednalo se o osvětové akce, jejichž cílem bylo zároveň přinést nové poznatky pro koncepční činnost MPSV. Účast dosahovala pravidelně přibližně 70 osob. Webová stránka konventu: <https://www.mpsv.cz/cs/29896>. V neposlední řadě sbíralo MPSV podněty v průběhu celého roku 2017, tak jako každý rok, účastí na tematických konferencích, seminářích a workshopech, a to i v zahraničí. V roce 2017 to byla například účast delegace MPSV na ministerské konferenci v Lisabonu. Diskuse na této konferenci byla soustředěna na hodnocení Madridského mezinárodního akčního plánu pro problematiku stárnutí.

Z hlediska systému sociálních služeb může krajský nebo obecní úřad spolupracovat s poskytovateli sociálních služeb při tvorbě sítě a plánování sociálních služeb. Změny upravené v novele zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů se promítají především ve sjednocení nástrojů a postupů. Zejména se jedná o způsoby financování a jednotící a transparentní způsoby zařazování poskytovatelů sociálních služeb do sítě sociálních služeb.

V roce 2017 probíhala realizace novelizace zákona o sociálních službách, novela byla předložena vládě ČR, která ji schválila svým usnesením ze dne 29. března 2017 č. 225.

MPSV v roce 2017 v rámci projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ uskutečnilo celkem sedm workshopů k tématům sociálního bydlení, kterých se zúčastnilo více než 260 zájemců z řad odborníků (zástupci obcí, neziskových organizací a dalších klíčových aktérů zabývajících se sociálním bydlením). Všem zájemcům byly poskytnuty informace a podklady od předních českých i zahraničních odborníků k tématům jako jsou role bytových družstev v sociálním bydlení, energetická chudoba, i k inovativním tématům jako jsou sociální realitní agentury či zahraniční dobrá praxe v sociálním bydlení v Nizozemsku a Finsku. Získané informace a náměty budou zástupci obcí aplikovat na lokální úrovni prostřednictvím vlastních dílčích projektů podpory sociálního bydlení. V rámci workshopu k energetické chudobě jim byly poskytnuty i konkrétní nástroje ke snížení energetické chudoby, které mohou využít na úrovni obcí. Série workshopů bude pokračovat i v dalším roce (viz též plnění opatření F1.1a)). Po celý rok 2017 se uskutečňovala aktivní spolupráce s pěti zahraničními organizacemi – Jutphaas Wonen (Nizozemsko), Y-Säätiö (Finsko), Motherwell and Wishaw Citizens Advice Bureau (Skotsko), Housing Europe (Belgie) a Verein Wohnen (Rakousko). Probíhala s nimi pravidelná komunikace ohledně organizace a přípravy programu zahraničních studijních cest. Poznatky z cest byly zpracovávány do uceleného výstupu, který byl prezentován v srpnu 2017. V březnu 2017 byli zástupci projektu pozváni do Bruselu na konferenci pořádanou partnerskou organizací Housing Europe. Tématem konference byla energetická chudoba a sociální a dostupné bydlení. První den byl věnován mezinárodnímu panelu Getting our homes future ready: Essential skills and innovative solutions needed for a fair energy transition, která

se věnovala tématu energetické chudoby a snižování energetické náročnosti zejména v sociálním bydlení. Proběhla i mezinárodní pracovní skupina Housing Europe, která se věnovala finančním a sociálním aspektům sociálního bydlení a novým evropským projektům, které jsou v současnosti v oblasti sociálního bydlení realizovány. Navazovalo zasedání Housing Europe Observatory, které vyhodnocovalo činnost Housing Europe, úspěšnost předešlých projektů, provedlo výhled do budoucna a představilo zprávu o stavu v sociálním bydlení. Tato konference přinesla MPSV kvalitní přehled o nových projektech a nových trendech v oblasti sociálního bydlení v Evropě. Na základě těchto skutečností byl projekt Podpora sociálního bydlení přizván k účasti v soutěži organizace FEANTSA, Ending Homelessness Awards 2017, kam byl přihlášen na konci června 2017. Dále byl navázán kontakt s organizátory iniciativy Housing First Hub, která si dává za cíl sdílet informace v oblasti sociálního bydlení, s důrazem především na Housing First, v rámci evropských projektů a institucí. V současnosti probíhá jednání o tom, jak by spolupráce s MPSV měla vypadat, a jak bychom se mohli zapojit. V listopadu 2017 se konalo zasedání ad hoc pracovní skupiny Housing Europe subjektů ze střední a východní Evropy, které se věnovalo sociálnímu bydlení a jeho podobám v tomto regionu.

MK: Moravské zemské muzeum metodicky podporuje práci se seniory v paměťových institucích, účast na konferencích, publikační činnost. V Slezském zemském muzeu se edukátoři účastní také seminářů s tematikou práce se seniory, někteří z nich rovněž navštěvují domovy důchodců a kluby důchodců, kde představují seniorům edukační programy. Muzeum J. A. Komenského zpracovává videodokumentace života seniorů (výpověď o jejich dětství až po současnost, rukodělné práce, hospodářství, řemesla) a videodokumentace pamětníků ze sběrné oblasti muzea v rámci záznamů orální historie, uchovávání nehmotného kulturního dědictví.

Specifický cíl F1.2: Usilovat o snižování sociálních a územních rozdílů v přístupu k veřejným službám

Opatření:

F1.2a) Podporovat dostupnost kulturních událostí, památek a dalších kulturních a duchovních hodnot starším osobám ohrožených izolací a sociálním vyloučením a motivovat vlastní příspěvkové organizace k poskytování slev ze vstupného.

Gestor: MK

MK: Ministerstvo kultury k poskytování slev ze vstupného své příspěvkové organizace motivuje. Přehledy těchto slev jsou zveřejňovány na webových stránkách ministerstva a jsou 2x ročně aktualizovány v souladu s Plánem hlavních úkolů na daný kalendářní rok, a to následovně: vždy v dubnu je aktualizován přehled slev ze vstupného - kina, muzea, galerie, hrady a zámky a vždy v září je aktualizován přehled slev ze vstupného – knihovny, divadla a koncerty (<https://www.mkcr.cz/slevy-pro-seniory-178.html>).

Většina knihoven nabízí slevy registračních poplatků a dalších služeb pro seniory. Zcela závisí na rozhodnutí provozovatele knihovny, resp. samosprávy.

V Národním ústavu lidové kultury ve Strážnici je podpora dostupnosti kulturních akcí i památek naplňována sníženým vstupným pro seniory a bezbariérovým přístupem do festivalového areálu i Muzea vesnice jihovýchodní Moravy. Při Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici mají senioři ve věku nad 70 let vstup zcela zdarma.

Památník Terežín poskytuje seniorské vstupné (stejně jako studenti) – namísto 220 Kč platí 170 Kč;

Po předložení senior pasu se cena seniorského vstupné snižuje o dalších 10 %;

1.10. Mezinárodní den seniorů se seniorské vstupné snižuje o 40 %;

Bývalí vězni mají vstup zdarma.

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu zařazuje seniory do celé struktury své nabídky v oblasti neprofesionálního umění. Dále je pořadatelem Národní přehlídky seniorského divadla (poslední 12. ročník se uskutečnil v listopadu 2016 v České Třebové). NP je koncipována jako o bienále, další ročník se uskuteční v roce 2018. Přehlídka umožňuje setkání seniorských divadelníků, kteří jsou většinou částí mezigeneračních divadelních souborů.

Do Technického muzea v Brně Senioři mají zlevněné vstupné na polovinu, a to i do všech jeho mimobrněnských památek.

Státní příspěvková organizace Národní památkový ústav v letech 2013 až 2017 poskytovala seniorům slevy na vstupném do objektů, které jsou kulturními památkami, které spravuje. Ve snižování sociálních a územních rozdílů v přístupu k veřejným službám prostřednictvím slev na vstupném bude NPÚ pokračovat i v následujících letech.

Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi nabízí snížené vstupné ve výši 40 Kč do stálé expozice i na výstavy zároveň, běžné plné vstupné je 80 Kč.

V roce 2017 navštívilo muzeum za snížené vstupné 4983 návštěvníků.

V roce 2017 byl vstup pro seniory na některé akce zdarma: 14. prosince 2017 ve spolupráci se spolkem Hurá na výlet! bohatý program spojený s ochutnávkou vánočního cukroví. Vedle vánočního koncertu Kabátova kvarteta čekala návštěvníky komentovaná prohlídka muzejní expozice nebo pěvecké vystoupení dětí z chrudimských škol a školek. Vstupné pro seniory nad šedesát let bylo zdarma, každý, kdo přinesl vlastní cukroví k ochutnání, dostal navíc jako dárek rodinnou vstupenku.

Se spolkem Hurá na výlet! muzeum dlouhodobě spolupracuje, v roce 2017 navštívilo muzeum zdarma v rámci této spolupráce 40 osob včetně komentované prohlídky.

Kino Ponrepo Národního filmového archivu poskytuje slevy ze vstupného studentům, seniorům a osobám se zdravotním postižením.

Národní muzeum poskytuje seniorům (osobám nad 60 let věku) slevu na vstupném do svých objektů. Zároveň Národní muzeum věnuje velkou pozornost bezbariérovému zpřístupňování objektů a expozic, což je jeden z předpokladů pro dostupnost muzea pro starší osoby.

Ve všech areálech Slezského zemského muzea mají senioři zvýhodněné vstupné.

Moravská galerie v Brně poskytuje seniorům 50 % slevu na vstupné do všech výstav. Do stálých expozic je vstupné pro všechny zdarma.

Také poskytuje slevy na vstupném pro seniory na vybrané doprovodné akce.

Seniorští návštěvníci Muzea umění Olomouc mají 50 % slevu na vstupném, členové Spolku přátel MUO využívají vstup zdarma. MUO akceptuje i Senior pasy.

Národní technické muzeum (NTM) poskytuje snížené vstupné pro seniory v hlavní budově Národního technického muzea, v Centru stavitelského dědictví Plasy NTM, Železničním depozitáři NTM na základě platného ceníku

Technické muzeum v Brně nabízí seniorům stabilně v hlavní budově i na jednotlivých památkách zlevněné vstupné.

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci n. N. nabízí zvýhodněné vstupné do expozic muzea jak pro seniory samotné, tak pro rodiny s dětmi.

Památník Lidice poskytuje 50 % slevu ze vstupného pro seniory starší 65 let.

Památník Terezín (PT) nabízí snížené seniorské vstupné 170 Kč (po celý rok), po předložení seniorpasu (www.seniorpasy.cz) 153 Kč a snížené vstupné v den Mezinárodního dne seniorů 1. října 102 Kč.

Valašské muzeum v přírodě poskytuje seniorům slevu ze vstupného. Členům Valašského muzejního a národopisného spolku, jehož členskou základnu tvoří převážně senioři, stanovuje cenu celoroční vstupenky do všech areálů a na všechny položky programové nabídky (přes 50 programů) v ceně 200 Kč.

V Památníku národního písemnictví mají senioři zlevněné vstupné do letohrádku Hvězda na 45 Kč. Muzeum lidových kultur v Chrudimi poskytuje zvýhodněné vstupné do muzea pro seniory (40 Kč), pro držitele Seniorpasu už od 55 let. 1x za rok odpoledne pro seniory s programem – vstup zdarma. 1. 10. Mezinárodní den seniorů vstup zdarma. Spolupráce se spolkem Hurá na výlet! (výlety seniorů). Muzeum J. A. Komenského nabízí zvýhodněné vstupné pro seniory do expozic muzea, na výstavy a všechny kulturní akce.

Zdarma pro osoby s průkazem ZTP a ZTP/P.

Husitské muzeum v Táboře poskytuje slevy ze vstupného pro seniory nad 65 let ve všech expozicích Husitského muzea a při všech akcích. Do expozice Husité a do nově vznikající expozice Život na Blatech a Kozácku v Soběslavi je bezbariérový přístup. Pořádání přednášek na různá témata – zdarma.

Muzeum realizuje projekt Muzeum na kolečkách (podpořen grantem jihočeského kraje Jižní Čechy husitské) a nabízí zdarma edukační program na téma Jan Hus 1415 - 2015. Program je určený pro všechny, kteří nemohou z různých důvodů navštívit muzeum osobně (domovy pro seniory, sociální zařízení). Projekt pokračoval i v roce 2017 a v dalších letech na něj navazuje další nabídka témat pro zařízení pečující o volnočasové aktivity seniorů

Edukační programy v Slezském zemském muzeu jsou nabízeny nejen školním kolektivům, ale také ostatním skupinám všech věkových kategorií. Hojně je využívají také senioři, kteří rovněž absolvují komentované prohlídky expozice památníku. Ve všech areálech SZM mají senioři zvýhodněné vstupné.

Podpora dostupnosti kulturních akcí i památek v Národním ústavu lidové kultury je naplňována sníženým vstupným pro seniory a bezbariérovým přístupem do festivalového areálu i Muzea vesnice jihovýchodní Moravy. Při Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici mají senioři ve věku nad 70 let vstup zcela zdarma.

Opatření:

F1.2b) Prostřednictvím výběrových dotačních řízení podporovat kulturní aktivity, které nabízejí hodnotné využití volného času seniorů, jsou zdrojem jejich seberealizace a sociálních kontaktů, přispívají k prevenci sociálního vyloučení a izolace seniorů a jsou příležitostí pro posílení mezigeneračních kontaktů a sounáležitosti.

Gestor: MK

MK: V programu na podporu kulturních aktivit zdravotně postižených občanů a seniorů v roce 2017 byla poskytnuta státní dotace v celkové výši 6 558 000 Kč na podporu realizace 93 projektů, z toho 29 cílených výhradně na seniory, přičemž většina ostatních projektů zacílených na osoby se zdravotním postižením postihuje také seniorskou populaci.

V oblasti neprofesionálního umění v programu na podporu neprofesionálních uměleckých aktivit byly podpořeny tyto projekty:

Český Videosalon 2017. Podporují se soutěže, metodická a vzdělávací činnost pro obor neprofesionální filmové tvorby, např. Cena Praha fotografická – 21. ročník, Dospělí dětem.

V rámci dotačního programu na podporu regionálních kulturních tradic byl částkou 120 000 Kč podpořen projekt Masarykovy univerzity: Inspirojící odkaz díla Václava Radimského v tvorbě posluchačů Univerzity třetího věku.

Projekty knihoven se zaměřením na seniory lze podpořit v rámci dotačního řízení MK Knihovna 21. století.

Specifický cíl F1.3: Vytvořit podmínky pro trvalý rozvoj komunitních center, senior co-housingu a Systému integrovaných podpůrných služeb (SIPS)

Opatření:

F1.3a) Připravit výzvu na podporu rozvoje víceoborových komunitních programů (tzv. ageing in place) a Systému integrovaných podpůrných služeb (SIPS).

Gestor: MPSV

MPSV: Rozvoj systému integrovaných podpůrných služeb byl v roce 2016 v rámci specifického projektu Diakonie ČCE podpořen finančními prostředky z dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“.

Opatření:

F1.3b) Otevřít diskusi o podpoře a rozvoji komunitních center a senior cohousingu, které jsou příležitostí pro udržení a rozvoj schopností starších lidí či prostoru pro svépomoc a spontánní mezigenerační solidaritu

Gestor: MMR, MPSV

MMR: Komunitní centra - Akční plán Strategie regionálního rozvoje (dále jen AP SRR) – 3.1.1 Zvyšování kvality a vybavenosti optimálně dimenzované sítě škol, zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb s ohledem na demografické potřeby a aktuální i budoucí potřeby. „Aktivita je naplňována projekty zaměřenými na kvalitu a vybavenost škol, sociálních a zdravotnických zařízení. V rámci sociálních služeb budou projekty směřovat z velké části do procesu deinstitucionalizace pobytových sociálních služeb.“ Aktivita akčního plánu SRR bude podrobněji vyhodnocena v rámci monitorovací zprávy, jejíž zpracování se předpokládá do 31. ledna 2019.

MPSV: Diskuse o možnostech seniorského bydlení byla v roce 2017 otevřena v rámci série kulatých stolů zvaných „Národní konvent ke stárnutí populace“. Jednalo se o osvětové akce, jejichž cílem bylo zároveň přinést nové poznatky pro koncepční činnost MPSV. Účast dosahovala pravidelně přibližně 70 osob. Webová stránka konventu včetně zápisů: <https://www.mpsv.cz/cs/29896>.

Strategický cíl F2: Vytvářet prostředí s odpovídající infrastrukturou, vhodnou nabídkou různých forem bydlení a dostatečné občanské vybavenosti, vytvářet podmínky pro bezpečný život seniorů

Specifický cíl F2.1: Přispět ke zvýšení bezbariérovosti a dostupnosti veřejné dopravy jakožto zásadní podmínky pro aktivní stárnutí a zapojení seniorů do společnosti

Opatření:

F2.1a) V rámci Samostatného oddělení BESIP ministerstva dopravy trvale věnovat pozornost problematice seniorů v dopravě z hlediska aktivního i pasivního účastníka dopravy.

Gestor: MD

MD: Oddělení BESIP preferuje typ akcí, na nichž dochází k osobnímu kontaktu krajských koordinátorů BESIP se seniorskou populací; na těchto akcích (besedy, semináře, outdoorové akce atd.) mohou senioři s odborníky z MD diskutovat, klást jim praktické dotazy ze svého běžného života (dopravní situace v okolí jejich bydliště atd.). Níže je uveden seznam všech akcí za rok 2017, které BESIP v rámci všech krajů ČR pro seniory realizoval (podle krajů ČR).

STŘEDOČESKÝ KRAJ

- Besedy pro seniory – Čáslav, Kutná Hora (Univerzita 3. věku), Hořovice, Mratín, Káraný

ZLÍNSKÝ KRAJ

- Besedy pro seniory – Rožnov p. Radhoštěm, Valašské Meziříčí, Zlín, Bukovina, Luhačovice, Zubří – bezpečné chování v dopravě, novinky v zákonech atd.

PLZEŇSKÝ KRAJ

- Seniorská akademie – besedy na téma chodec, cyklista, řidič (Plzeň, Stod, Karlovy Vary, Domažlice) – celkem 9 akcí
- Azimut handicap rallye – celostátní automobilová soutěž – Soběšice

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

- Senioři v dopravě – besedy – klub seniorů Slatina, Hustopeče, Boskovice, Blansko
- Akce pro seniory „Jsme vidět“ – Blansko

KARLOVARSKÝ KRAJ

- Den pro seniory, Mar. Lázně
- Dopravní soutěž mladých cyklistů pro základní školy speciální
- Senior v dopravě, Sokolov
- Den bez aut v rámci Evropského týdne mobility
- Den prevence pro znevýhodněné skupiny, Aš
- Senior v dopravě M. Lázně, K. Vary

LIBERECKÝ KRAJ

- Senioři v dopravě – 2 semináře pro seniory z domova seniorů, Česká Lípa

KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ

- Beseda se seniory – viditelnost, Úpice
- Gerontologický kongres – senior v dopravě, Hradec Králové
- Beseda pro sluchově postižené – dopravní nehoda, Hradec Králové
- Akademie seniorů – senior v dopravě, viditelnost, Hradec Králové

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

- Besedy a přednášky pro seniory – Příbor, Hlučín, Bobrovníky, Vráblovce, Český Těšín, Ostrava, Rychvald, Darkovičky

PARDUBICKÝ KRAJ

- Přednášky pro seniory – 10 akcí pro domovy důchodců, pečovatelské služby, Svaz invalidů

PRAHA

- Přednášky pro seniory – Praha 11

KRAJ VYSOČINA

- Série přednášek "Senior v dopravě", zaměřeno na roli chodce, jízdu v MHD, i roli spolecestujícího (Havlíčkův Brod, Světlá n. Sázavou, Humpolec, Ledec n. Sázavou, Přebyslav, Jihlava, Třebíč)
- Akce Závod seniorů (Jihlava), Letní tábor pro seniory (Zubří), Vánoční besídka pro seniory (Havlíčkův Brod)

OLOMOUCKÝ KRAJ

- Přednášky pro seniory s tematikou jejich bezpečného pohybu v silničním provozu (chodec, cyklista, viditelnost, novinky v silničním zákoně) – Šumperk, Babice, Zlaté Hory, Suchdol, Bohuslávky, Hrabství, Velká Bystřice

JIHOČESKÝ KRAJ

- Besedy pro seniory (České Budějovice, Třeboň, Jindřichův Hradec, Prachatice, Lomy u Kunžáku)

ÚSTECKÝ KRAJ

- Besedy se seniory – 12 akcí (Ústí n. Labem, Roudnice, Duchcov, Teplice, Libochovice, Litoměřice, Louny)

MF: Spolupráce na realizaci těchto opatření má průběžný charakter. Respektování a uplatňování technických a provozních požadavků na obecně řečeno „bezbariérovost veřejné dopravy“ je součástí pracovní praxe Ministerstva financí při výkonu koncepční a metodické činnosti z pohledu financování veřejných záležitostí a při posuzování efektivnosti, účelnosti a hospodárnosti vynakládání veřejných prostředků.

MZ: MZ administruje dotační podprogram Mobilita pro všechny (v rámci Programu grantové podpory a Programu vyrovnávání příležitostí). Předmětem tohoto dotačního podprogramu je zajištění bezbariérovosti, tj. zpřístupnění zdravotnických zařízení, která leží na bezbariérových trasách v obcích a městech. Jedná se o finanční podporu vybudování nájezdových ramp, zdvihacích plošin, výtahů, samo otevíracích dveří atd. pro imobilní osoby či osoby se zdravotním postižením, tedy velmi často i pro seniory. Nejedná se však o bezbariérovost a dostupnost veřejné dopravy.

Opatření:

F2.1b) Ve všech strategických dokumentech rozvoje veřejné dopravy explicitně zdůrazňovat potřeby seniorů, a to s pohledem na zajištění finanční, místní, časové dostupnosti a s ohledem na rozdílné potřeby vznikající v seniorském věku.

Gestor: MD

MD: Ministerstvo dopravy postupovalo v roce 2017 ve své koncepční a normotvorné činnosti v souladu s Národním akčním plánem. Jako příklad lze uvést materiál „Plán dopravní obsluhy území vlaky celostátní dopravy – zásady objednávky dálkové dopravy pro období 2017 – 2021“, ve kterém jsou uplatňovány principy rovného zacházení, tj. dostupnost veřejné dopravy cestujících bez ohledu na věk, pohlaví, sociální status nebo etnickou a náboženskou příslušnost, avšak se zohledněním specifických potřeb seniorů, rodičů s dětmi, žáků a studentů a osob se sníženou schopností pohybu a orientace. V konkrétní rovině je kvalita poskytovaných služeb rozpracována v části 3.3. Součástí plánu dopravní obsluhy je v části 3.3 také tabulka s přehledem požadavků objednatele dálkové dopravy na kvalitu vozidel včetně nízkopodlažnosti, vnitřní bezbariérovosti a informačních systémů.

Opatření:

F2.1c) Zvýšit povědomí seniorů o alternativních způsobech dopravy, které jsou bezpečnější než využívání automobilu do vysokého věku a které zároveň vedou ke zvýšení jejich mobility

Gestor: MD

MD: České dráhy, a.s. a další železniční dopravci, regionální autobusoví dopravci i městské dopravní podniky nabízejí zvláštní tarify zaměřené na seniory a příslušným způsobem je propagují.

Ministerstvo dopravy připravuje včetně příslušné propagace zavedení plošné slevy jízdného pro seniory v železniční i autobusové dopravě.

MPSV: Součástí Mezinárodní konference pořádané MPSV k Mezinárodnímu dni seniorů dne 25. září 2017 v Praze, s názvem „Stárnutí a veřejný prostor“, byl také workshop na téma doprava. Odborníci Marek Bělor (Auto*mat, z. s.), Blanka Klimešová (Pražské matky, o. s.), Ing. arch. Jan Tomandl (Pražská organizace vozíčkářů, z. s.) a PhDr. Helena Volechová (Taxík Maxík) zde diskutovali možnosti dopravy seniorů v Praze, potažmo ve velkých městech, jak tuto dopravu usnadnit, zpřehlednit, jakou dopravu k pohybu po městě zvolit, apod.

Specifický cíl F2.2: Zdůraznit populační stárnutí v bytové politice s ohledem na měnící se potřeby seniorů a jejich heterogenitu a podpořit rozvoj nových typologických forem bydlení pro seniory reagujících na aktuální společenskou potřebu

Opatření:

F2.2a) Vytvořit nový investiční nástroj na podporu výstavby domů pro bydlení seniorů – komunitní bydlení seniorů.

Gestor: MMR

MMR: MMR v roce 2017 realizovalo programy Bytové domy bez bariér a Podporované byty, v rámci nichž poskytlo investiční podporu na výstavbu 233 pečovatelských bytů a 129 bytů v komunitních domech seniorů, za celkovou částku cca 200 mil. Kč. Dále poskytlo podporu na realizaci nově vytvořeného bezbariérového přístupu k 1 232 bytům ve staré zástavbě za celkovou částku 56 mil. Kč, z toho bylo nově instalovaných výtahů v 97 bytových domech a zřízení bezbariérového přístupu k výtahu ve 30 bytových domech.

Opatření:

F2.2b) Ověřit možnost bezbariérových úprav bytů v panelových domech (bezbariérové úpravy a přístupy, bytová jádra a podobně).

Gestor: MMR

MMR: Koncepce bydlení ČR do roku 2020 (revidovaná) formulovala dva úkoly týkající se metodiky universálního designu (T: 31. 12. 2017) a možné státní podpory při úpravě bytů na základě uvedeného principu (30. 6. 2018). Na základě těchto úkolů bylo prostřednictvím TA ČR zadáno zhotovení studie "Implementace principu univerzálního designu v investiční podpoře bydlení".

Opatření:

F2.2c) Provádět metodickou činnost v oblasti bezbariérového užívání staveb s ohledem také na stárnutí populace a seniory.

Gestor: MMR

MMR: Zajišťování vzdělávání stavebních úředníků v oblasti požadavků na bezbariérové užívání staveb - ZOZ (14. 2. 2017, 4. 4. 2017, 27. 6. 2017 a 10. 10. 2017). Pracovní pomůcky na portále MMR v sekci Informace z oblasti bezbariérového užívání staveb (8 x souborů). Odpovědi a stanoviska k aplikaci požadavků na bezbariérové užívání staveb (průběžně). Nově je doplněna do dotazníkového šetření pro obecné stavební úřady otázka týkající se dodržování bezbariérové vyhlášky č. 398/2009 Sb.

Opatření:

F2.2d) Podporovat aktivity vedoucí ke zvýšení dostupnosti bydlení seniorů včetně návrhů změn legislativních úprav.

Gestor: MPSV

MPSV: MPSV ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) a ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu vypracovalo návrh zákona o sociálním bydlení a příspěvku na bydlení, a dále návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení. Návrh zákona byl diskutován s klíčovými partnery z oblasti státní správy (spolugestoři, Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra), Asociací krajů, Svazem měst a obcí ČR, Sdružením místních samospráv, nestátními neziskovými organizacemi a dalšími aktéry. Oba návrhy zákonů prošly meziresortním připomínkovým řízením a řadou vypořádacích jednání, včetně jednání na úrovni koaličních stran.

Vládní návrh zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení byl 8. 3. 2017 schválen vládou ČR usnesením č. 163 a 21. 3. 2017 předložen do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (dále jen „PS PČR“) jako tisk 1065. Vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení byl 21. 3. 2017 předložen do PS PČR jako tisk 1066. Projednávání těchto sněmovních tisků bylo ukončeno v rámci 1. čtení s koncem volebního období.

V návrhu Plánu legislativních prací vlády na rok 2018 je úkol pro MMR zpracovat věcný záměr zákona o sociálním bydlení.

Specifický cíl F2.3: Vytvářet podmínky, které umožní seniorům odpovídající bydlení v jim známém a přirozeném prostředí

Opatření:

F2.3a) Podporovat realizaci projektu domů KLAS pro venkovské seniory, ve kterých senioři prožívají své stáří kvalitně v jim známém a blízkém venkovském prostředí.

Gestor: MZe

MZe: Financováním realizace projektu Venkovská centra integrace (2,9 mil. Kč).

Specifický cíl F2.4: Zvýšit zapojení seniorů do systému ochrany obyvatelstva cestou posílení jejich schopnosti sebeochrany

Opatření:

F2.4a) Organizovat semináře, besedy a další aktivity zaměřené na problematiku ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí přizpůsobené obsahem na specifika a potřeby seniorů. Rozšířit aktivity zacílené na danou skupinu ve formě osvětových/informativních vstupů v místních médiích (lokální televizní a rozhlasové stanice, periodika obecních úřadů, městských částí statutárních měst), na webových stránkách, vydávat neperiodické tiskoviny s preventivně výchovným obsahem

Gestor: MV

MV: "Policie ČR aktivně realizuje přednáškovou činnost, přičemž se v rámci těchto přednáškových aktivit věnuje celému spektru témat, která jsou významná pro skupinu seniorů. Jde zejména o témata spojená se zabezpečením majetku, poškozováním práv spotřebitelů, nekalé obchodní praktiky apod. Během roku 2017 bylo realizováno cca 700 přednášek pro seniory. Jedním z hlavních úkolů preventivně výchovné činnosti HZS ČR na rok 2017 byla příprava seniorů, zaměřená na problematiku ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí. Tato příprava probíhala zejména formou

přednášek a besed prostřednictvím „senior akademií“, univerzit třetího věku, dále ve spolupráci s občanskými sdruženími seniorů, kluby seniorů či domovy seniorů. Příslušníci HZS ČR proškolili za rok 2017 celkem 4 832 seniorů na 115 akcích, což je oproti předcházejícímu roku nárůst o 34,3 % účastníků."

Specifický cíl F2.5: Zvýšit bezpečnost a ochranu seniorů s důrazem na témata prevence kriminálních útoků, domácího násilí, poškozování spotřebitele – zákazníka a bezpečnost v dopravě, skrytého nebezpečí v oblasti rizikového chování na internetu

Opatření:

F2.5a) Organizovat semináře a přednášky zaměřené na prevenci kriminálních útoků, prevenci domácího násilí, způsoby zabezpečení majetku, skryté nebezpečí v oblasti rizikového chování na internetu, prevenci poškozování spotřebitele – zákazníka, kurzy sebeobrany, a to ve spolupráci policejních škol s útvary Policie ČR

Gestor: MV

MV: Ve spolupráci s místními organizacemi seniorů, s městskými a obecními policiemi a s dalšími organizacemi Policie ČR organizovala blíže samostatně neevidované množství seminářů, přednášek a besed, v rámci kterých byli senioři (popř. i další zájemci) informováni mimo jiného i o různých způsobech jak zabezpečit svoji domácnost, tak aby případný pachatel neměl šanci dostat se dovnitř, zároveň jsou varováni před způsoby podvodného jednání pachatelů, kteří se pod různými záminkami snaží půjčit si peníze, vyžadují vydání šperků nebo jiných cenností. Dále bývají senioři informováni o tom, co je to domácí násilí, proč je nebezpečné, jaké má formy a co dělat, pokud se někdo stane jeho obětí. V rámci těchto aktivit bývají rovněž informováni o tom, jak se zachovat pokud seniora navštíví podomní prodejci, jak si ověřit, že nejde o podvod a co dělat, pokud už podepsali smlouvu, od které chtějí odstoupit.

MPSV: V roce 2017 proběhlo 8 tzv. dnů seniorů v osmi různých krajích ČR. Jednalo se o odpoledne s kulturním programem a mnoha důležitými informacemi určenými zejména cílové skupině seniorů. Akci provázely přednášky Policie ČR, Hasičského záchranného sboru, České obchodní inspekce, a mnohé další. Součástí některých akcí byly také praktické ukázky sebeobrany. Na každé akci byly k dispozici také informační stánky uvedených institucí, nabízející letáky a rady pro konkrétní situace. Návštěvníci si mohli nechat změřit tlak a dostali tipy, jak lze díky sportu a zdravému životnímu stylu předcházet například cukrovce a dalším civilizačním nemocím. Dozvěděli se informace z oblasti sociálních dávek, o možnostech pomoci prostřednictvím systému sociálních služeb nebo o způsobu výpočtu důchodu.

Opatření:

F2.5b) Zohledňovat seniory jako účastníky silničního provozu a posilovat vzájemnou spolupráci ze strany Policie ČR a městské policie.

Gestor: MV

MV: Tato problematika je přiměřeně začleněna v rámci tématu „Dohled na silniční provoz“ vzdělávacího programu Základní odborná příprava a vzdělávacích programech „Příslušník SDP – silniční dohled“ a „Příslušník SDP – speciální silniční dohled“. Téma je taktéž řešeno na pravidelných seminářích a přednáškách pro obecní a městské policie či při společném výkonu služby.

Opatření:

F2.5c) Prostřednictvím pořádání seminářů a přednášek a využitím veřejnoprávních sdělovacích prostředků zvýšit informovanost seniorů – spotřebitelů o nekalých obchodních praktikách.

Gestor: MV

MV: MV finančně podporuje projekty v rámci Programu prevence kriminality zaměřené na bezpečí seniorů, a to jak sociální tak situační prevence (ročně podpořeno cca 26 cílených projektů).

MK: V roce 2017 v rámci oslav Dne seniorů byl zařazen do programu Slezského zemského muzea také vstup Policie ČR a Charity Opava. Policie prezentovala program Nebezpečný věk, který informoval o trestné činnosti páchané na seniorech a praktikách tzv. šmejdů. Charita představila své aktivity směrem k této kategorii obyvatelstva.

Opatření:

F2.5d) Analyzovat legislativní nástroje upravující ochranu spotřebitelů a využívání kontrolních mechanismů ze strany České obchodní inspekce.

Gestor: MPO

MPO: ČOI zaměřila též v roce 2017 svoji pozornost na ochranu seniorů, zejména v oblasti internetového prodeje, předváděcích akcí a spotřebitelských úvěrů.

V průběhu roku 2017 realizovala ČOI 1085 kontrol internetových prodejců. Porušení právních předpisů bylo zjištěno v 952 případech, což představuje 87,74 % z celkového počtu kontrol. V rámci kontrolní akce internetový prodej bylo v roce 2017 uloženo celkem 973 pokut ve výši 5 609 500 Kč. Nejčastějším problémem bylo použití nekalých obchodních praktik ze strany prodávajících, klamavého konání a klamavého opomenutí.

V roce 2017 ČOI provedla 107 kontrol předváděcích akcí, z nichž 31, tj. 28,97 % bylo se zjištěním. Nejčastěji se jednalo o porušení zákonem stanovených oznamovacích povinností souvisejících s pořádáním organizovaných akcí. Pozvánky neobsahovaly časový harmonogram, identifikaci nabízených či propagovaných výrobků a jejich cenu. Mnohdy chyběla také identifikace pořádající společnosti. Během organizovaných akcí bylo v rozporu se zákonem požadováno či přijímáno plnění související s prodejem výrobků či služeb nabízených v rámci těchto prodejních akcí. Za zjištěné nedostatky při předváděcích akcích ČOI v roce 2017 uložila 72 pokut ve výši 22,164 mil. Kč. Pozitivním zjištěním je skutečnost, že se počet těchto prodejních akcí a také počet firem, které tyto akce pořádají, výrazně snižuje. Uvedený vývoj má mimo jiné též pozitivní dopad na seniory, kteří představují hlavní účastníky zmíněných organizovaných akcí.

ČOI provádí také kontroly v oblasti spotřebitelských úvěrů, kde jednou z ohrožených skupin jsou senioři. V roce 2017 bylo provedeno 85 kontrol, z nichž ve 21 (24,7 %) případech bylo zjištěno porušení právních předpisů týkajících se spotřebitelských úvěrů. V rámci kontrolní akce bylo uděleno 48 pokut v celkové výši 4 739 500 Kč. Nejčastější pochybení bylo zjišťováno zejména v oblasti nabídky a zprostředkování spotřebitelského úvěru. Problémem byla také skutečnost, že věřitelé neposoudili schopnost spotřebitelů splácet spotřebitelský úvěr.

Opatření:

F2.6 a) Zapracovat oblast stárnutí a seniorů do vzdělávacích osnov policejních škol všech úrovní.

Gestor: MV

MV: Ve vzdělávacích zařízeních Policie ČR je tato problematika v příslušném rozsahu zapracována v rámci profesního vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Policie ČR ve vzdělávacích programech základní odborné přípravy, např. v oblasti komunikace (její specifika ve vztahu k seniorům, přístup

k nim a další psychologické aspekty jednání s nimi), zdravotní (zásady první pomoci), dohledu na bezpečnost silničního provozu, jakož i v oblasti prevence. Ve vhodných tématech je taktika postupu přizpůsobena věkovým a fyzickým odlišnostem seniorů (použití donucovacích prostředků, domácí násilí, pátrání po osobách, první pomoc apod.).

Oblast G – Zdravé stárnutí

Strategický cíl G1: Zvyšovat informovanost nejen seniorů o zdravém životním stylu a motivovat je k odpovědnosti za své zdraví

Specifický cíl G1.1: Zvýšit informovanost o významu zdravého životního stylu a prevence nemoci mezi všemi věkovými skupinami se zaměřením na občany starší 50 a více let tak, aby mohli na základě znalostí a informací rozhodovat o svém životě

Opatření:

G1.1a) Realizovat cílené informační kampaně o pozitivních dopadech podpory zdraví pro seniory za využití nástrojů sociálního marketingu.

Gestor: MZ, Státní zdravotní ústav

MZ: Aktivity se zaměřením na podporu zdraví u seniorů realizuje SZÚ za finanční podpory MZ. MZ finančně podporuje prostřednictvím dotačních titulů i další nestátní neziskové organizace, které provádějí osvětu na podporu zdraví u seniorů, např. Senior fitness, Život 90, Česká alzheimerská společnost, apod. Podporovány jsou i jednotlivé projekty zaměřené na seniory – např. Dny paměti 2016 – 2017.

MK: Muzeum J. A. Komenského v Uherském brodě v rámci Dne s Fénixem (Mezinárodní den dětí, 1. 6. 2017) organizovalo zdarma preventivní zdravotní vyšetření s určitým zaměřením.

MPSV: V roce 2017 proběhlo 8 tzv. dnů seniorů v osmi různých krajích ČR. Jednalo se o odpoledne s kulturním programem a mnoha důležitými informacemi určenými zejména cílové skupině seniorů. Návštěvníci si mohli nechat změřit tlak a dostali tipy, jak lze díky sportu a zdravému životnímu stylu předcházet například cukrovce a dalším civilizačním nemocím. Dozvěděli se informace z oblasti sociálních dávek, o možnostech pomoci prostřednictvím systému sociálních služeb nebo o způsobu výpočtu důchodu. Akci provázely přednášky Policie ČR, Hasičského záchranného sboru, České obchodní inspekce, a mnohé další. Součástí některých akcí byly také praktické ukázky sebeobran. Na každé akci byly k dispozici také informační stánky uvedených institucí, nabízející letáky a rady pro konkrétní situace.

Opatření:

G1.1b) Podporovat rehabilitaci a následnou péči.

Gestor: MZ

MZ: V roce 2015 zpracovalo MZ v rámci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí „Akční plán Zvýšení dostupnosti, kvality a efektivity následné, dlouhodobé a domácí péče“, který byl spolu s ostatními akčními plány vzat vládou na vědomí dne 20. srpna 2015 usnesením č. 671.

Další úroveň je realizace AP č. 8 NDDP v roce 2016, jehož cílem je řešit systémové nedokonalosti v poskytování uvedených druhů péče, a to za pomoci odborníků nejen z oblasti zdravotnictví, ale také sociálních věcí. V roce 2016 byl proveden výzkum, realizovaný pracovníky MZ a ÚZIS, jehož výsledky byly prezentovány v lednu 2017 a nyní jsou zpřístupněny odborníkům a veřejnosti na webových stránkách ÚZIS. Na základě výsledků uvedeného výzkumu se připravují další plnění opatření Akčního plánu následné, dlouhodobé a domácí péče.

V roce 2017 jsme si stanovili jako hlavní cíl tvorbu metodik, které budou definovat nové standardy služeb následné a dlouhodobé péče. Tyto metodiky přesně vymezí pravidla pro přijetí a setrvání pacienta v uvedeném systému. Vytvořené metodiky by mohly sloužit jako manuál pro lékaře, kdy je či není určitý pacient indikován do následné a dlouhodobé péče.

V rámci dotačního titulu Program vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a Program grantové podpory jsou finančně podporovány investiční i neinvestiční projekty, např. pobytové a docházkové akce s rehabilitačním programem, vybavení odd. následné péče a rehabilitační péče apod.

Opatření:

G1.1c) Zajistit lepší finanční dostupnosti očkování pro dospělé jako nejjednodušší formy zdravotní prevence.

Gestor: MZ

MZ: Na základě změny zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění je v souladu s tímto zákonem v ČR plně hrazeno od 1. 10. 2015 u pojištěnců starších 65 let očkování proti pneumokokovým nákazám. Přijetím této úpravy byla rozšířena finanční dostupnost očkování pro seniory oproti stavu, kdy bylo očkování proti pneumokokovým nákazám plně hrazeno klientem.

Opatření:

G1.1d) Využití potenciál vzdělávací soustavy (včetně Universit třetího věku (VU3V)) k rozvinutí tématu zdravého životního stylu a jeho dopadu na zdraví populace.

Gestor: MŠMT

MŠMT: MŠMT velmi úzce spolupracuje se Státním zdravotním ústavem, Ministerstvem zdravotnictví i s Ministerstvem zemědělství. Podporuje projekty zabývající se výchovou ke zdravému životnímu stylu a těmto projektům uděluje záštity. Participuje také na plnění Národní strategie Zdraví 2020 a každý rok podává o plnění tohoto zásadního dokumentu informace na Ministerstvo zdravotnictví. Součástí této strategie jsou i tyto akční plány, na jejichž plnění se MŠMT podílí:

AP č. 1 - Podpora pohybové aktivity

AP č. 2a - Správná výživa a stravovací návyky

AP č. 2b - Prevence obezity

AP č. 2c - Bezpečnost potravin

AP č. 4a - Vytvoření interdisciplinárního meziprofesního rámce primární prevence rizikového chování u vysoce ohrožených skupin dětí v České republice

AP č. 4b - Oblast kontroly tabáku v České republice

AP č. 4c - Omezení škod působených alkoholem

AP č. 12 - Rozvoj zdravotní gramotnosti

MK: Moravská galerie je jedním z partnerů brněnské Kulturní akademie 3. věku (část přednášek a komentovaných prohlídek se odehrává v různých budovách a výstavách MG)

Národní technické muzeum pořádá komentované prohlídky expozic a výstav NTM pro skupiny univerzit třetího věku, vedené odbornými pracovníky NTM.

Památník Terezín organizuje vzdělávací semináře pro pedagogy, studenty a žáky, setkávání s pamětníky (bývalí vězni z Malé pevnosti a bývalého ghetta Terezín).

Sekce 60+ SKIP síť U3V v knihovnách monitoruje; témata přednášek neovlivní.

Moravská zemská knihovna v Brně se aktivně podílí na kurzech U3V a pořádá kurzy Senioři píší Wikipedii.

Opatření:

G1.2a) Každoročně z vybraných dostupných statistických dat zpracovávat statistický přehled o seniorech.

Gestor: ČSÚ

ČSÚ: V roce 2017 byla vydána následující publikace: Senioři v mezinárodním srovnání – 2017 (Viz <https://www.czso.cz/csu/czso/seniori-v-cr-v-datech-2017>)

MV: Toto opatření implementovalo MV do Rezortní strategie přípravy na stárnutí a prosazování rovnosti starších osob a seniorů na období let 2016 až 2017. Sběr statistických dat zaměřených na věkovou diverzitu, zvláště na věkovou kategorii 50+ je realizován každoročně k 31. prosinci. Toto opatření implementovalo MV do Rezortní strategie přípravy na stárnutí a prosazování rovnosti starších osob a seniorů na období let 2016 až 2017. Sběr statistických dat zaměřených na věkovou diverzitu, zvláště na věkovou kategorii 50+ je realizován každoročně k 31. prosinci.

MSp: Oddělení justiční analýzy a statistiky MSp pravidelně zveřejňuje informací o trestní činnosti seniorů, a zda obětí trestného činu byl(a) senior(ka) na veřejně přístupném portálu MSp <https://cslav.justice.cz/InfoData/uvod.html>, a to jednak ve statistických listech a také ve Statistické ročence.

Opatření:

G1.2b) Navázat spolupráci s Českým statistickým úřadem a Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR za účelem vytvoření sady dostupných indikátorů k následnému porovnávání zdravotního stavu seniorů podle územních celků.

Gestor: MZ

MZ: MZ vytvořilo ve spolupráci s ÚZIS v rámci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí akční plán č. 13 Rozvoj ukazatelů zdravotního stavu obyvatel, který byl spolu s ostatními akčními plány vzat vládou na vědomí dne 20. srpna 2015 usnesením č. 671. Podporu akčním plánům vyslovil i Výbor pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 2. září 2015 v souvisejícím unesení č. 99. Spolupráce při jeho realizaci bude pokračovat i nadále.

ČSU: MZ ve spolupráci s ÚZIS vypracovalo akční plán Rozvoj ukazatelů zdravotního stavu obyvatel (vzat na vědomí vládou 20. 8. 2015). Spolupráce při jeho realizaci pokračuje.

V roce 2016 byla mezi ČSÚ a ÚZIS ČR uzavřena smlouva o vzájemném poskytování statistických informací a důvěrných statistických údajů pro účely zajištění výkonu státní statistické služby.

Strategický cíl G2: Vytvářet dostatečnou nabídku preventivních programů v komunitě a ve společnosti, která akcentuje holistický přístup

Specifický cíl G2.1: Podporovat a aktivizovat obce a regiony v rozvíjení zdravého prostředí, které je přátelské všem generacím

Opatření:

G2.1a) Prohlubovat zapojení krajské a místní samosprávy do programů Národní sítě Zdravých měst ČR, Komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) a souvisejících 55 tematických programů prostřednictvím sbírání a šíření příkladů dobré praxe a každoročně vyhodnocovat fungování uvedených programů.

Gestor: MZ

MZ: V rámci Dvouleté smlouvy o spolupráci mezi MZ a Regionální úřadovnou WHO pro Evropu na období 2016 – 2017 pokračuje spolupráce s Národní sítí zdravých měst (NSZM) prostřednictvím zveřejňování dobrých praxí na portálu NSZM v souladu s průvodcem Globální města přátelská k seniorům. MZ o svých aktivitách informuje na pracovních jednáních s vedoucími odborů zdravotnictví krajských úřadů a se zaměstnanci krajských úřadů pro oblast výkonu přenesené působnosti v oblasti zdravotnictví.

Specifický cíl G2.2: Podpořit aktivity a projekty související s tématem zdravého stárnutí s ohledem na rozmanité potřeby seniorů (s ohledem na jejich věk, etnický původ, socioekonomický statut)

Opatření:

G2.2a) Podporovat realizace dotačních programů na podporu zdraví a zdravého životního stylu pro seniory a zvýšení informovanosti o těchto aktivitách

Gestor: MPSV, MZ

MPSV: V rámci dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“ bylo v roce 2017 možné žádat také o dotace na projekty zabývající se podporou zdraví a zdravého životního stylu u cílové skupiny seniorů. Podpořen byl například projekt „Senioři v pohybu“ (Senior fitness, z. s.).

MZ: V roce 2017 realizovalo MZ dotační programy, v rámci kterých byly podpořeny mimo jiné projekty na podporu zdraví a zdravého životního stylu pro seniory: Program grantové podpory, Program vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, Národní program zdraví – projekty podpory zdraví a Program na podporu činnosti NNO působících v oblasti zdravotnictví a ochrany zdraví.

Opatření:

G2.2b) Realizovat implementaci strategie Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí v oblasti zdravého stárnutí se zaměřením na primární prevenci nejzávažnějších neinfekčních i infekčních nemocí seniorů vč. podpory a ochrany jejich zdraví a zvyšování jejich zdravotní gramotnosti

Gestor: MZ

MZ: V roce 2015 zpracovalo MZ v rámci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí mimo jiné akční plány týkající se Rozvoje zdravotní gramotnosti, Podpory

pohybové aktivity, Zvládání infekčních onemocnění, které byly spolu s ostatními akčními plány vzaty vládou na vědomí dne 20. srpna 2015 usnesením č. 671. Podpora Akčních plánů, které se týkají se Národní strategie ochrany a podpory zdraví v roce 2017 byla MZ realizována také prostřednictvím podporovaných vyhlášených dotačních titulů.

Opatření:

G2.2c) Každoročně udělovat formát ocenění za nejlepší aktivitu v oblasti péče o seniory.

Gestor: MZ

MZ: Dne 27. září 2017 byla k příležitosti Mezinárodního dne seniorů ve Stavovském divadle v Praze předána cena ministra zdravotnictví za péči o seniory - Cena Makropulos. Ocenění získala Charita Sváté rodiny Nový Hrozenkov. Tato charita působí ve venkovském pohraničním regionu Valašska na rozloze 24 tis. ha. Hlavní náplní Charity Sváté rodiny Nový Hrozenkov jsou ucelené pečovatelské služby a pomoc seniorům a osobám se zdravotním postižením, kteří žijí většinou na samotách, v kopcích a údolích vzdálených od potřebných služeb. Pracovníci Charity pomáhají klientům zůstat co nejdéle ve svém domácím prostředí, pomáhají s řadou pro seniory nedostupných služeb i přes řadu obtíží (ke klientům musí často v horách vyjít pěšky).

Opatření:

G2.2d) Sledovat probíhající spolupráci a koordinaci aktivit v rámci Evropského inovačního partnerství pro aktivní a zdravé stárnutí a informovat se o plánovaných a probíhajících projektech v oblasti inovací na mezinárodní úrovni.

Gestor: MPSV, MZ

MZ: V roce 2017 byl Ministerstvem zdravotnictví dán podnět pro spolupráci mezi MZ ČR a WHO k další Dvouleté smlouvě WHO-BCA na roky 2018 – 2019. Jako prioritu pro oblast zdravého stárnutí MZ navrhovalo podporu a rozšíření projektu Parky v pohybu, který je zaměřený na zvýšení pohybové aktivity seniorů. Tento projekt v omezeném rozsahu nyní realizuje SZÚ, za finanční podpory WHO by došlo k rozšíření projektu do více oblastí v ČR. V současné době probíhá vyhodnocení navrhovaných aktivit na úrovni Národní kanceláře WHO. MZ sleduje aktivity Evropského inovačního partnerství ve spolupráci se zdravotní attaché (Mgr. Martina Brzková).

Specifický cíl G2.3: Podpořit vzdělávání pro relevantní profese v oblasti veřejného zdraví za účelem zvýšení znalostí nástrojů ke zvyšování komunitního zdraví a principů v jejich práci se staršími lidmi

Opatření:

G2.3a) Prostřednictvím akreditace kurzů celoživotního vzdělávání zdravotnických a sociálních pracovníků a pracovníků sociální péče podporovat témata se zaměřením na zdravé stárnutí.

Gestor: MPSV, MZ

MPSV: MPSV zajišťuje agendu akreditací vzdělávacích programů určených k dalšímu vzdělávání sociálních pracovníků, dalšímu a kvalifikačnímu vzdělávání pracovníků v sociálních službách a dalšímu vzdělávání vedoucích pracovníků zaměstnanců uvedených v § 115 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a pro účely odborné podpory fyzických osob, které poskytují pomoc příjemci příspěvku na péči. V rámci agendy jsou podpořena také témata související s problematikou zdravého stárnutí. V roce 2017 akreditací disponovalo 21 vzdělávacích programů se zaměřením na tuto konkrétní tematiku.

MZ: K 1. 1. 2016 byl aktualizován obsah kurzu „Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace“. Tento kurz je povinný v rámci vzdělávacích programů všech oborů specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů. Při absolvování kurzu jsou tito zdravotníci edukováni pro komunikaci a jednání s pacientem, získávání znalostí a dovedností pro práci se všemi pacienty (včetně pacientů v seniorském věku).

Prostřednictvím výukových pracovišť v roce 2017 IPVZ realizovalo akce určené postgraduálnímu vzdělávání lékařů v oborech, které se zabývají péčí o osoby s demencí. Akce byly zaměřeny na paliativní medicínu, geriatrici a medicínu dlouhodobé péče.

Opatření:

G2.3b) Zahrnout oblast stárnutí do rámcového vzdělávacího programu pro střední odborné vzdělávání ve zdravotnických a sociálních oborech.

Gestor: MŠMT

MŠMT: "Absolventi v oborech vzdělání zdravotnického směru – 53, především pak v oborech ošetrovatelství získávají kompetence k poskytování komunitní nebo domácí zdravotní péče seniorů, kompetence zdravotnického pracovníka v zařízeních sociálních služeb, zejména v léčebnách dlouhodobě nemocných, v zařízeních geriatrické péče a v zařízeních hospicové a respitní péče.

V RVP směru zdravotnictví 53 je vzdělávací oblast Ošetrovatelství, která poskytuje žákům ucelený přehled o ošetrovatelství a ošetrování nemocných všech věkových kategorií. Praktické vyučování - Ošetrování nemocných probíhá u nemocných mj. i na odděleních v gerontologii a v terminálním stádiu nemoci.

V rámci Zdravotnické psychologie absolvent zvládá individuální přístup k nemocným s respektováním jejich osobnosti, věku, potřeb, zdravotního znevýhodnění, sociokulturních a jiných zvláštností, zná fáze proces stáří a umírání – zvládá empatický přístup zdravotnického pracovníka k nemocnému ve stáří, umírajícímu nemocnému a pozůstalým. V rámci komunikace absolvent zvládá vhodné formy komunikace a uplatňuje nedirektivní přístup k seniorům, nevléčitelně nemocným a umírajícím;

Oblast stárnutí je v rámcových vzdělávacích programech oborů vzdělání směru zdravotnictví 53 dostatečně zohledněna.

MZ: Vzdělávání u nelékařských zdravotnických povolání (dále jen „NLZP“) je i v roce 2017 realizováno a podporováno zejména prostřednictvím detašovaných pracovišť MZ, kterými jsou Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů (dále jen „NCO NZO“) v Brně IPVZ (Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví) v Praze. Všeobecné sestry se rovněž dále vzdělávají v problematice péče o pacienty s Alzheimerovou nemocí a pacienty s demencí také prostřednictvím vzdělávání v navazujících magisterských studijních programech zaměřených na gerontologii a interní obory.

Oblast H – Péče o seniory s omezenou soběstačností

Strategický cíl H1: Nastavit škály zdravotních a sociálních služeb, které odpovídají rozdílným potřebám a specifickým životním situacím seniorů

Specifický cíl H1.1: Nastavit podmínky pro zajištění dlouhodobé a paliativní zdravotní péče s ohledem na zajištění kontinuity a místní i časovou dostupnost

Opatření:

H1.1a) Nastavit fungující systém dlouhodobé péče (včetně paliativní), který zajistí seniorům přístup ke kvalitním koordinovaným, komplexním a vzájemně provázaným zdravotně-sociálním službám v České republice., na základě výstupů mezirezortní pracovní skupiny k řešení problematiky sociálně zdravotního pomezí připravit legislativní návrh k řešení problematiky dlouhodobé péče.

Gestor: MPSV

MPSV: Ministerstvo práce a sociálních věcí společně s Ministerstvem zdravotnictví předložilo dne 20. 3. 2017 na úřad vlády návrh zákona, kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (č. j. OWA: 283/17). Cílem navrhované úpravy bylo řešení zdravotní a sociální péče o pacienty/uživatele, kteří jsou závislí na obou druzích této péče. V rámci této úpravy byla navržena nová sociální služba „ošetřovatelské domovy“, v rámci které, bylo možné poskytovat ošetřovatelskou péči prostřednictvím nové odbornosti 923. Ošetřovatelské domovy tak nabízely možnost větší provázanosti sociální a zdravotní péče. Financování bylo navrhováno kombinací úhrad z veřejného zdravotního pojištění, z příspěvku na péči jednotlivých klientů, plateb za hotelové služby (ubytování a strava) ve výši stanovené platnou legislativou a z veřejných rozpočtů – dotací na sociální služby. V této souvislosti byla rovněž navržena úprava § 36 zákona o sociálních službách, který upravuje zdravotní péči o osoby v pobytových zařízeních sociálních služeb bez oprávnění k poskytování zdravotních služeb podle zákona o zdravotních službách tak, aby se péče v těchto zařízeních odlišila od péče v ošetřovatelských domovech. Materiál nebyl vládou ČR projednán.

V roce 2017 probíhala realizace novelizace zákona o sociálních službách, novela byla předložena vládě ČR, která ji schválila v březnu 2017. V rámci novely byla připravena specifická sociální služba „sociální služby poskytované osobám v terminálním stavu a osobám blízkým“, jejíž součástí je paliativní péče

Oblast dlouhodobé péče a její možné nastavení byla diskutována na „Národním konventu ke stárnutí populace“. „Národní konvent ke stárnutí populace“ byla v roce 2017 realizovaná série kulatých stolů na různá témata vztahující se ke stárnutí populace. Jednalo se o osvětové akce, jejichž cílem bylo zároveň přinést nové poznatky pro koncepční činnost MPSV. Účast dosahovala pravidelně přibližně 70 osob. Webová stránka konventu: <https://www.mpsv.cz/cs/29896>. Podněty, které přinesla diskuse na téma zdraví a péče, budou dále použity při přípravě navazující strategie přípravy na stárnutí.

MZ: V roce 2015 zpracovalo MZ v rámci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí „Akční plán Zvýšení dostupnosti, kvality a efektivity následné, dlouhodobé a domácí péče“, který byl spolu s ostatními akčními plány vzat vládou na vědomí dne 20. srpna 2015 usnesením č. 671. Podporu akčním plánům vyslovil i Výbor pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 2. září 2015 a v souvislejícím usnesení č. 99. V roce 2016 zároveň probíhala čtená

setkání meziresortní pracovní skupiny MPSV k řešení problematiky sociálně-zdravotního pomezí, která řešila úhrady za zdravotní péči v sociálních službách a návrh tzv. změnového zákona - zákona o sociálních službách. V roce 2017 byl změnový zákon předložen ke schválení, nebyl však projednán příslušnými statutárními orgány.

Opatření:

H1.1b) Na základě spolupráce s odbornou společností ČLS JEP podpořit koncepci rozvoje geriatrické péče v ČR.

Gestor: MZ

MZ: Spolupráce s Českou gerontologickou a geriatrickou společností ČLS JEP probíhala v rámci Dvouleté smlouvy o spolupráci mezi MZ a Regionální úřadovnou WHO pro Evropu na období 2014 – 2015. Byla zpracována studie „Ekonomická analýza dlouhodobé lůžkové a terénní péče“ odevzdaná v září 2015. Hlavním výstupem studie jsou doporučení pro MZ a MPSV. Geriatrie jako samostatný obor byla ustanovena v roce 1993, od roku 2017 je i přes některá doporučení obor geriatrie zachován jako základní obor vzdělávání lékařů.

MPSV: Ministerstvo práce a sociálních věcí bylo připraveno spolupracovat s gestorem tohoto opatření, avšak v roce 2017 nebylo gestorem tohoto úkolu ke spolupráci osloveno. Ministerstvo práce a sociálních věcí je připraveno poskytnout Ministerstvu zdravotnictví při plnění tohoto opatření plnou součinnost.

Opatření:

H1.1c) Na základě spolupráce s odbornou společností ČSPM (Česká společnost paliativní medicíny) podpořit koncepci rozvoje specializované paliativní péče v ČR včetně implementace do sociálních služeb.

Gestor: MZ

MZ: Od roku 2015 je potvrzena spolupráce MZ se zástupci České společnosti paliativní medicíny na vytvoření koncepce rozvoje specializované paliativní péče v ČR. Toto téma je jednou z oblastí podpory v rámci plánované Dvouleté smlouvy o spolupráci mezi MZ a Regionální úřadovnou WHO pro Evropu na období 2016 – 2017. V roce 2016 byl realizován pilotní projekt Mobilní specializované paliativní péče (MSPP) odbornou společností pro paliativní medicínu a VZP ČR. Tento projekt pokračoval i v roce 2017. V roce 2017 by se projektu účastnili vedle VZP i ostatní zdravotní pojišťovny. Výsledkem projektu by měla být úprava seznamu zdravotních výkonů, kde bude nově hrazený kód pro poskytování paliativní péče v domácím prostředí, která bude hrazena z prostředků veřejného zdravotního pojištění. Pilotní projekt MSPP má plnou podporu MZ.

MPSV: V roce 2016 a 2017 připravilo MPSV novelu zákona o sociálních službách, v níž se počítalo s vyšší podporou neformálních pečovatелů, kdy se například v zákonném vymezení rozsahu činností spadajících pod odborné sociální poradenství (klientům je poskytováno bezplatně) navrhovalo vymežit pečující fyzické osoby jako jednu z cílových skupin. Novela však nebyla přijata.

Specifický cíl H1.2: Nastavit systém péče o osoby s demencí včetně výcvikových programů a vzdělávání v této oblasti

Opatření:

H1.2a) Pokračovat v činnosti odborné pracovní skupiny pro zpracování národního plánu péče o osoby s demencí (tzv. Plánu Alzheimer), jehož součástí bude i vyčíslení finančních nákladů a jeho schválení vládou.

Gestor: MZ

MZ: Národní akční plán pro Alzheimerovu nemoc a další obdobná onemocnění na léta 2016 – 2019 byl schválen vládou 3. února 2016 (Usnesení vlády ČR č. 85). Hlavními oblastmi jsou mimo jiné například zlepšení přístupu ke stanovení diagnózy a zajištění včasné a správné diagnózy syndromu demence, oblast vzdělávání lékařů a nelékařských zdravotnických pracovníků, zvýší podpory pro pečovatele, prevence v rámci zdravotních a sociálních služeb, zvýšení povědomí široké veřejnosti o onemocnění, výuka k ohleduplnosti vůči seniorům, realizace a podpora výzkumů zabývajících se problematikou Alzheimerovy nemoci.

Opatření:

H1.2b) Realizovat úkoly a opatření uložené Národnímu plánu péče o osoby s demencí (tzv. Plánu Alzheimer).

Gestor: MZ

MZ: MZ se podílí na realizaci Národního akčního plánu pro Alzheimerovu nemoc a další obdobná onemocnění na léta 2016 – 2019 (dále jen NAPAN). V roce 2017 MZ vyhlásilo dotační řízení pro projekty zabývající se péčí o pacienty s Alzheimerovou nemocí a dalšími obdobnými onemocněními. Dále se MZ v roce 2017 zapojilo do programu „Zdraví“ realizovaném Norskými fondy (programové období 2014 – 2021) v oblasti prevence přenosných a nepřenosných nemocí. V rámci programu Zdraví byla navržena realizace projektů, které by byly zaměřeny na vzdělání a trénink rodinných příslušníků a pečovatelů v oblasti včasného rozpoznání příznaků demence a rovněž na péči o pacienty, kterým již byla demence diagnostikována. Projekty by rovněž mohly být zaměřeny na vzdělání a trénink v oblasti včasného rozpoznání příznaků u praktických lékařů.

V roce 2017 se ČR zapojilo do iniciativy Neurodegenerativní onemocnění (Joint Programme-Neurodegenerative Disease Research, JPND), konkrétně do výzvy „Mnohonárodnostní vědecké projekty analyzující charakteristiky napříč neurodegenerativními onemocněními“, a to s finanční alokací 1 mil. EUR.

MPSV: V rámci systémového projektu „Rozvoj systému sociálních služeb“ budou realizovány audiovizuální a rozhlasové spoty, které mají za cíl informovat odbornou veřejnost mj. o nástrojích augmentativní a alternativní komunikace pro dvě cílové skupiny, přičemž jednou z nich jsou osoby s demencí. Během roku 2017 docházelo k upřesňování harmonogramu této mediální kampaně, která proběhne v návaznosti na hlavní výstupy (bude z nich vycházet) klíčové aktivity, zaměřené na augmentativní a alternativní komunikaci (předpoklad jejich dosažení v letech 2019 – 2020).

V rámci systémového projektu „Rozvoj systému sociálních služeb“ se realizuje klíčová aktivita, která je zaměřena na augmentativní a alternativní komunikaci, přičemž jednou ze dvou cílových skupin jsou osoby s demencí. V roce 2017 byly kompletně zpracovány podklady k veřejné zakázce „Analýza metod AAK u osob s demencí v zahraničí“ (předpokládané opakované vyhlášení VZ je 1Q roku 2018). Cílem veřejné zakázky je sumarizace komunikačních nástrojů pro dvě cílové skupiny (jednou z nich jsou osoby s demencí), využívaných a osvědčených v praxi zahraničních poskytovatelů sociálních služeb. Analýza za cílovou skupinu osob s demencí proběhne v celkem čtyřech státech. Na základě výstupu z této analýzy bude uskutečněna jedna zahraniční pracovní cesta do vybrané země se zaměřením na prostředky AAK pro osoby s demencí (předpoklad uskutečnění je 3-4Q 2018).

Specifický cíl H1.3: Podpořit rozvoj informačních a komunikačních technologií a služeb asistovaného života pro seniory v ČR

Opatření:

H1.3b) Splnit usnesení vlády č. 769 z 2011 a realizovat Koncepti rozvoje technologií a služeb asistovaného života pro seniory.

Gestor: MPSV

MPSV: V rámci podpory dostupnosti odborného a sociálního poradenství pro seniory MPSV podporuje registrované služby odborného sociálního poradenství, kterých je celkem 330 v ČR. Jednou z forem podpory je dotace, o které si jako registrovaná služba mohou zažádat.

MV: MV, jako gestor a národní kontaktní bod pro programy EU, zřizuje na základě usnesení vlády č. 769 z roku 2011 každoročně zvláštní dotační titul na podporu zapojení, kde vypomáhá českým subjektům s finanční spoluúčastí v projektech zaměřených na informační společnost.

MŠMT: MŠMT podporuje zapojení do mezinárodních programů pro rozvoj asistivních technologií pro seniory jednak ve spolupráci s akademickou a výzkumnou sférou, jednak ve spolupráci se soukromou sférou. Z podpory mezinárodní spolupráce, která je v gesci MŠMT, lze zmínit programy: INTER-EXCELLENCE, EMPIR, ECSEL, EUROSTARS, vybrané iniciativy Společného programování, dále velkou výzkumnou infrastrukturu SHARE-CZ. Tyto programy nejsou specificky určeny na podporu mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu a vývoji v oblasti rozvoje asistivních technologií, nicméně jsou tematicky průřezovými programy, tudíž je možné v jejich rámci řešit i projekty mezinárodní spolupráce výzkumu a vývoje spadající do široké škály oblastí souvisejících s rozvojem asistivních technologií pro seniory.

MZ: MZ jako spolugestor se účastnilo všech aktivit k naplnění Koncepte, organizovaných gestorem MPSV.

Opatření:

H1.3c) Standardizovat informační systémy v oblasti asistivních technologií po stránce technické a organizační.

Gestor: MPSV

MZ: Klíčová aktivita č. 13 systémového projektu "Podpora procesů v sociálních službách" směřovala k cíli zhodnotit současnou situaci v oblasti rozvoje a využívání asistivních technologií (nejen v prostředí sociálních služeb) a nastavit mechanismy pro jejich využití ve prospěch osob se zdravotním či sociálním znevýhodněním a jejich okolí. K formulaci standardů v oblasti asistivních technologií směřovaly dílčí cíle 3. a 4. Dílčí cíl 3 Klíčové aktivity 13 vytvořil znalostní bázi pro využití asistivních technologií v oblasti neformální péče, sociálních služeb a v oblasti kompenzačních a inkluzních pomůcek. Dílčí cíl 4 Klíčové aktivity 13 stanovil principy rozvoje asistivních technologií a služeb postavených na těchto technologiích a skrze konkrétní návrhy legislativních změn vytvořil podmínky pro integraci zmíněných principů do podporovaných procesů modernizace v oblasti sociální péče.

Opatření:

H1.3d) Podporovat zapojení do mezinárodních programů podporujících rozvoj asistivních technologií pro seniory prostřednictvím spolupráce mezi státní správou a akademickou a soukromou sférou a každoročně vyhodnocovat dosažený pokrok.

Gestor: MŠMT

MŠMT: MŠMT podporuje zapojení do mezinárodních programů pro rozvoj asistivních technologií pro seniory jednak ve spolupráci s akademickou a výzkumnou sférou, jednak ve spolupráci se soukromou sférou. Z podpory mezinárodní spolupráce, která je v gesci MŠMT, lze zmínit programy: INTER-EXCELLENCE, EMPIR, ECSEL, EUROSTARS, vybrané iniciativy Společného programování, dále velkou výzkumnou infrastrukturu SHARE-CZ. Tyto programy nejsou specificky určeny na podporu mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu a vývoji v oblasti rozvoje asistivních technologií, nicméně jsou tematicky průřezovými programy, tudíž je možné v jejich rámci řešit i projekty mezinárodní spolupráce výzkumu a vývoje spadající do široké škály oblastí souvisejících s rozvojem asistivních technologií pro seniory.

MV: V současné době má MV v gesci evropský program CEF (Connecting Europe Facility) – část telekomunikací, který ve svých pracovních programech nemá výzvy, které by se týkaly výhradně stárnutí populace či asistovaného života pro seniory. Po skončení programu CIP ICT-PSP (od roku 2014) podpora této oblasti pokračuje v rámci programu Horizont 2020, v části Společenské výzvy – zdraví, demografická změna a dobré životní podmínky. Gestorem programu Horizont 2020 je MŠMT.

Opatření:

H1.3e) Projednat možnosti zapojení a finanční spoluúčasti ČR do Společného programu aktivního a asistovaného žití („Active and Assisted Living Joint Programme“, AAL 2).

Gestor: MŠMT

MŠMT: V případě, že Společný program aktivního a asistovaného žití bude navržen i jako součást devátého Rámcového programu pro výzkum a vývoj H2020, MŠMT je připraveno do tohoto programu vstoupit, a to i dříve, než bude devátý Rámcový program zahájen. Specifický cíl H1.4: Rozvíjet sociální práci v obcích se zvláštním důrazem na venkovské oblasti, ve kterých hrozí riziko sociálního vyloučení seniorů

Specifický cíl H1.5: Otevřít pobytové sociální služby komunitě tak, aby se senioři žijící v takovýchto zařízeních nestali skupinou vyloučenou ze společnosti

Opatření:

H1.5a) Prostřednictvím osvěty a sběru příkladů dobré praxe podporovat poskytovatele sociálních služeb k větší otevřenosti těchto služeb širší veřejnosti.

Gestor: MPSV

MPSV: Realizace systémových projektu odboru 22 MPSV je založena na sběru příkladů dobré praxe. Současně je v rámci projektů podporována osvěta. Příkladem je realizovaný projekt „Rozvoj a podpora modelů kvality pro systém sociálních služeb.“

MZ: Příklady dobré praxe, inspirace, novinky a další informační "Střípky" jsou uveřejňovány v pravidelném měsíčním přehledu z Česka i zahraničí prostřednictvím Národní sítě Zdravých měst. Informace je možné nalézt na webu galerie.udrzitelne-mesto.cz. MZ tyto zprávy pravidelně monitoruje a Oddělení kvality zdravotních služeb na MZ spolupracuje i v tomto směru s pracovníky krajských samospráv.

Strategický cíl H2: Zvýšit informovanost neformálních pečujících, kteří využívají svůj maximální potenciál jak ve svém zaměstnání, tak v rámci péče o své blízké

Specifický cíl H2.1: Téma podpory pečujících osob zohlednit při budoucí standardizaci činností sociální práce s cílem zkvalitňovat podmínky pro pečující rodinné příslušníky a motivovat je k účasti na péči o své starší rodiče

Opatření:

H2.1b) Konceptně se zabývat otázkou podpory neformálně pečujících v situaci, kdy pečují o osobu blízkou, závislou po přechodnou dobu na péči jiné osoby v jejím domácím přirozeném prostředí, pokud spolu nežijí ve společné domácnosti, a to včetně podpory finanční a legislativní:

- **zabývat se zřízením institut pečovatelského volna**
- **usnadnit návrat do zaměstnání pro osoby nad 50 let pečujících o osobu blízkou podobně jako u rodičovské dovolené**
- **vyhodnotit oblast příspěvku na péči**

Gestor: MPSV

MPSV: Návrh novely zákona o nemocenském pojištění, kde dochází k definování nové dávky „dlouhodobé ošetřovné“ byl přijat Parlamentem ČR a dne 19. 9. 2017 vyhlášen ve Sbírce zákonů pod číslem 310/2017 Sb.

Opatření je koncipováno jako pokrytí doby, která následuje po propuštění z nemocnice např. po vážném úrazu nebo nemoci. Dlouhodobé ošetřovné zahrnuje možnost čerpání až 90 kalendářních dní pracovního volna s náhradou příjmů ve výši 60 % denního vyměřovacího základu. Ze zahraničních zkušeností vyplývá, že je to právě kombinace ochrany pracovního místa a náhrady příjmů, která je pro podporu pečujících zásadní. V některých případech se ten, kdo potřebuje péči, uzdraví, v jiných bude třeba se o něj starat i nadále a rodina se musí rozhodnout, jak tuto péči zajistí. Dlouhodobé ošetřovné poskytne prostor i pro to, aby se rodina mohla na takovou alternativu připravit a například požádat o příspěvek na péči.

Zákonem č. 310/2017 Sb. (změna zákona o nemocenském pojištění a dalších zákonů), kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, byl novelizován rovněž zákoník práce, do kterého bylo vloženo nové ustanovení, § 191a. Podle § 191a zákoníku práce zaměstnavatel není povinen udělit písemně souhlas s nepřítomností zaměstnance v práci po dobu poskytování dlouhodobé péče v případech podle § 41a až 41c zákona o nemocenském pojištění, jen v případě, že prokáže, že tomu brání vážné provozní důvody. Jinak řečeno, pokud zaměstnavatel neprokáže vážné provozní důvody, bude povinen omluvit nepřítomnost zaměstnance v práci po dobu poskytování dlouhodobé péče. Podle § 47 zákoníku práce nastoupí-li zaměstnanec po skončení doby poskytování dlouhodobé péče v případech podle zákona o nemocenském pojištění se souhlasem zaměstnavatele podle § 191a, je zaměstnavatel povinen zařadit jej na jeho původní práci a pracoviště. Není-li to možné proto, že původní práce odpadla nebo pracoviště bylo zrušeno, je zaměstnavatel povinen zařadit jej podle pracovní smlouvy. Podle § 53 odst. 1 písm. f) zákoníku práce se zakazuje dát zaměstnanci výpověď době, kdy zaměstnanec poskytuje dlouhodobou péči v případech podle § 41a a 41c zákona o nemocenském pojištění se souhlasem zaměstnavatele podle § 191a. Podle § 216 odst. 2 zákoníku práce se pro účely dovolené posuzuje jako výkon práce doba poskytování dlouhodobé péče v případech podle zákona o nemocenském pojištění. Podle § 219 odst. 1 zákoníku práce poskytuje-li zaměstnanec dlouhodobou

péči, dovolená se mu přerušuje; to neplatí, určil-li zaměstnavatel čerpání dovolené na dobu poskytování dlouhodobé péče na žádost zaměstnance. Zákon č. 310/2017 Sb. nabyl účinnosti dnem 1. června 2018.

Vyhodnotit oblast příspěvku na péči, MPSV:

V roce 2017 (29. 3. 2017) schválila vláda novelu zákona o sociálních službách. Na podporu pečujících osob bylo v této novele navrženo zvýšení částky příspěvku na péči u osoby ve stupni závislosti IV, které nevyužívají pobytové sociální služby, a to o 6 000 Kč měsíčně (z dosavadní částky 13 200 Kč na 19 200 Kč). Dalším navrhovaným opatřením bylo nezastavování výplaty příspěvku při nástupu příjemce příspěvku na hospitalizaci; výplata se ponechává ještě po dobu dvou kalendářních měsíců od hospitalizace příjemce příspěvku v případech, kdy příjemci příspěvku poskytuje pomoc osoba blízká nebo asistent sociální péče. Novela zákona s uvedenými opatřeními byla předložena do Poslanecké sněmovny (sněmovní tisk 1081), návrh však nebyl Poslaneckou sněmovnou projednán. Dne 10. 10. 2017 předložila skupina senátorů návrh zákona, kterým se mění zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony, a to v totožném znění jako neprojednaný sněmovní tisk. Návrh novely zákona byl v minulém volebním období projednán PSP pouze v 1. čtení.

Výše uvedené opatření, obsažené v posledním vládním návrhu novely zákona o sociálních službách, však není v současné době (tj. 5/2018) považováno po věcné stránce za systémové řešení, které by odpovídalo požadavkům jak odborné, tak i laické veřejnosti. Má se za to, že pouhé zvýšení příspěvku na péči v kterémkoli stupni nemůže přinést očekávanou dostupnost pomoci, podpory a péče, kterou osoby závislé na pomoci jiné fyzické osoby potřebují, neboť příspěvek na péči je pouze jedním z nástrojů jejího zajištění.

Ministerstvo práce a sociálních věcí tak v současné době neplánuje navrhnout zvýšení příspěvku na péči pouze v jednom vybraném stupni závislosti. Za klíčové v současnosti považujeme předchozí zajištění místně a časově dostupných sociálních služeb. Rovněž se nebráníme ani úvahám o znovuotevření otázky samostatné podpory pečujících osob, ať již vedle či namísto příspěvku na péči. Debatována bude také možnost financování sociálních služeb i pomoci zajišťované neformálně pečujícími osobami ze systému sociálního pojištění.

Opatření:

H2.1b) Zvýšit nabídku kvalitních krátkodobých kurzů, e-learningového vzdělávání a dalších nových nástrojů, které povedou k posílení spolupráce neformálních pečovatелů s profesionálními pracovníky.

Gesce: MPSV

MPSV: MPSV zajišťuje agendu akreditací vzdělávacích programů určených k dalšímu vzdělávání sociálních pracovníků, dalšímu a kvalifikačnímu vzdělávání pracovníků v sociálních službách a dalšímu vzdělávání vedoucích pracovníků zaměstnanců uvedených v § 115 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a pro účely odborné podpory fyzických osob, které poskytují pomoc příjemci příspěvku na péči. V rámci agendy jsou podpořena také témata související s problematikou posílení spolupráce neformálních pečovatелů s profesionálními pracovníky. V roce 2017 akreditací disponovalo 4 vzdělávacích programů se zaměřením na tuto konkrétní tematiku.

IV. Příloha č. 2, Plnění NAP krajskými úřady a magistráty statutárních měst Prahy, Brna, Plzně a Ostravy

Z hlediska krajů ČR byl za rok 2017 hodnocen NAP pomocí indikátorů. Každé z priorit (kapitol) A až H Národního akčního plánu byl přidělen určitý počet otázek (zpravidla 6-10) vycházejících z opatření, které tyto priority obsahují. Na všechny tyto otázky mohly kraje odpovídat ANO/NE. Tak například pro prioritu A - Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice, zněla jedna z otázek: „Má kraj svůj plán implementace NAP?“, která volně vycházela z opatření A1, 2, a) „Projednat a specifikovat formu podpory a spoluúčasti při naplňování politiky přípravy na stárnutí v České republice (implementace opatření do strategických dokumentů krajů, měst a obcí, realizace opatření finanční zdroje a zřízení koordinátorů politiky přípravy na stárnutí na krajské a regionální úrovni).“ Každému kraji bylo takto položeno celkem 66 otázek.

Všechny položené otázky byly rozděleny podle toho, jaký krajský odbor má jejich plnění v gesci. Z tohoto důvodu bylo třeba, aby za každý kraj odpověděl na část otázek Odbor sociálních věcí, na část Odbor ekonomický, Odbor školství, Odbor zdravotnictví nebo Odbor kancelář hejtmána. Každý kraj měl tedy na starosti zaslat 5 sérií odpovědí, odpovídajících jednotlivým odborům. Celkem šlo tedy o 14 x 5 odpovědí, tj. 70. Skutečný počet odpovědí ukazuje **tabulka č. 18. Vzhledem k tomu, že MPSV neobdrželo plný počet odpovědí, je třeba brát výsledky indikátorového hodnocení s jistou rezervou.**

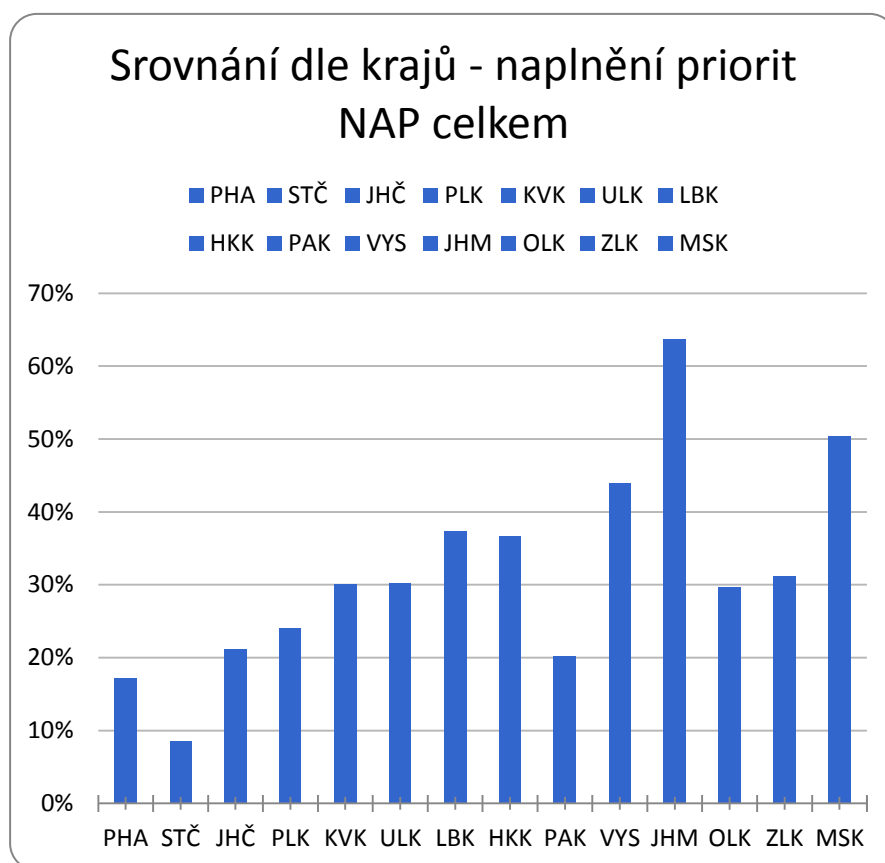
Celkové vyhodnocení NAP za kraje podle toho, jak moc daný kraj naplnil v roce 2017 priority NAP, ukazuje tabulka č. 17. Obdobný, avšak podrobnější pohled nabízí **tabulka č. 19**, kde lze pozorovat plnění jednotlivých priorit, případně **tabulky č. 20 a 21**, kde je totéž vyjádřeno graficky.

Na základě tabulky č. 19 lze sledovat, že **nejúspěšnější v plnění NAP za rok 2017 byl Jihomoravský kraj, následovaný krajem Moravskoslezským a poté krajem Vysočina.**

Nejvíce plněnou oblastí NAP z hlediska krajů za rok 2017 byla priorita F – kvalitní prostředí pro život seniorů, následovaná prioritou B – zajištění a ochrana lidských práv starších osob, a poté priorita H – péče o seniory s omezenou soběstačností (viz tabulka č. 19).

Poslední tabulka, č. 22, ukazuje podrobnější hodnocení podle jednotlivých strategických cílů. **Nejvíce plněným strategickým cílem byl v roce 2017 cíl F1 – „Zvyšovat aktivní zapojení seniorů do komunitního života, usilovat o snižování sociálních a územních rozdílů v přístupu k veřejným službám“.** Druhý nejvíce plněný byl cíl H2 – „Zvýšit informovanost neformálních pečujících, kteří využívají svůj maximální potenciál jak ve svém zaměstnání, tak v rámci péče o své blízké“. Pozici třetího nejvíce plněného cíle obsadily společně cíle B1 a B2, tedy „Zajistit informovanost společnosti o potřebách starších osob a zvýšit její otevřenost vůči jejich potřebám za účelem jejich lepšího naplňování“ a „Zajistit ochranu starších osob před diskriminací a všemi projevy nedůstojného zacházení, týrání a zneužívání“.

Tabulka č. 17 – Vyhodnocení NAP dle krajů

Tabulka č. 18 – odpovědi krajů

Kraj	Odbor ekonomický	Odbor kancelář hejtmána	Odbor sociálních věcí	Odbor školství	Odbor zdravotnictví	Celkový součet
Královéhradecký	x	x	x	x	x	5
Jihočeský	x		x	x	x	4
Jihomoravský	x	x	x	x	x	5
Karlovarský			x	x	x	3
Liberecký	x		x	x	x	4
Moravskoslezský	x	x	x	x		4
Olomoucký	x	x	x	x	x	5
Pardubický	x	x	x	x	x	5
Hl. m. Praha			x			1
Plzeňský	x	x	x	x	x	5
Středočeský				x		1
Ústecký	x	x	x	x	x	5
Kraj Vysočina	x	x	x	x	x	5
Zlínský	x	x	x	x	x	5
Celkový součet	11	9	13	13	11	57

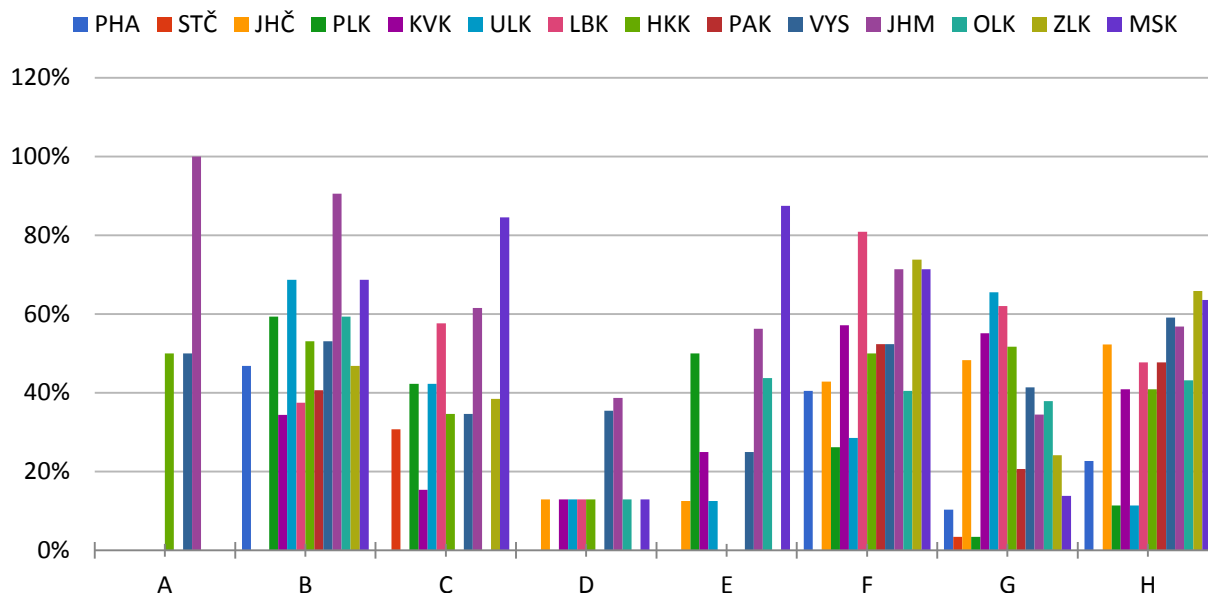
Tabulka č. 19 – výsledky dle priorit

kraj-název	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Priorita							
A	0 %		0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
B	47 %	0 %	0 %	59 %	34 %	69 %	38 %
C		31 %	0 %	42 %	15 %	42 %	58 %
D	0 %		13 %	0 %	13 %	13 %	13 %
E	0 %		13 %	50 %	25 %	13 %	0 %
F	40 %		43 %	26 %	57 %	29 %	81 %
G	10 %	3 %	48 %	3 %	55 %	66 %	62 %
H	23 %	0 %	52 %	11 %	41 %	11 %	48 %
Průměr	17 %	9 %	21 %	24 %	30 %	30 %	37 %

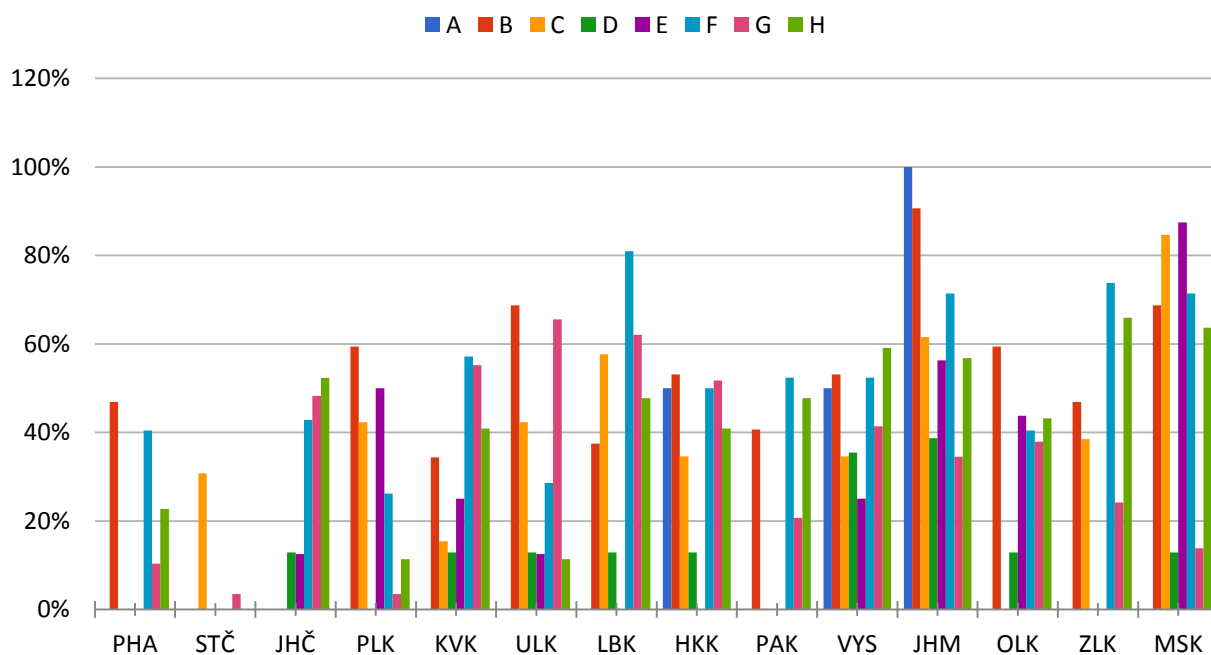
kraj-název	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský	Průměr za danou prioritu napříč kraji
Priorita								
A	50 %	0 %	50 %	100 %	0 %	0 %	0 %	15 %
B	53 %	41 %	53 %	91 %	59 %	47 %	69 %	47 %
C	35 %	0 %	35 %	62 %	0 %	38 %	85 %	34 %
D	13 %	0 %	35 %	39 %	13 %	0 %	13 %	13 %
E	0 %	0 %	25 %	56 %	44 %	0 %	88 %	24 %
F	50 %	52 %	52 %	71 %	40 %	74 %	71 %	53 %
G	52 %	21 %	41 %	34 %	38 %	24 %	14 %	34 %
H	41 %	48 %	59 %	57 %	43 %	66 %	64 %	40 %
Průměr	37 %	20 %	44 %	64 %	30 %	31 %	50 %	

Tabulka č. 20 a 21 – grafy dle priorit a dle krajů

Srovnání NAP dle krajů - srovnání naplnění dle PRIORIT

Srovnání NAP dle krajů - naplnění dle KRAJŮ

Tabulka č. 22 – výsledky dle strategických cílů

kraj-název	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Strategický cíl							
A1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
B1	48 %	0 %	0 %	67 %	52 %	67 %	19 %
B2	45 %	0 %	0 %	45 %	0 %	73 %	73 %
C1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
C2	0 %	47 %	0 %	65 %	24 %	65 %	59 %
C3	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
D1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
D2	0 %	0 %	17 %	0 %	17 %	17 %	17 %
E1	0 %	0 %	22 %	44 %	0 %	22 %	0 %
E2	0 %	0 %	0 %	57 %	57 %	0 %	0 %
F1	43 %	0 %	78 %	17 %	74 %	39 %	65 %
F2	37 %	0 %	0 %	37 %	37 %	16 %	100 %
G1	23 %	0 %	77 %	0 %	54 %	77 %	54 %
G2	0 %	6 %	25 %	6 %	56 %	56 %	69 %
H1	30 %	0 %	55 %	15 %	42 %	15 %	45 %
H2	0 %	0 %	45 %	0 %	36 %	0 %	55 %
Průměr	14 %	3 %	20 %	22 %	28 %	28 %	41 %

Tabulka č. 22 – výsledky dle strategických cílů (pokr.)

kraj-název	Králové- hradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský	Průměr za daný strategický cíl napříč kraji
Strategický cíl								
A1	50 %	0 %	50 %	100 %	0 %	0 %	0 %	14 %
B1	67 %	48 %	52 %	86 %	67 %	33 %	52 %	47 %
B2	27 %	27 %	55 %	100 %	45 %	73 %	100 %	47 %
C1	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %	100 %	36 %
C2	24 %	0 %	41 %	65 %	0 %	24 %	100 %	37 %
C3	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %	25 %	0 %	5 %
D1	0 %	0 %	0 %	100 %	50 %	0 %	50 %	14 %
D2	17 %	0 %	48 %	17 %	0 %	0 %	0 %	11 %
E1	0 %	0 %	0 %	22 %	0 %	0 %	78 %	13 %
E2	0 %	0 %	57 %	100 %	100 %	0 %	100 %	34 %
F1	78 %	65 %	65 %	100 %	43 %	87 %	100 %	61 %
F2	16 %	37 %	37 %	37 %	37 %	58 %	37 %	35 %
G1	77 %	46 %	46 %	31 %	54 %	46 %	23 %	43 %
G2	31 %	0 %	37 %	38 %	25 %	6 %	6 %	26 %
H1	21 %	45 %	52 %	58 %	30 %	61 %	52 %	37 %
H2	100 %	55 %	82 %	55 %	82 %	82 %	100 %	49 %
Průměr	38 %	20 %	42 %	63 %	33 %	37 %	56 %	

Magistrát města Brna

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Na Odboru zdraví MMB působí referent pro rodiny, který zajišťuje řešení problematiky aktivního stárnutí ve městě Brně.
- Statutární město Brno v roce 2017 podporovalo problematiku aktivního stárnutí také finančně – dotační program Aktivity realizované v rámci *Plánu aktivního stárnutí ve městě Brně* (v roce 2017 částka 2 023 000 Kč).
- Pokračuje Memorandum o spolupráci mezi Jihomoravským krajem a statutárním městem Brnem v oblasti rodinné a seniorské problematiky.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Na základě uzavřeného Memoranda o spolupráci mezi Odborem pro sociální začleňování Úřadu vlády ČR a statutárním městem Brnem v roce 2015 nadále dochází k jeho naplňování.
- Statutární město Brno v rámci dotačního programu Aktivity realizované v rámci Plánu aktivního stárnutí ve městě Brně podporuje mj. také rozvoj poraden pro seniory v Brně.

C. Celoživotní učení

- Knihovna Jiřího Mahena v Brně podporu aktivního stáří realizuje prostřednictvím kurzů tréninku paměti, semináři kritického myšlení, kurzy PC gramotnosti atp.
- Šest brněnských kulturních institucí - Dům umění města Brna, Filharmonie Brno, Hvězdárna a planetárium Brno, Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Muzeum města Brna a Moravská galerie v Brně – realizovalo *Kulturní akademii třetího věku*, která je určena všem milovníkům historie a brněnské kultury ve věku 55+ bez zvláštních nároků na vzdělání.
- Podpora vzdělávání seniorů v neziskových organizacích a *Brněnské akademie třetího věku*.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- V rámci dotačního programu Aktivity realizované v rámci Plánu aktivního stárnutí ve městě Brně byly podpořeny projekty na podporu mezigeneračního setkávání např. projekt Lipky - Zdravé centrum v přírodní zahradě 2017 (předávání zkušeností od seniorů k jejich rodinným příslušníkům) “.
- Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MMB v rámci projektu SBOŠ – *Sít brněnských otevřených škol* pořádá např. *Mezigenerační setkání na školách*, výuka počítačové gramotnosti pro seniory na ZŠ, vystoupení kroužků ŠD ZŠ v penzionu pro seniory a v domovech důchodců.
- Statutární město Brno ve spolupráci s nez. sektorem uspořádalo v červnu 2017 Konferenci na téma stárnutí a mezigeneračních vztahů.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Odbor sociální péče spolupracuje úzce s organizacemi v rámci *Komunitního plánování sociálních služeb – skupina Seniori*.
- Odbor zdraví MMB v roce 2017 řešil problematiku aktivního stárnutí na pravidelných setkáních Poradního sboru pro rodinu RMB. V rámci těchto setkání byla diskutována důležitá opatření ve městě Brně v této oblasti a byla navázána úzká spolupráce se seniorskými a proseniorskými organizacemi.
- V říjnu 2016 byl slavnostně otevřen projekt sdíleného bydlení pro seniory. V roce 2017 se naplnila kapacita 7 jednolůžkových pokojů novými podnájemníky. Seniorům je v případě potřeby k dispozici vedoucí sdíleného bydlení, který má kancelář přímo v bytě sdíleného

bydlení a dále sociální pracovníci Odboru sociální péče MMB. Město Brno plánuje vytvořit další byty pro sdílené bydlení.

- Dopravní podnik města Brna každoročně zvyšuje podíl vozidel MHD s bezbariérovým nástupem do vozidla (nizkopodlažní vozy) a taktéž pravidelně upravuje nástupiště MHD pro usnadnění nástupu osobám s omezenou schopností pohybu. V roce 2017 bylo již 75,11 % vozidel MHD nizkopodlažních (celkově se jedná o 524 vozů - 168 tramvají, 111 trolejbusů, 245 autobusů)
- Z celkového počtu cca 300 zastávek MHD bylo 215 zastávek upraveno pro bezbariérový nástup.
- Na všech spojích jsou garantované pravidelné příjezdy nizkopodlažních vozů – tyto spoje jsou v jízdních řádech vyznačeny symbolem vozíku. Tramvajová linka číslo 8 je obsluhována výhradně nizkopodlažními vozidly. Součástí systému jsou také dvě speciální bezbariérové autobusové linky 81 a 82 (nizkopodlažní autobusy s asistenty).
- Senioři nad 70 let mají v Brně cestování městskou hromadnou dopravou zdarma.
- Dopravní podnik města Brna také nabízí službu DP Asistent, kterou mohou využít osoby starší 75 let – doprovod při cestování.
- Odbor sociální péče Magistrátu města Brna ve spolupráci s Odborem dopravy a Dopravním podnikem města Brna spustil v červnu 2017 provoz dopravní služby „SENIOR BUS“ pro seniory starší 70 let a držitele průkazů ZTP a ZTP/P (v roce 2017 byly v provozu 3 auta).
- V roce 2017 byl zřízen Poradní sbor RMB pro bezbariérové Brno – řeší bezbariérové užívání staveb a odstraňování bariér ve městě Brně.
- Městská policie Brno, zastoupená Odborem prevence, v roce 2017 opět pořádala velice úspěšnou „SENIOR AKADEMII“. Jedná se o speciální studijní program ve formátu celoživotního vzdělávání určený seniorům. Předměty studia jsou orientovány na témata kriminálních, pořádkových, dopravních nebo požárních rizik, která seniory v současné společnosti ohrožují. V nabídce je ale i celá řada dalších předmětů a programů.
- Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, Oddělení tisku a zrealizovalo v rámci Brněnských dnů pro seniory preventivní besedy na Informačním centru policie pro seniory zaměřené na bezpečnost v silničním provozu.
- Dále Krajské ředitelství policie JMK v říjnu 2017 zrealizovalo pro seniory preventivní akci „Ať nás vidí ten, kdo řídí“ na Moravském náměstí v Brně. Akce byla zaměřena zejména na viditelnost chodců. Součástí akce byla i prezentace reflexních doplňků formou „módní přehlídky“ realizované dobrovolníky z řad seniorů.
- Odbor zdraví MMB zajišťuje činnost Interdisciplinárního týmu města Brna pro oblast domácího násilí tzn. koordinace, svolávání diskusních fór pro subjekty pomáhající osobám ohroženým DN za účelem přenosu zkušeností a poznatků z práce s cílovou skupinou a interdisciplinárního řešení případů DN – kasuistik. Odbor zdraví MMB také spravuje webové stránky www.idtbrno.cz a zajišťuje provoz a správu informačního kiosku s elektronickou mapou pomoci a nabízených služeb v oblasti problematiky domácího násilí s mutacemi ČJ, AJ a RJ.
- Městská policie Brno připravila ve spolupráci se Sdružením obrany spotřebitelů – Asociace, Městskou částí Brno střed a divadlem Facka divadelní představení ZLATÍ HOŠI. Jeho cílem bylo navodit dokonalou atmosféru takzvané předváděcí akce.

G. Zdravé stárnutí

- Kancelář Brno – Zdravé město (KBZM) pokračovala v osvětové aktivitě *Prevence úrazů v seniorském věku*.
- Za podpory KBZM uspořádala brněnská pobočka Mezinárodní federace asociací studentů medicíny – IFMSA v listopadu dvoudenní osvětovou akci Světový den diabetu. Jejím cílem bylo seznámit veřejnost včetně seniorů s tímto civilizačním onemocněním.
- Statutární město Brno realizuje projekt „Brno – Zdravé město“ a je dlouhodobým členem Národní sítě Zdravých měst ČR. I v roce 2017 se Brno zapojilo do všech kampaní, které Národní síť Zdravých měst ČR vyhlásila. Pokračovala rovněž účast města Brna v pracovní skupině Zdravé stárnutí při Evropské síti Zdravých měst -WHO.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Problematika neformálních pečujících podporována dotačním programem ve výši 400 tis. Kč.
- Terénní služby poskytuje šest středisek pečovatelské služby, které v roce 2017 poskytly své služby téměř 5000 klientům, při těchto střediscích fungují tři centra denních služeb a jeden denní stacionář a pět středisek provozuje odlehčovací služby pro seniory s celkovou kapacitou 71 lůžek
- Statutární město Brno v roce 2017 spustilo systém Tísňového volání. SOS tlačítko je určeno občanům města Brna – seniorům ve věku od 65 let a zdravotně postiženým občanům starším 18 let, kteří jsou držiteli průkazu pro osoby se zdravotním postižením pro případ ohrožení života či zdraví.

Magistrát města Ostravy

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Projekt „Bezpečnější Ostrava“ – v rámci projektu se realizují, např. tyto aktivity:
- Infokampaně pro seniory – v 6 nákupních centrech, 18 informačních tabulí pro prevenci v rámci OVA, 440 jízdních kol a 37 kompenzačních pomůcek + nově projekt „Senior jako posel prevence“ = poučený senior jako zdroj informací pro další seniory – vzdělávací přednášky, exkurze a adaptační pobyt pro 25 seniorů s přenosem na cca dalších 500 osob v seniorském věku (více na www.mpostrava.cz).
- Práce strážníků okrskářů – do povědomí občanů se stále více dostává přímý kontakt se seniory ve výkonu strážníka, včetně předávání tzv. Karty bezprostřední pomoci pro případ, kdy je senior v ohrožení nebo se stal obětí trestného činu.
- Senior linka – celkem 409 zařízení, nově nainstalováno 107 ks a Řetízek bezpečí – celkem 2365 domácností seniorů
- Besedy – celkem 9 preventivních besed (600 seniorů)
- Realizace projektu BESIP – besedy „Senior v dopravě“ a „Senior jako posel prevence“ – programem provázení „Zápisníkem aktivního seniora“ – přednášky, exkurze a adaptační pobyty (25 aktivních seniorů a 500 příjemců).

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Svaz důchodců ČR, městská organizace O.-Poruba – ve spolupráci s odborem MMO realizoval v roce 2017: besedy, kulturní a společenské akce se studenty vybraných škol na téma vzájemné vztahy a soužití – „Mládí a stáří“ a ve spolupráci s Domem dětí a mládeže soutěž „Nejen senioři baví seniory“.

- Středisko volného času Ostrava – Moravská Ostrava – realizoval projekt „Babičko, dědečku – pojďme si hrát“, kdy senioři a děti společně navštívili divadelní představení, kulturní programy, apod.
- Ostravské organizační centrum SENIORS – spolupracuje s pionýrským oddílem ORLÍCI a školáky ZŠ, kdy pořádají společné vícedenní táborové setkání dětí, rodičů a seniorů a sportovní hry k utužení vztah napříč generacemi.
- V rámci výkonu agendy válečných hrobů a pietních míst se realizuje spolupráce se seniorskými svazy a spolky, Českým svazem bojovníků za svobodu, Československou obcí legionářů a Židovskou obcí v Ostravě, Tělovýchovnou jednotou obce sokolské, s Klubem českého pohraničí a Vlasteneckým sdružením antifašistů.
- Anketa Senior roku a Klub seniorů – od roku 2007 je u příležitosti Mezinárodního dne seniorů vyhlašována pravidelně; oceňování mimořádně aktivní senioři 65+ let; Anketu Dobrovolník roku vyhlašuje primátor SMO od roku 2011 u příležitosti Mezinárodního dne dobrovolníků
- Finanční podpora projektů zaměřených na rozvoj dobrovolnictví – konkrétně v rámci dotačního řízení SMO pro oblast sociální péče byly na rok 2017 podpořeny tyto dobrovolnické projekty – „Dobrovolnictví u seniorů v domácnostech“ (DC ADRA), „Dobrovolnictví u seniorů v sociálních a zdravotních zařízeních na území města Ostravy“ (DC ADRA), a to v celkovém objemu 530 tisíc Kč. Do obou projektů jsou aktivně zapojeni dobrovolníci – senioři

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Finanční podpora volnočasových aktivit pro seniory - 16 projektů ve výši 1076 tisíc Kč. Dne 14.05.2015 byla ustanovena a stále aktivně funguje Rada seniorů SMO, pro jednání s představiteli města, složená se zástupců seniorských organizací, zastupitelů města a zástupců nominovaných politickými stranami.
- Ostravská radnice – v měsíčníku Ostravská radnice je od roku 2016 pravidelně okénko pro seniory
- Finanční podpora volnočasových aktivit pro seniory – z rozpočtu SMO bylo v roce 2017 finančně podpořeno 17 projektů v celkové výši 910 tisíc Kč.
- V rámci dotačního řízení města dlouhodobě podpora vydávání časopisu Seniortip a provozování webových stránek www.seniortip, a to ve spolupráci s neziskovou organizací Společnost Senior, o.s.
- Je zachována bezplatná přeprava pro seniory a jízdné pro občany nad 65 let zdarma v tarifní oblasti Město Ostrava.
- Nasazování nízkopodlažních vozidel – v roce 2017 bylo ve vozovém parku DPO, a.s. celkem 611 vozidel – z toho 423 nízkopodlažních (tj. 69 %).
- Bezbariérové řešení zastávek. V roce 2017 byly předány do užívání tramvajové zastávky vídeňského typu, které poskytují cestujícím a zejména seniorům větší bezpečí. Současně se rekonstruovaly další tramvajové, trolejbusové a autobusové zastávky s bezbariérovým přístupem.
- Senior taxi – v rámci pěti městských obvodů je realizována cenově zvýhodněná doprava pro obyvatele-seniory dané městské části.
- Odstraňování bariér pro pěší a cyklisty – útvár ÚHASŘ průběžně zpracovává územní studie, které řeší rovněž bariéry pro pěší a cyklisty na území města a s ohledem na finanční možnosti navrhuje jejich odstranění.

- Z hlediska bezbariérové přístupnosti hřbitovů - útvar ÚHASŘ průběžně zpracovává studie, které prověřují bariéry zejména pro osoby těžce zdravotně postižené, odkázané na ortopedický vozík na území městských hřbitovů a s ohledem na finanční možnosti navrhuje jejich odstranění.
- Bytová politika SMO – v rámci Strategického plánu sociálního začleňování je jedním z klíčových projektů města „Koncepce bydlení a její pilotní odzkoušení. V listopadu 2017 byl zastupitelstvem města schválen strategický dokument „Koncepce sociálního bydlení SMO“ zabývající se rovněž bytovou problematikou seniorů, která bude upřesněna v tzv. Akčním plánu bydlení. Ve spolupráci s 6 městskými obvody vytváří SMO sociální, dostupné byty (celkem 61) a byty pro řešení krizových situací (celkem 5).
- Nízkonákladové byty se sníženým nájemným pro potřeby seniorů a mladých rodin s dětmi. V roce 2017 byl externím investorem realizován Dům s pečovatelskou službou (kapacita 24 bytových jednotek) jako rozšíření stávajícího objektu DPS (Ostrava-Radvanice a Bartovice). Dalším připravovaným projektem je „Dům seniorů“ (DPS) v městském obvodu Krásné Pole a výstavba pobytových sociálních služeb pro seniory v městském obvodu Slezská Ostrava (60 míst) a záměr vybudovat nový Domov pro seniory Hulváky z rozpočtu SMO (100 míst).
- Klidové odpočinkové zóny – pokračuje se v rámci okolních venkovních úprav bytových domů na sídlištích v regeneraci panelových sídlišť tím, že se vytvářejí klidové odpočinkové zóny s lavičkami a také instalují prvky mobiliáře pro procvičení fyzické kondice seniorů (městské obvody Slezská Ostrava, Moravská Ostrava a Přívoz, Mariánské Hory).

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Hospicová péče – z rozpočtu města je finančně podporován provoz 2 mobilních hospiců; současně je k dispozici 30 míst v rámci Hospice sv. Lukáše.
- V Městské nemocnici Ostrava - prošlo odd. geriatrické a interny rozsáhlou rekonstrukcí. Po zlepšení nebo stabilizaci zdravotního stavu jsou senioři z tohoto i z jiných akutních oddělení následně předáváni do léčebny dlouhodobě nemocných k pokračování rehabilitace nebo dlouhodobější ošetrovatelské péči, případně do Domu sociálních služeb při MNO. Systém geriatrické péče doplňuje rovněž systém sociálních služeb - terénní a pobytové sociální služby (48 registrovaných sociálních služeb), na jejichž činnost SMO přispělo částkou 163 mil. Kč.
- Otevřenost pobytových sociálních služeb – patří k běžné praxi většiny z 19 poskytovatelů pobytových služeb, Příkladem dobré praxe může být, např. dobrovolnictví seniorů, spolupráce služby s klubem seniorů v daném obvodu, společné využívání zahrady domova a účast seniorů – z okolí služby na aktivitách pořádaných domovem i realizace vzájemné příhraniční spolupráce.
- Poskytovatelé PS Senioři v rámci KP Ostrava realizují od roku 2016 projekt „Nebojte se pečovat“, zaměřený na vzdělávání laických pečujících.
- Pečující osoby se zapojili do rozsáhlého sociálního šetření v rámci výzkumu potřeb občanů města Ostravy.
- Výstupy z Analýzy potřeb občanů města Ostravy v kontextu sociálních služeb jsou dostupné na webu http://www.kpostrava.cz/file_upload/analyza-potreb-obcanu-mesta-ostavy-v-kontextu-socialnich-sluzeb-2013.pdf.
- Realizace projektu „Nebojte se pečovat“ – poskytovatelé terénních soc. služeb vzdělávají v průběhu celého roku laické pečující.

Magistrát města Plzně

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- V rámci OSS MMP je zřízena pracovní pozice manažer pro cílovou skupinu Seniorů.
- Předsedkyně Svazu důchodců Plzeňského kraje je členkou poradního orgánu (komise) Rady města Plzně.
- Zástupci seniorů se pravidelně setkávají s vedením města Plzně.
- Úzká spolupráce odboru s kluby seniorů a svazy - často vznikají nové nápady a podněty, jak klubovou činnost zpestřit a zlepšit
- Proběhlo jednání pracovní skupiny péče o seniory – výstupem jednání je Akční plán stárnutí na území města Plzně na léta 2017 – 2018.
- Projektový manažer OSS MMP je členem krajské platformy pro nastavení metodiky Koncepce stárnutí v Plzeňském kraji.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Interaktivní workshop „*Nedám se*“. Projekt ve spolupráci s Městskou policií Plzeň s cílem zlepšit informovanost seniorů, schopnost adekvátně reagovat v nepředvídatelných situacích, zúročil jejich teoretické znalosti v oblasti bezpečnosti. Podstata projektu koresponduje s Akčním plánem stárnutí na území města Plzně na léta 2017 – 2018. V roce 2017 nabídl 3x36 účastníkům praktický výcvik v sebeobraně, orientaci v terénu, sestavování identikitu, apod. V rámci OSS MMP je zřízena pracovní pozice manažer pro cílovou skupinu Seniorů.
- *Bezplatná právní poradna pro seniory*. Služba vznikla z iniciativy OSS a je zajišťována právníkem Magistrátu města Plzně. Za rok 2017 prošlo poradnou na 165 klientů.
- Součástí webu Odboru sociálních služeb MMP je i tzv. ePoradna. Odpovědi na dotazy zpracovávají fundovaní zaměstnanci, kteří garantují odpověď do 36 hodin.
- Ze strany vedení města probíhají intenzivní jednání s novým vedením Kraje ve věci posílení služeb pro seniory a navýšení kapacity pobytových služeb (zejména DZR) – v kontextu výstupů a doporučení realizované studie.

C. Celoživotní učení

- Gerontologický den – v roce 2017 se konal 15. ročník propagačně-vzdělávací akce, kterou organizuje OSS MMP ve spolupráci se Svazem důchodců PK. Seniorům je nabídnut cyklus přednášek a seminářů.
- Statutární město Plzeň prostřednictvím rozpočtu OSS MMP podporuje např. organizaci TOTEM, která nabízí plzeňským seniorům Akademii třetího věku.
- V roce 2017 byly realizovány i 3 přednášky v oblasti péče o zdraví pod názvem „Škola zdraví“ ve spolupráci s Fakultou zdravotnických studií v Plzni.
- Správa informačních technologií města Plzně, příspěvková organizace i nadále poskytuje v Domě digitálních technologií z iniciativy OSS MMP IT kurzy pro zájemce VU3V

D. Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů

- V rámci OSS je zaměstnána pečující osoba v Dětské skupině Malíček (DS zařazena do OSS MMP) na pozici asistent pedagoga (ročník 1946).
- Na OSS MMP v roce 2017 zaměstnány 4 osoby důchodového věku (pátá nástup březen 2018 – Dětská skupina Malíček).

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- OSS má své pravidelné „okénko“ ve zpravodaji „Radniční listy“, který vydává město Plzeň. V něm se dostávají k občanům aktuální informace z oblasti sociálních služeb, o novinkách a akcích, které Odbor sociálních služeb připravuje a pořádá pro širokou veřejnost.

- Statutární město Plzeň prostřednictvím OSS MMP finančně podporuje provoz Mezigeneračního dobrovolnického centra TOTEM.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Plzeňské městské dopravní podniky dbají na bezbariérovost v MHD – cca 96 % spojů a zastávek ve městě je bezbariérových.
- Město Plzeň spustilo v dubnu 2014 službu Senior Expres, pro seniory nad 70 let nebo držitele průkazu ZTP nebo ZTP/P. Služba je dotována z rozpočtu OSS MMP. Od ledna 2017 je služba zajišťována čtyřmi osobními vozy. Od ledna 2018 je služba posílena o další vůz.
- Statutární město Plzeň má jako první město v ČR schválenou Koncepti sociálního a dostupného bydlení statutárního města Plzeň na roky 2016 – 2020 – jedna z klíčových cílových skupin jsou právě senioři a zajištění dostupného bydlení právě pro ně.

G. Zdravé stárnutí

- Odbor sociálních služeb MMP (OSS) v roce 2017 organizoval Cyklus tematických tanečních večerů pro seniory a byl pořádán uvedeným odborem již šestým rokem - s cílem podpořit aktivní způsob života osob vyššího věku. Současně lze akci považovat jako „terapii“, místo pro setkávání se a v neposlední řadě jako seznamku. Akce je doplňována informacemi o novinkách v oblasti sociálních služeb, činnosti OSS MMP a návštěvami významných osobností.
- Další aktivitou Odboru sociálních služeb MMP v květnu 2017 byl již 8. ročník akce „Senioři opět baví seniory (a nejen je)...“. Cílem festivalu je podpora aktivního života seniorů a schopností osob vyššího věku.
- „Osmiboj seniorů z pobytových zařízení – IV. ročník (červen 2017), Cílem akce je aktivizace seniorů „sportovním soupeřením“ a zároveň přátelské setkání uživatelů jednotlivých pobytových zařízení (měření sil). Vítězem posledního ročníku byla klientka jednoho plzeňského zařízení ve věku 97 let.
- „Sportovní pětiboj ZP v rámci projektu „Plzeň žije zdravě“ – „Dáme to!“ – sportovní pětiboj pro zdravotně postižené a seniory organizoval v červnu 2017 již podruhé OSS MMP ve spolupráci s Atletickým stadionem Škoda Plzeň.
- Projekt „SENI 2017“ spočívá v nabídce a následné realizaci přednáškových bloků (besedy, semináře) pro seniory a osoby ZTP. Projekt SENI je koncipován na základě „Akčního plánu stárnutí na území města Plzeň na léta 2017-2018“ - nabídka vzdělávacích programů, rozšířit nabídku přednášek, zejména v oblasti bezpečnosti a motivovat seniory k účasti na těchto přednáškách. Cílem projektu je zejména kontinuální a navazující zprostředkování informací důležitých pro občany v seniorském věku související se zvyšováním jejich osobního bezpečí a sebeochranou. Důraz bude kladen na aktuální témata kriminálních útoků směřující na seniory (zásady bezpečného chování, způsoby zabezpečení majetku, atd.). Nedílnou součástí projektu je pak i zvýšení podpory sdílené bezpečnosti a komunitní prevence kriminality.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Na území města je široká nabídka sociálních služeb pro seniory s omezenou soběstačností – pečovatelské služby, osobní asistence, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, týdenní stacionáře, tísňová péče atd.
- OSS MMP se podařilo udržet velmi důležitou sociální službu tísňové péče, která byla dlouhodobě ze strany Plzeňského kraje podfinancovaná. Statutární město Plzeň na návrh OSS

MMP převzalo plnou zodpovědnost za financování této služby a její udržitelnost a nadále ji na základě pověření poskytuje Městská charita Plzeň.

VI. Příloha č. 3, Plnění NAP seniorskými a proseniorskými organizacemi

Rada seniorů České republiky, z. s. s.

Aktivity Rady seniorů ČR v roce 2017, mezi které participace na plnění NAP náleží, byly determinovány volebním cyklem Poslanecké sněmovny včetně odcházející vlády a současně též organizační a obsahovou přípravou a zejména výsledky svého 3. sjezdu. Třetí sjezd Rady seniorů ČR, kterého se kromě prezidenta ČR, který byl služebně v zahraničí, zúčastnilo celé vedení státu, zástupci krajské i městské samosprávy a generální ředitel České televize, zhodnotil sociální postavení a kvalitu života seniorské populace v posledních čtyřech letech, zaujal stanovisko k činnosti vlády a přijal „Střednědobý program RSČR na léta 2017 – 2021. Odborně zpracovaný dokument obsahuje jedenáct nástrojů ke zkvalitnění českého penzijního systému, šest požadavků ke zvýšení participace seniorů na rozhodování věcí veřejných, sedm požadavků ke zvýšení ochrany a pomoci seniorské populaci, sedmnáct návrhů k zabezpečení dostupnosti bydlení, zdravotní péči a k podpoře ekonomických aktivit seniorů a tři návrhy k dalšímu rozvoji seniorských vzdělávacích, osvětových a edukačních aktivit. Dominantní priority Střednědobého programu zpracovala vláda do svého Programového prohlášení, o komplexnější zpracování Střednědobého programu usiluje RSČR též do NAP pro léta 2018 – 2022 a následně do právních a koncepčních předpisů státu, krajských i městských samospráv. Z odborných týmů vlády a partnerských ministerstev pracovali zástupci Rady seniorů ČR v Odborné komisi pro důchodovou reformu, v Radě vlády pro udržitelný rozvoj, v Radě vlády pro seniory a stárnutí populace, v ministerské komisi pro tvorbu koncepce sociálního bydlení a v ministerské komisi pro tvorbu zákona o sociálním bydlení. V závěru roku zorganizovala RSČR mezinárodní odbornou konferenci „Jak se žije seniorům v České republice“ na které sedm předních českých expertů a tři zahraniční hosté seznámili přítomné politiky, ministerské úředníky, zástupce zdravotních pojišťoven, krajské a městské samosprávy se stavem a vývojem jednotlivých determinant utvářejících kvalitu života českých seniorů. V závěru konference bylo přijato memorandum, které obsahuje osm konkrétních návrhů jak kvalitu života seniorů v České republice zvýšit. Také tento dokument má inspirativní charakter pro tvorbu NAP 2018 – 2022.

Propagace uvedených aktivit byla zajišťována prostřednictvím vlastního tištěného periodika Doba seniorů, které vychází měsíčně v 10 000 nákladu, prostřednictvím webových stránek www.rscr.cz a dle dohody o spolupráci též prostřednictvím České televize. Veřejnoprávní televizi předkládá Rada seniorů ČR pravidelně měsíčně náměty seniorských témat k uveřejnění, výsledky jsou pravidelně hodnoceny na úrovni vedení obou organizací. Vzájemná spolupráce obou partnerů výrazně přispěla ke kultivaci a k rozšíření zpravodajství i diskusních pořadů ČT o seniorská témata.

V rámci meziresortního připomínkového řízení tvorby právních předpisů státu byly zpracovány stanoviska k šesti předloženým návrhům, uplatněno 11 zásadních připomínek a jeden konkrétní legislativní návrh. K podpoře odmítnutého projednání vládního návrhu zákona o sociálním bydlení v Poslanecké sněmovně bylo uskutečněno jednání s poslaneckými kluby ČSSD, ANO 2011 a KDÚ – ČSL. Se stejným záměrem vyjednával předseda RS ČR s ministryní pro místní rozvoj.

V roce 2017 vyjednávala Rada 1x s ministrem zdravotnictví (bezplatné očkování osob 65+ proti pneumokokovým infekcím účinnější vakcínou, prosazení rakouského a německého vzoru u prohlídek zdravotní způsobilosti řidičů 65+ do českého právního řádu, finanční podpora relaxačních pobytů seniorské populaci ve výši 3 000 Kč týdně na osobu), 1x s ministryní pro místní rozvoj (prosazení vládního návrhu zákona o sociálním bydlení v Poslanecké sněmovně po jejím odmítnutí

předložený návrh zákona projednávat) a 1x s ministrem dopravy (zavedení bezplatné dopravy na železnici a v integrovaných dopravních systémech osobám 70+, prosazení rakouského a německého vzoru u prohlídek zdravotní způsobilosti řidičů 65+ do českého právního řádu). Na závěr loňského roku byla delegace Rady seniorů ČR přijata prezidentem České republiky, při které se kromě jiného řešila valorizace důchodů 2018, pokles sociálního postavení českých seniorů, které propadá již čtyři léta jako příčina stále nedostatečné progresivity nastaveného mechanismu valorizace penzí, plošná valorizace penzí jako nástroj řešení nízkých starobních penzí u tzv. starodůchodců, zaměření programového prohlášení nové vlády ve vztahu k seniorské populaci, atd.

Na úrovni krajských samospráv se uskutečnila jednání s hejtmany krajů ve všech 12 krajích, kde má Rada seniorů ČR ustaveny svoje krajské orgány. Předseda RS ČR vyjednával v roce 2017 s hejtmany Jihomoravského, Moravskoslezského kraje a s hejtmarkou Středočeského kraje o nastavení spolupráce krajských samospráv s krajskými radami seniorů a o zabezpečení jejich financování. V závěru roku byla ustavena 13 krajská rada seniorů, a to v Pardubickém kraji. Poslední krajskou radu seniorů, a to v Karlovarském kraji máme ambici ustavit letos. Všechny krajské rady seniorů spolupracují a jsou zapojeny do projektu „Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň“, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006207.

Konkrétní přínos a výsledky participace Rady seniorů ČR na plnění NAP a dalších aktivit, tj. vyjednávání s ústavními činiteli a s představiteli krajské a městské samosprávy, participace na tvorbě právních a koncepčních předpisů státu, dále analytických a výzkumných aktivit jsou:

- Progresivnější valorizace starobních penzí 2018 oproti minulým letům, a to navýšení průměrné starobní penze o 476 Kč,
- Zapracování dokonalejšího, spravedlivějšího a progresivnějšího mechanismu valorizace důchodů do zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění,
- Zapracování obligatorního nároku na bezplatné očkování proti pneumokokovým infekcím účinnější vakcínou u osob 65+ do zákona č.48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění,
- Důstojné oslavy Mezinárodního dne seniorů 2017 v České republice, kterých se zúčastnily desetitisíce seniorů a
- Společenské, kulturní, sportovní a vzdělávací akce organizované krajskými radami seniorů pro širokou seniorskou veřejnost, kterých se zúčastnily desetitisíce seniorů.

Ve všech 12 krajích, kromě krajů Pardubického a Karlovarského zorganizovaly krajské rady seniorů přímo nebo ve spolupráci s krajskými samosprávami důstojné oslavy Mezinárodního dne seniorů 2017. Oslavy byly na vysoké společenské úrovni a ve srovnání s rokem 2016 došlo k dalšímu rozšíření do okresních a dalších měst ČR. Oslav se zúčastnily desetitisíce seniorů.

K podpoře zdravého životního stylu, kondiční a zdravotní způsobilosti seniorů a také k navazování mezinárodních kontaktů mezi seniorskými organizacemi uspořádala Rada seniorů ČR úspěšné mezinárodní sportovní hry – Plzeň 2017. Celkově se her zúčastnilo 15 domácích a 5 zahraničních družstev seniorských sportovců. Tj. 180 sportovců a 38 rozhodčích, organizátorů a zdravotníků. Na slavnostním zahájení her byly přítomny ministryně práce a sociálních věcí, ministryně pro místní rozvoj a dále hejtman Plzeňského kraje, náměstek kraje pro sociální oblast, primátor statutárního města Plzeň a osm starostů plzeňských městských částí. Celostátním hrám předcházely krajská kola v pěti krajích a také již čtvrtý ročník Běhu Kladno – Lidice. Celkově se všech krajských, celostátních a mezinárodních sportovních her organizovaných Radou seniorů ČR zúčastnilo 818 seniorských sportovců a 133 rozhodčích, organizátorů a zdravotníků. Bohatou činností vykázaly krajské rady seniorů na úsecích turistických aktivit, poznávacích zájezdů a vzdělávacích aktivit. Krajská

rady seniorů Olomouckého kraje uspořádala pro seniorskou populaci též letní tábor a virtuální univerzitu třetího věku.

Senioři České republiky, z. s.

Spolek Senioři ČR se podílel na naplnění Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí v letech 2013 až 2017 v těchto konkrétních uvedených oblastech:

Oblast celoživotního vzdělávání

Dne 13. Listopadu 2017 jsme uspořádali školení seniorů proti podvodným prodejům.

Dne 16. Října 2017 jsme uspořádali školení ve spolupráci s Hasičským sborem Praha v oblasti bezpečnosti seniorů.

Standardně organizujeme na krajské úrovni kurzy výuky na elektronických zařízeních (PC) pro seniory. A také jsme zorganizovali dvě školení v oblasti zacházení s datovými schránkami pro seniory. Jedno školení se konalo v březnu 2017 a druhé v dubnu 2017.

Dále jsme uspořádali i další projekty na obecní úrovni, přesné počty nemáme zatím vyčísleny, nicméně dá se očekávat, že jejich celkový počet bude podobný, jako v roce 2016, kdy jsme dosáhli počtu 939 akcí v oblasti vzdělávání a zdravotnictví a 773 v oblasti besed a poradenské činnosti v oblasti sociální a kulturní.

Oblast kvalitního prostředí pro život seniorů

Senioři ČR v současné době realizují projekt tzv. Senior pasu, který by měl umožnit seniorům čerpat slevy na určité služby a výrobky maloobchodních řetězců, které přistoupí na spolupráci se Senioři ČR. Organizujeme též společné návštěvy divadel a dalších kulturních zařízení, přičemž počet těchto návštěv by měl dosáhnout počtu 1800.

Oblast zdravého stárnutí

Ve dnech 27. 7. Až 28. 7. 2018 jsme uspořádali Čtvrté mezinárodní sportovní hry seniorů ve Frýdku Místku, kterých se zúčastnilo více než 130 lidí.

Ke stému výročí založení Československé republiky akci, Turistiádu, jejímž účelem zorganizovat hromadně tělesné a duševní aktivity seniorů, spočívající v pohybu a návštěvách kulturních a historických památek, a tak přispívat k jejich zdravému tělesnému a duševnímu vývoji.

Opět jsme zorganizovali množství akcí na krajské a obecní úrovni, jejichž počet by měl dosáhnout 2500.

Život 90, z. ú.

Plnění Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období 2014 - 2017

Kapitola: Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

Strategický cíl B1: Zajistit informovanost společnosti o potřebách starších osob a zvýšit její otevřenost vůči jejich potřebám za účelem jejich lepšího naplnění

Specifický cíl: 1. Zvýšit povědomí ve společnosti o právech starších osob a seniorů

Opatření:

a) Podporovat a šířit informační a vzdělávací materiály zaměřené na ochranu práv starších osob.

Život 90 trvale zveřejňuje informace o životě starších osob, o jejich potřebách na webovém portálu www.seniorum.cz (průměrně 80 000 návštěv měsíčně), na webových stránkách www.zivot90.cz a v médiích včetně celostátních. Portál je podporován z grantové výzvy VÚA MPSV. Součástí nabídek jsou i aktuální legislativní informace a právní poradna, kterou poskytujeme i prezenčně.

d) Realizovat mediální kampaň s cílem podpořit diskusi ve společnosti na téma zvládnutí sociálně negativních jevů ve společnosti spojených se sociálním začleňováním ohrožených skupin - starších

lidí do společnosti - v rámci realizace projektu "Podpora sociálního začleňování na místní a regionální úrovni"

Život 90 se soustavně a intenzivně zabývá týráním a zanedbáváním péče o staré lidi s důrazem na prevenci. V roce 2017 jsme využili grant VÚA na natočení 6 krátkometrážních videí „Rány, které svět nevidí“, ve kterých jsme využili autentické případy, známé z našich služeb. Videá byla sdílena na facebooku více než 140 000 uživateli.

Strategický cíl B2: Zajistit ochranu starších osob před diskriminací a všemi projevy nedůstojného zacházení, týráním a zneužívání

1. Zvýšit ochranu práv starších osob a seniorů (před diskriminací a jinými zásahy do jejich práv, před zneužíváním, špatným zacházením, týráním a zanedbáváním, posílení jejich samostatnosti a možnosti ochrany a vymahatelnosti jejich práv, zvýšení prevence před nabídkami např. nebankovních půjček a současně zvýšení postížitelnosti podvodných prodejců)

c) Podporovat dostupnost různých forem pomoci, podpory a poradenství pro seniory (zejména právní, psychologické, sociální, zdravotní, finanční apod.). Připravit výzvy z Operačního programu Zaměstnanost na zajištění odborného a sociálního poradenství pro seniory různými formami s využitím různých informačních nástrojů.

Život 90 se na nepřetržitě a bezplatné lince krizové pomoci Senior-telefon soustavně věnuje případům seniorského abusu. Počet nahlášených případů i v roce 2017 opět vzrostl na varujících 621! Nejčastějším bylo mezigenerační týráním, násilím a zanedbáváním péče. Na druhém místě pak partnerské. Statisticky významný počet představují i případy, kdy byla agresorem úřední osoba, pečující profesionál.

Dále Život 90 poskytuje soustavně poradenství sociální, právní, psychologické, zdravotní, finanční, technologické, pro pečující v různých formách a bez dotací z veřejných rozpočtů. Nově jsme poskytovali i poradenství pro neformální pečující přímo v nemocnicích a terénní poradenství pro seniory se zdravotním handicapem. V roce 2017 poskytly poradny Života 90 celkem 3 513 kontaktů (porad).

e) Zpracovat analýzu právního rámce péče a zacházení se staršími osobami z hlediska prevence a ochrany starších osob před nedůstojným zacházením, týráním a zanedbáváním, realizovat výzkum o seniorském abusu.

Život 90 se tématu seniorského abusu věnuje soustavně od roku 2006. I když opakovaně upozorňujeme na potřebu relevantního výzkumu o výskytu tohoto jevu v ČR, dosud nebyl uskutečněn. Jediný výzkum, který podpořilo Ministerstvo zahraničí (!) v roce 2006. Chybí nám relevantní data. Máme k dispozici statistiku Policie ČR, ale ta zachycuje pouze nahlášené případy trestných činů, těch může být asi jen 10 % výskytu.

Na vládní úrovni je seniorský abusus nesprávně redukován na oblast domácího násilí, což neodpovídá mezinárodnímu pojetí a dokumentům OSN.

ch) Navázat spolupráci s neziskovým sektorem za účelem zvýšení informovanosti odborné i široké veřejnosti o nepřijatelnosti špatného zacházení, zanedbávání a všech forem zneužívání zranitelnosti starších osob a seniorů, prevenci a možnostech řešení a zlepšení spolupráce

Život 90 sleduje případy špatného zacházení, reaguje na ně upozorněním příslušnému orgánu státní správy i mediálním zveřejněním.

Každoročně k 15. červnu k World Elder Abuse Awareness Day, uspořádal Život 90 konferenci o seniorském abusu, které se zúčastnili i zahraniční odborníci, formální i neformální pečující, senioři i novináři (pokaždé cca 120 účastníků). Výstupy byly prezentovány v celostátních médiích.

2. Participace na veřejných/politických záležitostech v oblasti lidských práv v souvislosti se seniorskou problematikou v mezinárodní oblasti

a) Podílet se v rámci Pracovní skupiny EHK pro stárnutí (UNECE Working Group on Ageing) na zpracování "Zprávy o plnění Regionální implementace strategie Evropského hospodářského prostoru k Madridskému mezinárodnímu plánu aktivního stárnutí (MIPAA) pro léta 2012 - 2016 a projednat možnost finanční spoluúčasti pro činnost UNECE Working Group on Ageing.

Život 90, jako řádný člen Age Platform Europe a přidružený člen Help Age International se podílel na zpracování zpráv o plnění RIS, MIPAA.

b) Spolupracovat v oblasti lidských práv týkajících se seniorů v rámci činnosti Otevřené pracovní skupiny OSN ke stárnutí v New Yorku.

Život 90, jako přidružený člen Help Age International přispívá k činnosti Otevřené pracovní skupiny – Open Ended Working Group UN.

Strategický cíl C2: Zvýšit podíl seniorů zapojených do vzdělávání zejména prostřednictvím U3V a akademie seniorů, a to s ohledem na místní dostupnost

1. Rozvíjet programy středních škol, U3V a další vzdělávací aktivity pro seniory, a to jak formou kontaktní výuky, tak způsobem vhodným pro zajištění dostupnosti i v menších městech a obcích

Život 90 ve spolupráci s dceřinou společností (Gerontologický institut o.p.s.) za podpory Hlavního města Prahy poskytl vzdělávání formou pravidelných lekcí Akademie seniorů a Centra denních služeb 627 seniorům. Kontaktní výuka v malých skupinách (do 20 studentů) je zaměřena na cizí jazyky, ovládání moderních technologií, rehabilitační a holistická cvičení, zdravotně pohybové a naučné aktivity, keramiku a malířství, aranžovací techniky. Ve spolupráci s Městskou policií jsme uspořádali cyklus Bezpečí ve městě. Dále Život 90 uspořádal 148 přednášek věnovaných zdravotně, právní, finanční gramotnosti, zdravé výživě, Praze, filatelii, performativním uměním (Akademii umění), který podpořilo Ministerstvo kultury.

MŠMT omezuje podporu vzdělávání seniorů a celoživotní učení pouze na školská zařízení prostřednictvím U3V, kterého využívá pouze 2 % osob 65+. Je to diskriminující řešení, které je v rozporu s koncepčními dokumenty EU², které zdůrazňují potřebu vzdělávání nejen pro udržení zaměstnatelnosti, ale především pro osobní rozvoj, udržení autonomie i ve vyšším věku. Protože zvyšuje kompetentnost tím, že rozvíjí kognitivní a behaviorální funkce mozku, prohlubuje porozumění světu a integritu osobnosti v něm, rozšiřuje možnosti kritického zhodnocení nejen vlastního života. Zvětšuje autonomii člověka a zvyšuje jeho šanci řešit vlastní problémy svépomocí; rozhojňuje příležitosti být spolutvůrcem společenského dění; zlepšuje kvalitu života; zvyšuje společenskou prestiž, respekt a lidskou důstojnost.

Stát tak zanedbává podporu základních občanských kompetencí pro seniory.

Strategický cíl D2: Prodloužit pracovní kariéru pracovníků a motivovat je k odkladu odchodu do důchodu prostřednictvím úpravy legislativních podmínek, podporovat zaměstnavatele k akcentování konceptu Age Managementu na pracovištích a bojovat proti výskytu věkové diskriminace.

² EC, Study on Active Citizenship Education, 2007: "...vzdělávání dospělých není proveditelné stylem výuky učitel-student. Dospělí preferují neformální přístup, kdy se učí prostřednictvím dělání, aby mohli být aktivními účastníky svého učebního procesu, který jim musí poskytovat hmatatelné výsledky. Požadují možnost řídit své vlastní učení a zaměřovat se na dovednosti, které považují za nejpotřebnější pro vlastní rozvoj. Vzdělávání dospělých se může realizovat v různých prostředích, komunitních organizacích, prostřednictvím dobrovolné práce či angažováním v politických skupinách." Atd.

2. Podporovat zavádění principů Age Managementu, zvýšit dostupnost kvalitativních a kvantitativních dat o možnostech Age Managementu a jeho využití, na jejichž základě dojde k rozvoji Age Managementu v České republice.

Nesplněno. Celá oblast a téma Age Managementu je podhodnocena, poddiskutována především na úrovni státní správy. Nestátní organizace nemohou nahradit tento výpadek.

a) Pokračovat v činnosti Pracovní skupiny pro rozvoj Age Managementu, vzniklé při Radě vlády pro seniory a stárnutí populace, složené ze zástupců státní správy, a expertů a zaměstnavatelů.

Nesplněno. Zcela zmařena příležitost navázat na závěry pracovní skupiny pro rozvoj Age Managementu z minulého období Rady vlády pro seniory.

Strategický cíl E1: Posilování stabilních mezigeneračních vztahů a spolupráce v rodině, komunitě i na celospolečenské úrovni

1. Posilování kvality sdělovacích prostředků s ohledem na profesionalitu, osobní zodpovědnost a serióznost

a) Zvyšovat povědomí veřejnosti o potenciálu a přínosech starších pracovníků a seniorů pro společnost

b) Vytvářet prostor pro veřejnou diskuzi zaměřenou na destigmatizaci seniorů, proces stárnutí a postavení seniorů ve společnosti, detabuizaci smrti, šíření příkladů dobré praxe mezigenerační spolupráce aj.

Ředitel Života 90, Jan Lorman, v průměru 2x měsíčně vystupuje ve veřejném resp. mediálním prostoru s cílem destigmatizovat stáří, připomínat potenciál starých lidí a potřebu podpory autonomie.

2. Zvyšovat respekt k životu starších lidí, podporovat dialog a spolupráci mezi žáky a seniory na základních a středních školách

d) Při zvyšování úcty ke stáří, rozvíjení dialogu a spolupráce zohledňovat při realizaci jednotlivých aktivit znevýhodněné a zranitelné skupiny seniorů (např. oběti totalitních režimů, osamocených seniorů aj.).

e) Podporovat mezigenerační subjektivní ústní předávání historie 20. století žákům základních a středních škol, motivovat školy k pořádání diskuzí s významnými pamětníky.

Život 90 se soustavně věnuje mezigeneračnímu subjektivnímu ústnímu předávání historie. Cykly Ctíce předky, sebe ctíme, Benefice, Lásky, Legendy opery byly podpořeny v rámci VÚA MPSV. V nich představuje osudy a hodnoty významných osobností nejstarší generace a jejich odkaz pro dnešek i budoucnost. Jen v roce 2017 navštívilo pořady více než 1200 posluchačů. Život 90 spolupracuje se Ústavem pro studium totalitních režimů, Divadelní fakultou AMU a Pamětí národa.

3. Rozvíjet podmínky pro mezigenerační setkávání a spolupráci

a) Podpořit rozvoj mezigeneračních komunitních center poskytujících zázemí pro setkávání napříč věkovými a sociálními skupinami, které zprostředkovávají vzdělávací, zájmové a další aktivity a služby.

Život 90 dlouhodobě, od roku 1995, rozvíjí komunitní centrum pro seniory a jejich blízké Dům Portus. Jsou v něm poskytovány sociální, zdravotní služby, vzdělávání, kulturní programy. Významná je provázanost dílčích služeb a programů a jejich synergie. Návštěvnost centra přesahuje 10 000 osob ročně.

V centru Dům Portus pracuje soustavně 144 dobrovolníků, především z řad seniorů, kteří jen v roce 2017 odpracovali více než 9500 hodin. Podíleli se na dalších 20 jednorázových dobrovolnických akcích. Naše dobrovolnice Stanislava Drahá byla oceněna celostátní dobrovolnickou cenou Křesadlo.

Strategický cíl E2: Podpořit zapojení seniorů do dobrovolnické činnosti a překonání mýtu, že senioři mohou být pouze „příjemci“ dobrovolných aktivit

c) Podporovat zapojení seniorů do projektů podporujících dobrovolnické aktivity ve veřejných službách a institucích, jako například ve školství (pěší doprovod dětí do škol, hlídání přechodů před školami, doučování, smysluplné využití volného času dětí), v knihovnách, v nemocnicích nebo v sociálních a zdravotních službách (domovy pro seniory, aj.).

d) Podpořit zapojení seniorů do sousedské i širší komunity a podpořit vzájemnou výpomoc mezi seniory (např. využívání tzv. časové banky).

Život 90 uskutečňuje dlouhodobý projekt „Přátelské návštěvy“ (Hausbesuche bei immobilen NS-Opfern durch Senioren-Ehrenamtliche), podpořený nadací Stiftung „Erinnerung, Verantwortung und Zukunft“. Podílí se na něm 40 dobrovolníků seniorů, kteří pečují o osamělé seniory se sníženou mobilitou, oběti německé okupace.

V centru Dům Portus pracuje soustavně 144 dobrovolníků, především z řad seniorů, kteří jen v roce 2017 odpracovali více než 9500 hodin. Podíleli se na dalších 20 jednorázových dobrovolnických akcích. Naše dobrovolnice Stanislava Drahá byla oceněna celostátní dobrovolnickou cenou Křesadlo.

Strategický cíl F1: Zvyšovat aktivní zapojení seniorů do komunitního života, usilovat o snižování sociálních a územních rozdílů v přístupu k veřejným službám

1. Zapojit seniory do diskuze nad důležitými opatřeními týkající se života obyvatel na místní a krajské úrovni

a) Podporovat prohlubování spolupráce krajských a místních samospráv se seniorskými a proseniorskými organizacemi ve prospěch života seniorů - vzájemná výměna informací, zdroj validních dat o potřebách seniorů na území kraje, dostupnost zdravotních a sociálních služeb, podpora aktivního života seniorů

b) Sbírat a oceňovat podněty pro nové koncepce práce se seniory a podporovat jejich přenos do praxe na místní a krajské úrovni.

Ústav Život 90 je od roku 2013 organizátorem každoročních konferencí Stáří spojuje, které se zabývají problémy stárnoucího člověka a společnosti ve smyslu využití vzájemných potenciálů. Otevírá témata, jako je starý člověk ve městě pro všechny generace, potenciál, participace, autonomie, podpora a péče, silná, zdravá a soběstačná rodina, péče o závislého seniora v rodině, komunitní rámce pro autonomii ve stáří, objektivní i subjektivní hodnocení překážek, existenciální výzvy, smysl života nebo vyprázdněnost pojmů a politik atd. Účastníky konference byli odborníci, pracovníci veřejné správy a regionální politici. Každoročně bylo předneseno 11- 15 příspěvků a přijato závěrečné Poselství, které vycházela z diskuzního dokumentu „Co potřebují senioři v hlavním městě Praze“. Účast byla 120 – 150 osob každý rok.

Konference je příkladem spolupráce na regionální úrovni.

2. Usilovat o snižování sociálních a územních rozdílů v přístupu k veřejným službám.

b) Prostřednictvím výběrových dotačních řízení podporovat kulturní aktivity, které nabízejí hodnotné využití volného času seniorů, jsou zdrojem jejich seberealizace a sociálních kontaktů, přispívají k prevenci sociálního vyloučení a izolace seniorů a jsou příležitostí pro posílení mezigeneračních kontaktů a sounáležitosti.

Život 90 využívá dotačních řízení na celostátní i regionální úrovni pro podporu tvůrčího potenciálu starší generace. Arteterapie a kulturními programy rozvíjí motivaci seniorů a zdravotně postižených seniorů, kteří pro své omezení (snížená hybnost, nedostatek finančních prostředků, samota, aj.) nemají možnost plně se podílet na běžném kulturním a společenském životě, k uplatnění osobních schopností. Cílem je aktivizovat seniory, omezit deficit psychických aktivit, zpomalit proces stárnutí –

regenerací vnitřní energie člověka a zlepšení psychické a fyzické kondice stimulující arteterapií. Jednotlivé činnosti jsou metodicky a tematicky vedeny odbornými lektory. Volíme formy aktivní tvorby i kultivace vnímání kulturních hodnot. V ústavu Život 90 působí hudební a pěvecké skupiny, jejich průměrný věk je 75 let. Aktivity jsou podporovány Ministerstvem kultury, Hlavním městem Prahou a Městskou částí Praha 1.

Život 90 provozuje také Divadlo U Valšů, které je podporováno grantem VÚA MPSV, Státním fondem kultury, hlavním městem Prahou i Městskou částí Praha 1. Jedná se o jedinou scénu v Praze i v celé České republice, kde je stáří v hlavní roli (chcete-li into the main stream) v hledišti i na jevišti. Divadlo U Valšů je vůči seniorským divákům vstřícné především repertoárem, bezbariérovým přístupem, nízkou cenou vstupenek a termíny představení. Divadlo akcentuje reminiscenční aspekt své činnosti a nabízí tak seniorům možnost společně zavzpomínat, udržovat a předávat hodnoty zkušenějších generací, a zároveň se obracíme také k nejmladšímu publiku, abychom se jim pokusili zprostředkovat zkušenosti lidí o několik generací starších a přispěli tím k budování mezigeneračního dialogu. Každým rokem divadlo navštíví přes 4100 diváků, převážně z cílové skupiny seniorů, v posledních dvou letech ale také přibývá návštěvníků mladších generací (především lidé ve středním věku, vybraných vzpomínkových představení se účastní také žáci středních škol).

3. Vytvořit podmínky pro trvalý rozvoj komunitních center, senior cohousingu a Systému integrovaných podpůrných služeb (SIPS)

b) Otevřít diskusi o podpoře a rozvoji komunitních center a senior co-housingu, které jsou příležitostí pro udržení a rozvoj schopností starších lidí či prostoru pro svépomoc a spontánní mezigenerační solidaritu

Opakovaně jsme na konferenci „Stáří spojuje“ propagovali Systém integrovaných podpůrných služeb v komunitě přímo jeho autorem Dr. Zdeňkem Kalvachem, který je členem správní rady ústavu Život 90. Život 90 je významným propagátorem uvedených komunitních řešení.

5. Zvýšit bezpečnost a ochranu seniorů s důrazem na témata prevence kriminálních útoků, domácího násilí, poškozování spotřebitele – zákazníka a bezpečnost v dopravě, skrytého nebezpečí v oblasti rizikového chování na internetu

a) Organizovat semináře a přednášky zaměřené na prevenci kriminálních útoků, prevenci domácího násilí, způsoby zabezpečení majetku, skryté nebezpečí v oblasti rizikového chování na internetu, prevenci poškozování spotřebitele – zákazníka, kurzy sebeobranu, a to ve spolupráci policejních škol s útvary Policie ČR.

Život 90 se na nepřetržitě a bezplatné lince krizové pomoci Senior-telefon soustavně věnuje případům seniorského abusu. Počet nahlášených případů i v roce 2017 opět vzrostl na varujících 621! Nejčastějším bylo mezigenerační týrání, násilí a zanedbávání péče. Na druhém místě pak partnerské. Statisticky významný počet představují i případy, kdy byla agresorem úřední osoba, pečující profesionál.

Dále Život 90 poskytuje soustavně poradenství sociální, právní, psychologické, zdravotní, finanční, technologické v různých formách a bez dotací z veřejných rozpočtů. V roce 2017 poskytly poradny Života 90 celkem 3513 kontaktů (poraden).

Život 90 sleduje případy špatného zacházení, reaguje na ně upozorněním příslušnému orgánu státní správy i mediálním zveřejněním.

Každoročně k 15. červnu k World Elder Abuse Awareness Day, uspořádal Život 90 konferenci o seniorském abusu, které se zúčastnili i zahraniční odborníci, formální i neformální pečující, senioři i novináři (pokaždé cca 120 účastníků). Výstupy byly prezentovány v celostátních médiích.

V letech 2016 a 2017 jsme využili nabídky Městské policie Praha a zorganizovali cyklus Senior akademie, jehož cílem bylo naučit seniory předcházet trestné činnosti, ukázat, jak se chovat v krizových situacích a jak přivolat pomoc, když se něco stane.

c) Prostřednictvím pořádání seminářů a přednášek a využitím veřejnoprávních sdělovacích prostředků zvýšit informovanost seniorů – spotřebitelů o nekalých obchodních praktikách.

Život 90 se soustavně sleduje případy nekalých obchodních praktik, které působí v osobním i virtuálním prostředí, v ubytovacích službách. Upozorňuje na ně Radu vlády pro seniory, varuje na zneužívání seniory prostřednictvím médií.

Život 90 vypracoval a vydal brožury Stop násilí na seniorech, Desatero bezpečného internetu, Desatero pro výběr domova pro seniory.

Strategický cíl G1: Zvyšovat informovanost nejen seniorů o zdravém životním stylu a motivovat je k odpovědnosti za své zdraví

1. Zvýšit informovanost o významu zdravého životního stylu a prevence nemoci mezi všemi věkovými skupinami se zaměřením na občany starší 50 a více let tak, aby mohli na základě znalostí a informací rozhodovat o svém životě.

a) Realizovat cílené informační kampaně o pozitivních dopadech podpory zdraví pro seniory za využití nástrojů sociálního marketingu.

Život 90 se soustavně věnuje šíření vědomostí o zdravém životním stylu, o osobní odpovědnosti člověka za své zdraví. Proto uspořádal i cykly přednášek o zdravé výživě a svépomocné podpoře zdraví v seniorském věku.

b) Podporovat rehabilitaci a následnou péči.

Podpora ucelené rehabilitace zdravotními pojišťovnami je nedostačující.

Život 90 poskytuje ucelenou rehabilitaci a fyzioterapii, jako součást konceptu respitního pobytového centra, ale bez podpory pojišťoven.

c) Zajistit lepší finanční dostupnosti očkování pro dospělé jako nejjednodušší formy zdravotní prevence.

Život 90 se podílel významně na prosazení §30 novely zákona 48 /1997 o veřejném zdravotním pojištění, ve které je zakotvena úhrada očkování proti pneumokokovým infekcím.

Strategický cíl G2: Vytvářet dostatečnou nabídku preventivních programů v komunitě a ve společnosti, která akcentuje holistický přístup

2. Podpořit aktivity a projekty související s tématem zdravého stárnutí s ohledem na rozmanité potřeby seniorů (s ohledem na jejich věk, etnický původ, socioekonomický statut)

c) Každoročně udělovat formát ocenění za nejlepší aktivitu v oblasti péče o seniory

Život 90 dává prostor ministru zdravotnictví předat na slavnostním večeru v Národním divadle Cenu Makropulos nejlepší službě (sociálně-zdravotní) v péči o seniory.

Strategický cíl H1: Nastavit škály zdravotních a sociálních služeb, které odpovídají rozdílným potřebám a specifickým životním situacím seniorů

3. Podpořit rozvoj informačních a komunikačních technologií a služeb asistovaného života pro seniory v ČR

a) Zpracovat návrh udržitelného systému pro rozvoj fungování služeb asistovaného života pro seniory

Život 90 již v roce 2008 předložil Radě vlády návrh Celostátního systému služeb asistovaného života. Následně se podílel na dalších koncepčních dokumentech, které se staly podkladem pro jednání vlády.

b) Splnit usnesení vlády č. 769 z 2011 a realizovat Koncepti rozvoje technologií a služeb asistovaného života pro seniory

Život 90 konstatuje, že toto usnesení není respektováno a nebylo splněno.

d) Podporovat zapojení do mezinárodních programů podporujících rozvoj asistivních technologií pro seniory prostřednictvím spolupráce mezi státní správou a akademickou a soukromou sférou a každoročně vyhodnocovat dosažený pokrok.

e) Projednat možnosti zapojení a finanční spoluúčasti ČR do Společného programu aktivního a asistovaného žití („Active and Assisted Living Joint Programme“, AAL 2).

Život 90 soustavně prosazuje zapojení České republiky do AAL programů. Byl k tomu vyzván představitel Evropské komise již v roce 2007. Bohužel, toto opatření nebylo dosud splněno.

Strategický cíl H2: Zvýšit informovanost neformálních pečujících, kteří využívají svůj maximální potenciál jak ve svém zaměstnání, tak v rámci péče o své blízké

1. Téma podpory pečujících osob zohlednit při budoucí standardizaci činností sociální práce s cílem zkvalitňovat podmínky pro pečující rodinné příslušníky a motivovat je k účasti na péči o své starší rodiče

a) Realizovat informační kampaň a osvětu o možnostech péče o seniory rodinnými příslušníky za účelem zvýšení jejich motivace a zároveň prestiže pečujících, zvyšovat povědomí seniorů a pečujících osob o možnostech a nabídce dostupné pomoci.

Život 90 se soustavně věnuje podpoře rodinných pečujících, upozorňuje na nepříznivé podmínky, zdůrazňuje nezbytnost vytváření systému spolupráce v komunitách, který by vedl k rozvoji zdravotně – sociálního kontinua a sdílené péče.

c) V souladu s řešením problematiky sociálně zdravotního pomezí podporovat aktivity směřující na rozšiřování terénních a s nimi souvisejících odlehčovacích služeb pro neformální pečující.

Posláním ústavu Život 90 je podporovat seniory tak, aby mohli žít ve svém vlastním prostředí, tak dlouho, jak je to jen možné. Za tím účelem poskytuje terénní a ambulantní služby, které jsou na pomezí sociálním a zdravotním. Toto poslání naplňuje od roku 1994.

VII. Seznam zkratk

AIVD ČR	Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o.s.
AP SRR	Akční plán Strategie regionálního rozvoje pro období 2015 – 2016
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
BESIP	Bezpečnost silničního provozu
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CELLO	Centrem pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče
CERN	Evropská organizace pro jaderný výzkum
ČEZ	České energetické závody
ČLS JEP	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČD	České dráhy
ČSN	České státní normy
ČSPM	Česká společnost paliativní medicíny
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
ČVUT	České vysoké učení technické
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EHK	Evropská hospodářská komise
ESF	Evropské strukturální fondy
GŘ ÚP	Generální ředitelství Úřadu práce
HKK	Královéhradecký kraj
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor ČR
INESAN	Institut evaluací a sociálních analýz
IDS	Integrovaný dopravní systém
JHČ	Jihočeský kraj
JHM	Jihomoravský kraj
KÚ	krajský úřad
KBZM	Kancelář projektu Brno – Zdravé město
KŘP	Krajské ředitelství Policie
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj
MA21	Místní Agenda 21
MIPAA	Madrid International Plan of Action on Ageing (Madridský mezinárodní plán aktivního stárnutí)
MO	Ministerstvo obrany
MD	Ministerstvo dopravy
MK	Ministerstvo kultury
MMB	Magistrát města Brno
MMP	Magistrát města Plzeň
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠp – IKSP	Institut pro kriminologii a sociální prevenci (pod ministerstvem spravedlnosti)
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství

MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAP	Národní akční plán (podporující pozitivní stárnutí)
NIDV	Národní institut pro další vzdělávání
NPÚ	Národní památkový ústav
NSZM	Národní síť zdravých měst
NNO	nestátní nezisková organizace
NRZP	Národní rada osob zdravotně postižených
OMG	Odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK
OLK	Olomoucký kraj
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OSN	Organizace spojených národů
OS SZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OSS	Odbor sociálních služeb
PAK	Pardubický kraj
PHA	Hlavní město Praha
PLK	Plzeňský kraj
PMS	Probační a mediační služba
SIPS	Systém integrovaných podpůrných služeb
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SPOT	Sociálně právní ochrana dětí
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků
SMO	Svaz měst a obcí
SRR ČR	Strategie regionálního rozvoje ČR
STČ	Středočeský kraj
SZÚ	Státní zdravotnický ústav
RIP	Regionální individuální projekt
RIS	Regionální implementační strategie
RHN – WHO	Regions for Health Network - World Health Organization
RVP	Rámcový vzdělávací program
U3V	Universita třetího věku
ULK	Ústecký kraj
UNECE	Organizace spojených národů - Evropská hospodářská komise
ÚP ČR	Úřad práce ČR
ÚV/ÚV ČR	Úřad vlády ČR
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky
VS ČR	Vězeňská služba ČR
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
VYS	Kraj Vysočina
WAI	Work Ability Index (Index pracovních schopností)
ZLK	Zlínský kraj